

**ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

***“ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ
ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,,***

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ :ΤΣΟΥΒΕΛΑΚΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

ΜΑΙΟΣ 2009

**ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

***“ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ
ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,,***

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΤΣΟΥΒΕΛΑΚΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

ΜΑΙΟΣ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΡΟΣ Α' : ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΣΕΛ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ Ή ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	14
5.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	15
5.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΣΗ-ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	16
5.3 ΓΕΩΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	18
5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	18
5.5 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	19
5.6 ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	20
5.7 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	20
5.8 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ- ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Ο ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
7.1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	24
7.2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	24
7.3 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΟΤ).....	25
7.4 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΟΤΕΚ.....	25
7.5 ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	26
7.6 ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ.....	27
7.7 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	30
8.1 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2000-2006 ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ.....	33
8.2 ΤΟ Δ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	34
8.3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 3299/04.....	40
8.4 ΟΙ 4 ΠΥΛΩΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	46

ΜΕΡΟΣ Β' : ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	62
1.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΘΡΩΣΗ	66
1.2 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ-ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ.....	66
1.3 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑ	68
2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑ.....	69
2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΕΙΣ ΤΟΜΕΑ	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	70
3.1 ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ.....	70
3.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ.....	71
3.3 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	72
3.4 ΤΟΠΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ.....	73
3.5 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝΕΣ	73
3.6 ΧΩΡΟΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	74
3.7 ΥΔΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΑ	75
3.8 ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΑ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ-ΚΑΖΑΝΙΑ.....	76
3.9 ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ –ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΑ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΑ.....	77
3.10 ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ.....	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	78
4.1 ΙΠΠΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	79
4.2 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	80
4.3 ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	80
4.4 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	81
4.5 ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	82
4.6 ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	82
4.7 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	83
4.8 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	83
4.9 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	85
5.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	86

**ΜΕΡΟΣ Γ' : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ- ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός σήμερα εξυπηρετεί πολύ μεγαλύτερο εύρος αναγκών, επιθυμιών και δραστηριοτήτων από ότι παλαιότερα και δεν περιορίζεται στην ψυχαγωγία, αλλά επεκτείνεται σε επαγγελματικά ταξίδια και σε άλλες επιλογές που σχετίζονται με τον τρόπο ζωής.¹

Αποτελεί μια βασική οικονομική δραστηριότητα και ο ρόλος του για την οικονομική ανάπτυξη αναμένεται να αναπτυχθεί περαιτέρω στο μέλλον, εφόσον ο ελεύθερος χρόνος, η αναψυχή και οι διακοπές κερδίζουν μια κεντρική θέση στις σύγχρονες κοινωνίες.

Το Μέρος Α΄ αποτελείται από κεφάλαια και παρουσιάζονται βασικές και ουσιώδεις έννοιες όπως η εισαγωγή στον τουρισμό, οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και η έννοια του μαζικού τουρισμού. Επίσης γίνεται μια απόπειρα παρουσίασης και ανάλυσης της αειφόρου ανάπτυξης και της όπως διαμορφώνονται σήμερα. Οι Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού και η συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη αναλύονται διεξοδικά στη συνέχεια ενώ στο τέλος του Α΄ Μέρους εξετάζεται το θεσμικό πλαίσιο γύρω από τον τουρισμό γενικά και γίνεται αναφορά στους κύριους φορείς τουρισμού καθώς και στην ποιότητα του τουρισμού.

Το Μέρος Β΄ αποτελείται από έξι κεφάλαια όπου γίνεται ανάλυση της παρούσας οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης του Νομού Θεσσαλονίκης με ιδιαίτερη έμφαση στο φυσικό περιβάλλον και τον πολιτισμό της περιοχής.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στις ανεπτυγμένες μορφές τουρισμού στο Νομό Θεσσαλονίκης καθώς και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που ήδη αναπτύσσονται. Τελικά επισημαίνονται οι φορείς άσκησης της τουριστικής πολιτικής και υποστήριξης των προγραμμάτων ανάπτυξης ενώ στο παράρτημα 13 παρουσιάζονται τα έργα που έχουν ενταχθεί στην περιοχή ως επισφράγισμα της προσπάθειας για κατάκτηση της τοπικής ανάπτυξης.

Το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει την ταυτότητα της έρευνας σχετικά με την ήδη υπάρχουσα κατάσταση στο Ν. Θεσσαλονίκης και τα ερωτηματολόγια μέσω των οποίου έγινε η έρευνα με τις απαντήσεις των φορέων και των τουριστών-επισκεπτών στους οποίους υποβλήθηκαν τα ερωτηματολόγια.

Εν τέλει παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν και ένα σύνολο προτάσεων προς τους υπεύθυνους χάραξης της τουριστικής γραμμής στο Νομό Θεσσαλονίκης ώστε να γίνει πραγματικότητα η ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη μέσω δράσεων στήριξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε περιοχές του νομού που παρουσιάζουν ανάλογο συγκριτικό πλεονέκτημα

¹ Αγροτουρισμός Α.Ε 2004

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός εκφράζει την ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για την φυγή από την ρουτίνα της καθημερινότητας. Για πολλά χρόνια οι ευρωπαϊκές χώρες αποτελούν τον κύριο προορισμό του παγκόσμιου τουρισμού (60% όλων των διεθνών αφίξεων)². Η μεγάλη πλειοψηφία των ευρωπαίων τουριστών (91%) επιλέγουν να επισκεφτούν μια περιοχή στην Ευρώπη.

Ο τουριστικός κλάδος αποτελεί αναμφισβήτητα έναν από τους μεγαλύτερους οικονομικούς και κοινωνικούς κλάδους στο κόσμο. Δεν είναι τυχαίο ότι συνεισφέρει περίπου το 18% του ΑΕΠ. στον Ελληνικό χώρο. Στον Ελληνικό τουρισμό απασχολούνται άμεσα και έμμεσα περίπου 800.000 εργαζόμενοι το μεγαλύτερο μέρος των οποίων δραστηριοποιείται στην περιφέρεια σε μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων³.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού `` ως τουρισμό εγνοούμε το σύνολο των σχέσεων και των φαινομένων που προκύπτουν μέσω του ταξιδιού (σε διεθνές και εγχώριο επίπεδο) και της παραμονής των ατόμων σε κάποιο συγκεκριμένο τόπο παραμονής. Ο τόπος παραμονής για τα άτομα αυτά δεν είναι ο κύριος και ο μόνιμος τόπος κατοικίας αλλά ούτε και ο τόπος εργασίας τους⁴ ``.

Ο τουρισμός αποτελεί μια βασική οικονομική δραστηριότητα στις μέρες μας για την Ελλάδα αλλά και για πολλές χώρες. Ο ρόλος του για την οικονομική ανάπτυξη αναμένεται να αναπτυχθεί περαιτέρω στο μέλλον , καθόσον ο ελεύθερος χρόνος, η αναψυχή , οι διακοπές κερδίζουν μια κεντρική θέση στις σύγχρονες κοινωνίες. Κατά τις τελευταίες δεκαετίες ο τουρισμός έχει αποδείξει καθαρά ότι έχει την δυνατότητα να δημιουργεί πλούτο και οικονομική άνθηση για ολόκληρες περιφέρειες και προορισμούς, θέσεις εργασίας και ευημερία για τους κατοίκους τους. Περιοχές και τόποι στηρίζονται ή προσβλέπουν σ' αυτόν στο μέλλον.

Ο τουρισμός, προκαλεί όμως και έντονες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον, σπατάλη φυσικού πόρου, αλλοιώνει το δομημένο περιβάλλον και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών ενώ ένα άλλο χαρακτηριστικό του είναι η άνιση περιφερειακή κατανομή των κερδών μεταξύ των διαφόρων περιοχών.

Ο εναλλακτικός τουρισμός , ο οποίος θα αποτελεί αντικείμενο μελέτης της παρούσας πτυχιακής ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετία του 1950 στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής όπως διαπιστώθηκε ότι η φιλοξενία επισκεπτών και η συμμετοχή τους στις αγροτικές δραστηριότητες, ήταν δυνατόν να επιφέρει κέρδη στην αγροτική κοινωνία. Στη πορεία οι

² ΠΟΕ 2005

³ Διακτυακή πύλη www.traveldailynes.gr

⁴ Παπακωνσταντινίδης 2002

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως θα περιγράφει στη συνέχεια άρχιζαν να εμφανίζονται όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και σε όλο τον κόσμο. Στην χώρα μας οι πρώτες μορφές εναλλακτικού τουρισμού εμφανίστηκαν το 1984⁵

⁵ Ιατρού 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗ

Ο τουρισμός αποτελεί μια πρόσκαιρη μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο της διανομής σε έναν άλλο τόπο. Οι οικονομικές επιπτώσεις του πληθυσμού είναι αυτές που καθορίζουν την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς. Η Τουριστική ζήτηση αφορά την πρόσκαιρη μετακίνηση των ανθρώπων για τουριστικούς λόγους και η τουριστική προσφορά αφορά την υποδοχή και την εξυπηρέτηση αυτών που μετακινούνται για τουριστικούς λόγους και είναι το παραγωγικό μέρος.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ:

Διάκριση σε :

- Η πρωτογενής τουριστική προσφορά (φυσικά τοπία, χλωρίδα, πανίδα, μνημεία, πολιτισμός, φιλοξενία κ.λ.π.) αποτελεί την βάση της τουριστικής δραστηριότητας
- Η δευτερογενής τουριστική προσφορά (υποδομές και) δημιουργήθηκε μερικά ή ολικά από τον άνθρωπο για να διευκολύνει την εκμετάλλευση των τουριστικών πόρων.

Ανάλυση της τουριστικής προσφοράς:

- Υποδομή: κατάσταση της γενικής (μεταφορές, οδικό δίκτυο, αποχέτευση – ύδρευση, τηλεπικοινωνίες, κλπ.) και ειδικής υποδομής (μαρίνες, συνεδριακές διευκολύνσεις, κλπ.)
- Επιχειρηματική δραστηριότητα: ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία σχετικά με τα τουριστικά καταλύματα, επιχειρήσεις πρακτορείων ταξιδιών, επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων και μηχανών, λουπές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών προς τους τουρίστες, ειδικές επιχειρηματικές δραστηριότητες (water parks, λαογραφικά μουσεία, κλπ.), καθιερωμένες εκδρομές στο νομό.
- Τουριστικοί πόροι και αξιοθέατα: ιστορικοί πόροι, φυσικοί πόροι, πολιτιστικές εκδηλώσεις.

- Άλλα σημαντικά στοιχεία: συγκοινωνίες πρόσβασης, γραφεία πληροφοριών, κλπ.
- Ενέργειες, μελέτες και προγράμματα προσφοράς για τον τουρισμό.
- Κοινοτικό πλαίσιο και δράσεις για τον τουρισμό.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Η Ανάλυση της ζήτησης θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Αφίξεις στους σταθμούς εισόδου (κατά μέσο, μήνα και εθνικότητα)
- Αφίξεις - διανυκτερεύσεις επισκεπτών στα καταλύματα του νομού, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Ε.Ο.Τ. και μία εμπειρική εκτίμηση.
- Τουριστική δαπάνη και εμπειρική εκτίμηση του τουριστικού εισοδήματος του νομού.
- Επισκέπτες αρχαιολογικών χώρων, μουσείων και αξιοθέατων
- Ενέργειες προβολής και προώθησης της περιοχής και αξιολόγηση αυτών⁶.

⁶ Ιατρού 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ Ή ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης αναφέρεται σε ένα πρότυπο ανάπτυξης το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες. Αποσκοπεί στο να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων διαφυλάσσοντας παράλληλα το περιβάλλον τους σε βραχυπρόθεσμη, σε μεσοπρόθεσμη και, κυρίως, σε μακροπρόθεσμη βάση. Η αειφόρος ανάπτυξη έχει τριπλό στόχο:

- μια οικονομική ανάπτυξη αποτελεσματική,
- κοινωνικά δίκαιη
- και περιβαλλοντικά βιώσιμη

Η αειφορία υπονοεί τη δίκαιη κατανομή των αγαθών και των πόρων, όπως και την διασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής ανάμεσα στις σημερινές και μελλοντικές γενιές.

Το ζήτημα που ανακύπτει με την αειφορία ως αρχή, είναι η στάθμιση μεταξύ των αναγκών του παρόντος και του μέλλοντος. Μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης οφείλει να αίρεται υπέρ του περιβάλλοντος, ως διαχρονικού παγκόσμιου αγαθού.

Η αρχή της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης, αναγορεύτηκε πανηγυρικά και σε Καταστατική Αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη συνθήκη του Άμστερνταμ το 1999.

Οι κοινοτικές πολιτικές έδωσαν μια παραπέρα ώθηση στην αρχή της αειφορίας με την αρχή της ενσωμάτωσης. Η αρχή επιτάσσει την υπαγωγή των περιβαλλοντικών απαιτήσεων, στις άλλες τομεακές πολιτικές και δράσεις της Κοινότητας που έχουν προφανώς επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θεωρήθηκε ότι ο στόχος της αειφορίας, στο σύνολό του, δεν μπορεί να επιτευχθεί, αν τα επί μέρους τμήματά του δεν καταστούν προηγουμένως αειφόρα, βιώσιμα. Αυτό σημαίνει ότι πολιτικές που συνεπάγονται ανάλωση φυσικών πόρων, (π.χ. ενέργεια, μεταφορές) και ρυπαίνουν το περιβάλλον, (π.χ. βιομηχανία, γεωργία, τουρισμός), πρέπει να μετεξελιχθούν σε πολιτικές φιλικές προς το περιβάλλον με τη χρησιμοποίηση, π.χ. ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρώτων υλών ή συσκευασιών φιλικών προς το περιβάλλον ή τον περιορισμό των εκπομπών ή της ρύπανσης κτλ.

Το περιβάλλον πλέον άρχισε να αντιμετωπίζεται «πολυδιάστατα», καθώς συσχετίζεται με όλες τις τομεακές πολιτικές και επηρεάζεται άμεσα από αυτές. Η παραδοχή σήμερα ότι η ανάπτυξη θα μπορεί να είναι βιώσιμη μόνον όταν οι επί μέρους συνιστώσες της-οικονομική,

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

κοινωνική, περιβαλλοντική- βρίσκονται σε ισορροπία και είναι και αυτές βιώσιμες, αποτελεί μια σημαντική πρόοδο στην πολιτική.

Η αειφόρος ανάπτυξη έχει τρεις συνιστώσες - οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική - που απαιτούν ισόρροπη πολιτική συνεκτίμηση. Η στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, που εγκρίθηκε το 2001 και αναθεωρήθηκε το 2005, συμπληρώνεται, μεταξύ άλλων, από την αρχή της ένταξης των περιβαλλοντικών προβληματισμών στις ευρωπαϊκές πολιτικές που έχουν αντίκτυπο στο περιβάλλον⁷

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1 Στρατηγική υπέρ της αειφόρου ανάπτυξης

2 Παγκόσμια συνεργασία για την αειφόρο ανάπτυξη

3 Ένα έτος μετά την παγκόσμια διάσκεψη κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη⁷.

⁷ Παπακωνσταντινίδης 2002

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, γεννήθηκε ως ιδέα από την κινητοποίηση του οικολογικού ρεύματος, το οποίο «παρέσυρε» και τους κατοίκους των βιομηχανικών χωρών, για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και τις έντονες ανησυχίες των χωρών εκείνων που υποδέχονται μαζικά τουρίστες, καθώς εμφανίζονται σταδιακά και οι αρνητικές συνέπειες αυτής της μορφής τουρισμού, ανατρέποντας την ειδυλλιακή εικόνα, που τόσο έντονα πρόβαλαν εταιρίες και οικονομολόγοι.⁸

Αρχικά, και ιδιαίτερα για τις περιοχές που χαρακτηρίζονταν από τον πλούτο φυσικών και πολιτισμικών πόρων, ο εναλλακτικός τουρισμός αξιοποιήθηκε υπό το πρίσμα μίας άμεσης διεξόδου προς την αναπτυξιακή διαδικασία.

Σήμερα πλέον, η προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού αποτελεί στόχο, συχνά υψηλής προτεραιότητας, ακόμη και μοναδική επιλογή αν όχι εναλλακτική, για οποιαδήποτε περιοχή.⁹ Οι λόγοι του θέλητρου αυτού που ασκεί ο εναλλακτικός τουρισμός πρέπει να αναζητηθούν, τόσο στο τομέα της ζήτησης, η οποία παρουσιάζεται αρκετά διαφοροποιημένη, με τουρίστες, που από παθητικοί συμμετέχοντες ή απλά θεατές των τουριστικών δραστηριοτήτων, μετετράπηκαν σε εταίρους και διαμορφωτές της τουριστικής εμπειρίας, όσο και στον τομέα της προσφοράς, καθώς οι αγροτικές κοινότητες συνειδητοποιούν προοδευτικά ότι η ανάπτυξη τους δε θα είναι εξωγενής και ότι πρέπει να αξιοποιήσουν τους τοπικούς πόρους προς την κατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, που παρουσιάζουν πιθανότητες που αποβούν ανταγωνίστηκες. Εξάλλου ο εναλλακτικός τουρισμός δικαιολογημένα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, αφού με τις νέες τάσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής διαφαίνεται, ότι το μέλλον του αγροτικού κόσμου και κυρίως των ορεινών, νησιωτικών και μειονεκτικών περιοχών, δεν εξαρτάται από την εξέλιξη της πρωτογενούς παραγωγής αλλά και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στον αγροτικό χώρο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην προσπάθεια της να δώσει λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, και ειδικά εκείνες με υψηλό βαθμό εξάρτησης από τον πρωτογενή τομέα, ενίσχυσε με διάφορα μέτρα την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων μεταξύ αυτών και τον αγροτικό τουρισμό.

Και αυτό γιατί αντικειμενικός και μακροχρόνιος στόχος του αγροτικού τουρισμού είναι η αντιστροφή του κλίματος εγκατάλειψης που υπάρχει στην ύπαιθρο, η υποστήριξη και η δημιουργία τοπικών εισοδημάτων και απασχόλησης και η διατήρηση της φύσης και του δομημένου περιβάλλοντος.

⁸ Τσάρτας –Θανόπουλος 1994 Έρευνα για τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης'',ΕΚΚΕ, Αθήνα.

⁹ Μπριασούλη 2000

Στην Ελλάδα ουσιαστική ώθηση στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού έδωσε η εφαρμογή εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων, όπως η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και ο κανονισμός (Ε.Ε) 950/97 (πρώην 2328/91), παρουσιάζοντας σημαντική χρονική υστέρηση σε σχέση με άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες. Μία πρώτη φάση ανάπτυξης, κυρίως εμπειρική πραγματοποιήθηκε στην δεκαετία του 1970 στις παραθαλάσσιες περιοχές με τη μορφή φιλοξενίας και προώθησης των τοπικών προϊόντων. Η προσπάθεια αυτή τελικά δεν καρποφόρησε οπότε και εγκαταλείφθηκε, γιατί εκτός της απουσίας ολοκληρωμένης πολιτικής για τον τουρισμό δεν υπήρξε εκφρασμένη ζήτηση του αστικού πληθυσμού που θα δημιουργούσε τις συνθήκες ανάπτυξης τέτοιων μορφών τουρισμού.

Αυτό το γεγονός οφείλεται από την μία στο ότι δεν ήταν ακόμη γνωστός ο εναλλακτικός τουρισμός και από την στο ότι η θέληση για «επιστροφή στη φύση» και «ανακάλυψη ενός τόπου» δεν υπήρχε, λόγω της πρόσφατης αγροτικής εξόδου που έλαβε χώρα μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο και της διατήρησης των δυνατών δεσμών των αστών με την ύπαιθρο, που τους οδηγούσαν σε συχνές εξορμήσεις σ' αυτή.

Εξάλλου στις Μεσογειακές Χώρες κατά κύριο λόγο ο παραθαλάσσιος τουρισμός αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων, χωρίς να έχει φανερώσει ακόμη την αρνητική πλευρά του.

Ο «εναλλακτικός τουρισμός», καθορίζεται από εκείνες τις μορφές τουρισμού οι οποίες συνδέονται με κοινωνικές και περιβαλλοντικές αξίες και οι οποίες επιτρέπουν τόσο στους οικοδεσπότες όσο και τους φιλοξενούμενους να υφίστανται τις θετικές αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες.

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι έννοια που χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα τα τελευταία χρόνια καθότι εισήγαγε καινούργια προσέγγιση και φιλοσοφία.

Δεν υπάρχει ένας ορισμός του «εναλλακτικού τουρισμού» αποδεκτός σε διεθνές επίπεδο. Μερικοί συγγραφείς υποστηρίζουν ότι οτιδήποτε άλλο εκτός του μαζικού τουρισμού αποτελεί τον εναλλακτικό τουρισμό, ο οποίος υπόσχεται στους τουρίστες κάτι διαφορετικό από το μαζικό τουρισμό.

Υπάρχει ωστόσο ένας αριθμός συνισταμένων του εναλλακτικού τουρισμού οι οποίες είναι γενικά αποδεκτές.

Συγκεκριμένα:

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Ο εναλλακτικός τουρισμός ανήκει σ' εκείνες τις μορφές τουρισμού οι οποίες δεν καταστρέφουν το περιβάλλον και δεν επιφέρουν τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός στις περιοχές που εμφανίζεται.
- Ο εναλλακτικός τουρισμού θεωρήθηκε η μικρής κλίμακας ανάπτυξη τουρισμού που προέρχεται και οργανώνονται από τον τοπικό πληθυσμό ή τους τοπικούς φορείς.
- Μερικές μορφές τουρισμού ονομάζονται εναλλακτικές διότι δεν «εκμεταλλεύονται» τον τοπικό πληθυσμό.
- Τέλος, είναι ο τουρισμός που δεν καταστρέφει τον πολιτισμό της κοινωνικής υποδοχής, ενθαρρύνει το σεβασμό προς την πολιτισμική πραγματικότητα δια μέσω της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και των οργανωμένων «συναντήσεων¹⁰».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο εναλλακτικός τουρισμός ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στις αρχές της δεκαετίας του 1950 όπου οι ιδιοκτήτες μεγάλων γεωοργοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (φάρμες) θεώρησαν ότι η φιλοξενία επισκεπτών και η συμμετοχή τους στις αγροτικές δραστηριότητες θα τους επέφερε κέρδη και προβολή της περιοχής. Αργότερα ο Αγροτουρισμός καθώς και ένα πλήθος εναλλακτικών μορφών τουρισμού εξαπλώθηκαν και σε πολλές χώρες της Ευρώπης αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Στη χώρα μας, οι πρώτες μορφές αγροτουριστικής δραστηριότητας έλαβαν χώρα το 1984, με την ίδρυση των πρώτων γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών (Πέτρα Λέσβου, Αμπελάκια, Αράχοβα, Μαστιχοχώρια Χίου).

Τα κυριότερα κριτήρια διάκρισης των μορφών του τουρισμού είναι:

¹⁰ Εμανουλίδου Μαρία. κ.α

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- ✚ Ο χώρος που αναπτύσσονται οι τουριστικές δραστηριότητες.
- ✚ Το είδος του τουρισμού και οι αντίστοιχες υποδομές που απαιτούνται για την ανάπτυξή του.
- ✚ Τα ειδικά κίνητρα (οικονομικά, πολιτικά, ψυχολογικά) τα οποία οδηγούν τον τουρίστα στην επιλογή κάποιου ταξιδιού.
- ✚ Τα κοινωνικά και επαγγελματικά χαρακτηριστικά των τουριστών .
- ✚ Η εθνικότητα των τουριστών.
- ✚ Η εποχικότητα των τουριστικών ταξιδιών.
- ✚ Η μορφή οργάνωσης του τουρισμού που παρέχεται.
- ✚ Ο τρόπος μεταφοράς.

Τα κυριότερα κριτήρια διάκρισης των μορφών του τουρισμού είναι:

- 5.1 Αγροτουρισμός
- 5.2 Ελληνική Φύση-Οικολογικός τουρισμός
- 5.3 Γεωτουρισμός
- 5.4 Πολιτιστικός τουρισμός
- 5.5 Θρησκευτικός τουρισμός
- 5.6 Συνεδριακός τουρισμός
- 5.7 Αθλητικός Τουρισμός
- 5.8 Θεραπευτικός- ιαματικός τουρισμό

5.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, με την οποία ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού, με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση. Επίσης, η δραστηριότητα αυτή φέρνει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νοιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης (ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕ). Παράλληλα, κινητοποιεί τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις ενός τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Προσφέρει στον ενδιαφερόμενο δυνατότητες για εμπειρίες σχετικές με τα ειδικά του ενδιαφέροντα (τον αθλητισμό, την ευζωία, την αγάπη προς τη φύση, την ιστορία, τη γαστρονομία, την πολιτιστική παράδοση, την αρχιτεκτονική κληρονομιά). Σε ότι αφορά τον επισκέπτη, ο αγροτουρισμός αποτελεί μια διαδικασία που προωθεί μια μορφή ταξιδιού με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση, βασισμένη στην γνωριμία του με την τοπική κουλτούρα, ιστορία και καθημερινότητα. Τα άτομα που επιλέγουν την εναλλακτική αυτή μορφή του τουρισμού είναι εκείνα που αναζητούν στις διακοπές τους τη "φόρμουλα των 3Φ (Φύση - Φιλία - Φιλοξενία)" και απορρίπτουν ή δεν νιώθουν ότι τους εκφράζει εκείνη των 3S (Sun - sea - sand) του μαζικού τουρισμού, όπως αυτή έχει εξελιχθεί στις μέρες μας¹¹.

5.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΣΗ-ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

¹¹ Αγροτουριστική Α.Ε

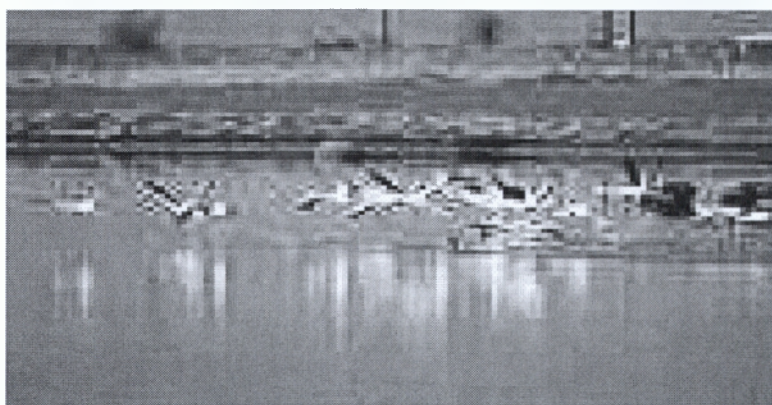
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Ελλάδα διαθέτει πλούσιο και ποικίλο φυσικό περιβάλλον, παρά τη μικρή έκταση παρουσιάζει σπάνια γεωμορφολογία με έντονες αντιθέσεις και πολλές περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας. Επιβλητικά βουνά, σπήλαια, φαράγγια, λίμνες, ποτάμια, βιότοποι εξαιρετικής ομορφιάς, και μοναδικά οικοσυστήματα «προυκίζουν» την ελληνική γη με εντυπωσιακά τοπία.

Ο φυσιολάτρης περιηγητής έχει την ευκαιρία:

- να περιπλανηθεί στα αισθητικά δάση ή να εξερευνήσει τους δρυμούς
- να απολαύσει τα υπέροχα μνημεία της φύσης, τα φαράγγια, τα σπήλαια και τους καταρράκτες
- να παρατηρήσει και να θαυμάσει τα σπάνια είδη πουλιών που φωλιάζουν ή καταφεύγουν στα παράκτια οικοσυστήματα και τους υγρότοπους (βραχώδεις ακτές, αμμώδεις παραλίες, αμμοθίνες, «δέλτα» ποταμών, λίμνες, έλη, αλίπεδα κ.α.)
- να μελετήσει την εξαιρετική ποικιλία της χλωρίδας
- να επισκεφθεί τα θαλάσσια πάρκα
- να συμμετάσχει σε δραστηριότητες extreme σπορ (κανόε-καγιάκ, rafting, monoraft, hydrospeed, canyonig, ποδήλατο βουνού κ.α.).

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξη της ισορροπίας των οικοσυστημάτων¹²¹².

5.3 ΓΕΩΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

¹² Αγροτουριστική Α.Ε

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αποτελεί ήπια μορφή τουρισμού, αναπτύσσεται σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικά γεωλογικά μνημεία και κατ' επέκταση σχετίζεται με τη περιβαλλοντική και πολιτιστική κληρονομιά κάθε περιοχής. Πρόκειται για μια μορφή τουριστικής ανάπτυξης που προσφέρει στον ενδιαφερόμενο δυνατότητες για εμπειρίες σχετικές με τα ειδικά του ενδιαφέροντα (τον αθλητισμό, την ευζωία, την αγάπη προς τη φύση, την ιστορία, τη γαστρονομία, την πολιτιστική παράδοση, την αρχιτεκτονική κληρονομιά). Καθώς οι υποδομές και η ποιότητα ζωής στην περιφέρεια βελτιώνονται, ενισχύονται και τα περιθώρια τουριστικής ανάπτυξής της, δεδομένου ότι παράγοντες όπως τα καλύτερα μεταφορικά δίκτυα, τα έργα ανάδειξης πολιτιστικών μνημείων, τα έργα προστασίας και ανάδειξης του φυσικού πλούτου που πραγματοποιούμε είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τις προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης του τόπου.

5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μια άλλη σημαντική μορφή τουρισμού είναι και ο πολιτιστικός τουρισμός.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO) θεωρεί πως ο πολιτιστικός τουρισμός περιλαμβάνει εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία, καθώς και τη μελέτη, του φυσικού περιβάλλοντος, του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης.

Ο επισκέπτης θέλει να κατανοήσει και να εκτιμήσει τον βασικό χαρακτήρα ενός τόπου και να μάθει:

- την ιστορία
- την αρχαιολογία
- οικονομική , κοινωνική και πολιτική δομή
- την τέχνη και την ποιότητα ζωής των κατοίκων

5.5 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι η μορφή τουρισμού που περιλαμβάνει την επίσκεψη σε εκκλησίες, μοναστήρια, πανηγύρεις κλπ, αν και στη χώρα μας η μορφή αυτή βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης. Ωστόσο, είναι ίσως μια από τις λίγες περιοχές στον κόσμο όπου μπορεί να αναπτυχθεί η μορφή αυτή του τουρισμού. Και αυτό γιατί τα ελληνικά μοναστήρια αποτελούν θαυμάσια τεκμήρια τέχνης και τεχνικής, χτισμένα από το 10ο αιώνα, που συνδυάζουν την ελληνική ορθόδοξη παράδοση με την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και της ζωγραφικής στον ελληνικό χώρο. Ο ορθόδοξος μοναχισμός προσφέρει σε κάθε γωνιά του τόπου μας θαυμάσια μνημεία, προσαρμοσμένα απόλυτα στη γεωγραφική θέση, το ανάγλυφο του εδάφους και το φυσικό τοπίο. Μια τέτοια μορφή τουρισμού πραγματοποιείται σε μεγάλο βαθμό κυρίως από ενορίες, καπή, σχολεία, κτλ. Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Συνήθως επισκέπτες είναι ευσεβείς περιηγητές και οι θαυμαστές της βυζαντινής τέχνης όπου μπορούν να δουν διάφορες τοιχογραφίες, μνημεία, εικόνες, ψηφιδωτά κτλ. Ιδιαίτερος προορισμός είναι και το Άγιο Όρος όπου αποτελεί ένα πόλο έλξης για τους τουρίστες και όχι μόνο¹³

¹³ Αγροτουριστική ΑΕ

5.6 ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η μορφή αυτή περιλαμβάνει την οργάνωση συνεδρίων και διεθνών εκθέσεων σε περιοχές που προσφέρουν και άλλες δυνατότητες. Δυστυχώς για τη χώρα μας ενώ οι δυνατότητες που διαθέτει για την ανάπτυξη του τουρισμού αυτού είναι πολύ μεγάλες, βρίσκεται στην τελευταία θέση στη διεθνή συνεδριακή πίτα από την άποψη του αριθμού συνεδρίων που φιλοξενεί ετήσια

5.7 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο πρώτοι αθλητικές τουρίστες ήταν οι αρχαίοι Έλληνες. Σύμφωνα με την (RU-GR, 2002) αθλητικός τουρισμός είναι: «Όλες οι μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες, όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη γίνεται για επαγγελματικούς ή μη λόγους και προϋποθέτει μετακίνηση μακριά από τόπο διαμονής και εργασίας»¹⁴

Οι πέντε μορφές που προκύπτουν από τον ορισμό και συναντώνται στην Ελλάδα, είναι :

- 1) Προπονητικός τουρισμός/ επαγγ. Ομάδες
- 2) παρακολούθηση- θέαση γεγονότων
- 3) συμμετοχή σε μεγάλα γεγονότα
- 4) υπαίθριες δραστηριότητες/
- 5) άθληση ψυχαγωγία ξενοδοχείων¹⁵

¹⁴Ελληνική δικτυακή πύλη. www.gnto.gr

¹⁵ Αγροτουριστική Α.Ε

5.8 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ –ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του εθνικού πλούτου της χώρας, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές, ήδη, από τους αρχαίους χρόνους. Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι διάσπαρτοι στην ελληνική επικράτεια, ενώ τα νερά των συγκεκριμένων πηγών διαφέρουν από τα συνηθισμένα, είτε λόγω της υψηλής τους θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών.

Η γεωγραφική κατανομή των πηγών δεν είναι τυχαία, καθώς συνδέεται είτε με τεκτονικά γεγονότα, όπως, για παράδειγμα, στις περιπτώσεις των πηγών του Καϊάφα, της Κυλλήνης και του Λαγκαδά, είτε με ηφαιστειακές δραστηριότητες όπως, για παράδειγμα, στις περιπτώσεις των πηγών των Μεθάνων, της Μήλου, της Λέσβου, της Σαμοθράκης και της Λήμνου. Η υδροθεραπεία διακρίνεται σε δύο είδη:

α) την εσωτερική, η οποία περιλαμβάνει την ποσιθεραπεία, εισπνοθεραπεία, και τις πλύσεις

β) την εξωτερική, η οποία περιλαμβάνει τα λουτρά, τις καταιονήσεις και πηλοθεραπεία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 :Ο ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

Ο τουρισμός αποτελεί την κύρια βάση για την εξασφάλιση εσόδων για την οικονομία.

Στην χώρα μας ο τουρισμός εξελίχθηκε σε μια από τις σημαντικότερες οικονομικές δραστηριότητες και ο βαθμός επιτυχίας ή αποτυχίας τους έχει επίπτωση στην καθημερινή ζωή όλων και επηρεάζει σημαντικά την εξέλιξη του εθνικού βιοτικού επιπέδου. Οι εναλλακτικές αυτές μορφές τουρισμού συνθέτουν ένα νέο πρότυπο αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης το οποίο κατά συνέπεια ενισχύει την τοπική ανάπτυξη.

Παράλληλα μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων και γενικότερα του περιβάλλοντος των τουριστικών περιοχών καθώς και στη διαφύλαξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αυτού του είδους ο τουρισμός, ο βιώσιμος τουρισμός, όπως προσδιορίζεται στο Πέμπτο Σχέδιο Δράσεως της ΕΕ στοχεύει :

α) Στη διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στη φύση και στις τουριστικές δραστηριότητες με πρώτη προτεραιότητα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την πραγματική του αξιοποίηση για αναψυχή και ευχαρίστηση και των τουριστών αλλά και των τοπικών πληθυσμών.

β) Στην οικονομική αναβάθμιση των φτωχότερων περιοχών με την ενίσχυση παραδοσιακών επαγγελμάτων και εισαγωγή νέων με στόχο την αύξηση θέσεων εργασίας.

γ) Στη μείωση ή και εξάλειψη της τάσης για εγκατάλειψη από τους κατοίκους των χωριών και των κωμοπόλεων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα.

δ) Στη βελτίωση του τρόπου ζωής στις παραδοσιακές κοινωνίες και σε μία νέα και πιο δημιουργική σχέση ανάμεσα στους κατοίκους με το χώρο διαμονής τους.

Για να υλοποιηθούν βέβαια οι πιο πάνω στόχοι είναι ανάγκη να θεσμοθετηθούν ρυθμίσεις όπως :

1. Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας (δήμοι, κοινότητες, επαγγελματίες, σύλλογοι).

2. Κριτήρια για τις χρήσεις γης με σαφή διαχωρισμό σε ζώνες (απόλυτη προστασία, αγροτική χρήση, οικιστική χρήση κ. α)

3. Ρυθμίσεις για την προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων.

4. Όρια στον αριθμό των διαθέσιμων κρεβατιών στις τουριστικές περιοχές, ανάλογα με αριθμό μόνιμων κατοίκων.

5. Μέτρα για την προβολή της ιστορίας του πολιτισμού και της παράδοσης καθώς και την προστασία και ανάδειξη των ιστορικών μνημείων.

6. Όρια στην κατανάλωση ενέργειας και κίνητρα για τη χρήση και εναλλακτικών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ιδιαίτερα μέτρα απαιτούνται για τη χρήση του νερού.

7. Μέτρα για την ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς (τραίνων, λεωφορείων, πλοίων) και για αποθάρρυνση στη χρήση του ΙΧ καθώς και των αεροπλάνων για μικρές αποστάσεις.

8. Κίνητρα για την ανάπτυξη των θέσεων εργασίας και απασχόλησης των τοπικών πληθυσμών με ταυτόχρονη εξασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Ιδιαίτερη έμφαση να δοθεί στην εργασία των γυναικών και των παιδιών.

9. Εκπαίδευση και ενημέρωση με ειδικά σεμινάρια των απασχολούμενων άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό για τη φιλοσοφία και τους στόχους της βιωσιμότητας.

10. Ενημέρωση των επισκεπτών για τα ιστορικά οικολογικά και άλλα στοιχεία των περιοχών που επισκέπτονται καθώς και για τους ενδεδειγμένους τρόπους συμπεριφοράς που να δείχνουν σεβασμό στον τρόπο ζωής, τις αξίες και τις πεποιθήσεις των τοπικών πληθυσμών.

Ο τουρισμός εκτός από τη συναλλαγματική κάλυψη σημαντικού μέρους του ελλείμματος των ισοζυγίων πληρωμών. Επηρεάζει και στη διαμόρφωση του κοινωνικού τομέα όπως (επαγγελματική εκπαίδευση, τρόπος ζωής, μόρφωση κτλ)¹⁶.

¹⁶ Αναπτυξιακή Νομού Θεσσαλονίκης ΑΝΕΘ 2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάζω τους φορείς άσκησης τουριστικής πολιτικής στην Ελλάδα και επισημαίνω ειδικότερα τους φορείς προώθησης εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα..

7.1 υπουργείο τουρισμού

Το Υπουργείο Τουρισμού έχει ως στόχο:

α) τη χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο της χώρας.

β)Βελτίωση της ποιότητας και στον εμπλουτισμό του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος έτσι ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και να μπορέσει να προσελκύει τουρίστες οι οποίοι ζητούν διαφοροποιημένο ειδικό τουριστικό προϊόν. Οι αρμοδιότητες αφορούν :

- 1)Τις δημοσιές επενδύσεις
- 2)Τις ιδιωτικές επενδύσεις
- 3)Τον τομέα μάρκετινγκ
- 4)Τον τομέα του ανθρωπίνου δυναμικού¹⁷

7.2 υπουργείο γεωργίας

Είναι ο βασικός εισηγητής προτάσεων για τον αγροτικό τομέα στην εκάστοτε κυβέρνηση. Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές τάσεις ανάπτυξης και στον αγροτικό τομέα (Κ.Α.Π.)Οι τάσεις αυτές όπως καταγράφηκαν στην “Ατζέντα 2000”,σηματοδοτούν όλες τις παραμέτρους της Ευρωπαϊκής Αγροτικής Πολιτικής έως το 2006.Μέσα σ’ αυτό το διάστημα πρέπει να ολοκληρωθούν οι δομές για:

- ✚ Την ανάπτυξη της γεωργίας
- ✚ Την ανασυγκρότηση της ελληνικής υπαίθρου
- ✚ Την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
- ✚ Την διαχείριση των υδάτινων πόρων
- ✚ Τα περιαστικά και ορεινά δάση
- ✚ Στην αλιεία
- ✚ Τη βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών
- ✚ Τη στροφή προς τα παραδοσιακά προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας
- ✚ Την ανάπτυξη του αγροτουρισμού
- ✚ Την προστασία του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων της χώρας¹⁷

7.3 Ελληνικός οργανισμός τουρισμού (ΕΟΤ)

Οι αρμοδιότητες του ΕΟΤ είναι:

- 1 Υποβάλλει προτάσεων στην Κυβέρνηση για την χάραξη της τουριστικής πολιτικής
- 2 Υλοποιεί την τουριστική πολιτική που χαράσσει η Κυβέρνηση.
- 3 Συντονίζει τις ενέργειες των αρμόδιων φορέων για την εξυπηρέτηση των τουριστικών σκοπών
- 4 Έχει την ευθύνη της τουριστικής επιμόρφωσης
- 5 Ελέγχει της τουριστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες οποιασδήποτε κατηγορία
- 6 Κατάρτιση και εκτελεί το πρόγραμμα τουριστικής προβολής της χώρας και μεριμνά για την ανάπτυξη τουριστικής συνείδησης
- 7 Μελετά ,εκτελεί και εποπτεύει έργα τουριστικής υποδομής, ανάπτυξη και καταρτίζει σχετικά προγράμματα περιλαμβανόμενης της τουριστικής αξιοποίησης λουτροπόλεων και ιαματικών πηγών.
- 8 Ενισχύει
 - α) Δημόσιες υπηρεσίες
 - β) ΟΤΑ
 - γ) Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο που αποβλέπουν στην προώθηση των στόχων του ΕΟΤ¹⁷.

7.4 Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης ΟΤΕΚ

Ταυτότητα-Αποστολή

Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης αποτελεί τον εξειδικευμένο κρατικό

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

φορέα παροχής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα . Έχει τη μορφή του Ν.Π.Δ.Δ και εποπτεύεται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης . Από το 1937 που ιδρύθηκε μέχρι σήμερα έχει στελεχώσει την αγορά εργασίας με 200.000 επαγγελματίες του τουρισμού .

Ο Ο.Τ.Ε.Κ. περιλαμβάνει σήμερα την πρώην Σχολή Τουριστικών Επαγγελμάτων και τις Σχολές Ξεναγών .

Η νέα μορφή των Σχολών σηματοδοτεί και το σύγχρονο ρόλο τους για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας και τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων στον τουριστικό τομέα .

Σήμερα λειτουργούν :

- ✚ 20 σύγχρονες εκπαιδευτικές μονάδες σε 17 πόλεις της Ελλάδας
- ✚ 2 ξενοδοχειακές μονάδες που λειτουργούν κατά τη θερινή περίοδο
- ✚ Σύγχρονα εργαστήρια για πρακτική άσκηση - Εργαστήρια πληροφορικής - Δανειστική βιβλιοθήκη.
- ✚ Γραφείο Διασύνδεσης - Σταδιοδρομίας σε άμεση επαφή με την αγορά εργασίας για την προώθηση της απασχόλησης των αποφοίτων .

Ο Ο . Τ . Ε . Κ . παρέχει :

- ✚ Δωρεάν φοίτηση στους Έλληνες μαθητές και στους αλλοδαπούς υπηκόους χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✚ Δυνατότητα διαμονής και σίτισης στα οικοτροφεία του
- ✚ Αμειβόμενη πρακτική άσκηση
- ✚ Υποτροφίες για σπουδές στο εξωτερικό¹⁷

7.5 Το ξενοδοχειακό επιμελητήριο της Ελλάδας

Λειτουργεί από το 1935 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου είναι νομοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα τουρισμού έχει εκ του νόμου ως μέλη όλα τα

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ξενοδοχειακά καταλύματα και τις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις της χώρας διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο αιρετών αντιπροσώπων των ξενοδοχείων και των οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων όλης της χώρας και εκπροσώπων του κράτους είναι μέλος της Συνομοσπονδίας των Εθνικών Ενώσεων Ξενοδοχίας Εστίασης και Αναψυχής των κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Hotrec).

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- μελέτη, υπόδειξη και εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της χώρας
- συμβουλευτική στήριξη όλων των μελών του σε θέματα οικονομικά, νομικά και εργασιακά
- εκπόνηση μελετών
- παροχή πληροφοριών και στατιστικών δελτίων
- χορήγηση συντάξεων
- έκδοση και δωρεάν διανομή σε όλα τα μέλη του μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου «ΞΕΝΙΑ»
- έκδοση του ετήσιου Οδηγού των Ελληνικών Ξενοδοχείων
- συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις
- πληροφορίες για ξενοδοχεία ανά την Ελλάδα¹⁷

7.6 Τα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα

Τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. (ΕΤΑ) είναι μεγάλη ανώνυμη εταιρία αξιοποίησης της δημόσιας τουριστικής περιουσίας. Διαχειρίζεται και αξιοποιεί τη δημόσια τουριστική περιουσία, κυριότητας του Ελληνικού

Οργανισμού Τουρισμού, συμβάλλοντας έτσι στην αναβάθμιση και διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Η σημερινή της μορφή ισχύει από το έτος 2000, όταν με τον νόμο 2837/2000 περιήλθε στη διοίκηση και διαχείρισή της το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ΕΟΤ.

Βασικός στόχος της εταιρίας είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των ακινήτων της Δημόσιας Τουριστικής Περιουσίας με χρήση όλων των σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων και με τελικό στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας του.¹⁷

7.7 Αγροτουριστική Α.Ε

Η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. ιδρύθηκε το 2001 ως Ανώνυμη Εταιρία δημοσίου συμφέροντος, προκειμένου να συμβάλει ενεργά στη διαμόρφωση μιας εναλλακτικής πρότασης στην προϊούσα κρίση του μαζικού τουρισμού, με την καθιέρωση ενός νέου, σύγχρονου τουριστικού προϊόντος.

Πλειοψηφικός μέτοχος είναι η Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ), η οποία εποπτεύεται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης.

Η Ελλάδα, μια χώρα με εξαιρετικά πολύμορφο φυσικό περιβάλλον και με μακρά αγροτική παράδοση, παρουσιάζει τεράστια πλεονεκτήματα όσον αφορά την αγροτουριστική αξιοποίηση. Αν και τα τελευταία χρόνια έχουν παρατηρηθεί αρκετές προσπάθειες προς την κατεύθυνση της αγροτουριστικής ανάπτυξης, οι απόπειρες αυτές υπήρξαν μεμονωμένες, ελάχιστα προβεβλημένες και δεν συνέβαλαν στη δημιουργία ενός εθνικού αγροτουριστικού προϊόντος.

Γενικός στόχος της Εταιρείας είναι να ανταποκριθεί στις σημερινές απαιτήσεις για ολοκληρωμένη πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης του πλαισίου ανάπτυξης και προώθησης του αγροτουρισμού στην Ελλάδα.

Να αποτελέσει, δηλαδή, το μοχλό ανάδειξης και ανάπτυξης της «άλλης Ελλάδας», δημιουργώντας ένα εθνικό πλαίσιο αναφοράς σε θέματα αγροτουρισμού¹⁷.

Οι επιμέρους σκοποί της Εταιρείας είναι:

- Να προσφέρει περισσότερη γνώση γύρω από την δυναμική του αγροτουρισμού και να ελκύσει δυνητικούς επενδυτές να στραφούν σε αυτό τον τομέα, καθοδηγώντας υπεύθυνα και αποτελεσματικά τα βήματα τους με την παροχή πληροφοριών και πρακτικών συμβουλών.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Να αναβαθμίσει τις έννοιες «αγροτουρισμός» και «εναλλακτικές μορφές τουρισμού», που, παρά την ευρεία χρήση τους, καταλήγουν συχνά σε άστοχες εφαρμογές.
- Να καθιερώσει τον αγροτουρισμό ως ένα αναγνωρίσιμο ποιοτικό τουριστικό προϊόν ήπιας ανάπτυξης, με υψηλές προδιαγραφές στην παροχή υπηρεσιών.
- Να ενισχύσει τη δυναμική της ελληνικής υπαίθρου μέσα από την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και τη συμβολή του στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, του πολιτισμού, της παράδοσης, με τελικό στόχο την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και κοινωνιών.
- Να εξασφαλίσει τις κατάλληλες συνθήκες για τη δημιουργία υγιών ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.
- Να παρέχει πληροφορίες και πρακτικές συμβουλές στους δυνητικούς επισκέπτες για την επιλογή του ταξιδιωτικού προορισμού τους.

Για την επίτευξη των στόχων της, η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ έχει σχεδιάσει και υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης, το οποίο συνεχώς εμπλουτίζει και επικαιροποιεί.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ, ως δυναμικός και ευέλικτος βραχίονας του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, είναι σε θέση να παίζει ρόλο-κλειδί στην όλη προσπάθεια για μια βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη, στην οποία η σημερινή κυβέρνηση αποδίδει πρωτεύουσα σημασία¹⁷.

¹⁷ Υπουργείο τουρισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 : ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.

Παρά το μικρό της μέγεθος, η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση στο παγκόσμιο εμπόριο υπηρεσιών, γεγονός που οφείλεται κατά βάση στη δραστηριότητα της ελληνικής ναυτιλίας και του τουρισμού. Με βάση τα οριστικά στοιχεία του World Trade Organization για το 2003,

η Ελλάδα είναι ο 9ος εξαγωγέας στις ταξιδιωτικές υπηρεσίες και ο 15ος στις μεταφορικές. Ο τουρισμός αποτελεί τις τελευταίες δεκαετίες τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο οικονομικό τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο. Για την Ελλάδα αυτό αντιστοιχεί σε δεκατρία εκατομμύρια αφίξεις αλλοδαπών τουριστών ετησίως (15η χώρα παγκοσμίως στις τουριστικές αφίξεις), στοιχείο που την κατατάσσει στην τέταρτη θέση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε καθαρά έσοδα από τον τουρισμό. Ο τουρισμός συμβάλλει, επίσης, στο 17% του ΑΕΠ ενώ παράλληλα εξασφαλίζει 800.000 θέσεις άμεσης ή έμμεσης απασχόλησης (18% της συνολικής απασχόλησης).

Ενδεικτικό της συμβολής του τουριστικού κλάδου στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας αποτελεί ότι το μέγεθος της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των ξενοδοχείων και εστιατορίων στην Ελλάδα το έτος 2004 ανήλθε σε 8.821,9 εκατ. € και αντιστοιχούσε στο 7,57% της εθνικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας. Σε σχέση με το παρελθόν, το μέγεθος της συμμετοχής του κλάδου στη συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία είναι αυξανόμενο.

Κατά την περίοδο 1990-2000 διατηρήθηκαν θετικοί ρυθμοί μεταβολής της τουριστικής κίνησης. Ωστόσο, στην περίοδο 2000-04 σημειώθηκε συρρίκνωση της τουριστικής κίνησης. Συγκεκριμένα, οι αφίξεις των αλλοδαπών τουριστών στα ξενοδοχειακά και συναφή καταλύματα το 2004 έφτασαν τις 6.313.228 σημειώνοντας μείωση σε σχέση με το 2000 της τάξης του 18,72%. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, παρατηρούνται οι ίδιες τάσεις και στην εσωτερική τουριστική κίνηση, με μικρότερη ωστόσο ένταση. Συγκεκριμένα, οι αφίξεις ημεδαπών στα ξενοδοχειακά και συναφή καταλύματα το 2004 έφτασαν τις 5.567.107, καταγράφοντας μείωση 4,62% σε σχέση με το 2000. Έτσι, ο συνολικός αριθμός αφίξεων το 2004 ανήλθε σε 11.880.335 παρουσιάζοντας πτώση 12,67% σε σχέση με το 2000.

Η υποχώρηση του επιπέδου της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας οφείλεται σε πολλούς λόγους. Ένας από αυτούς είναι και η είσοδος της Ελλάδας στην Ευρωζώνη, που, λόγω της ισχυρής ισοτιμίας του ευρώ, κατέστησε την χώρα λιγότερο ελκυστική, από ανταγωνίστριες χώρες της Μεσογείου. Ωστόσο, η υιοθέτηση του ευρώ δεν αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα για την απώλεια της ανταγωνιστικής ισχύος της χώρας στην τουριστική αγορά. Η Ελλάδα κατέχει τη 16η θέση στη λίστα των πιο δημοφιλών

τουριστικών προορισμών, με μερίδιο αγοράς για το 2003 ίσο με 2,03%. Τις 5 πρώτες θέσεις ως προς τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών το 2004 κατέχουν η Γαλλία (9,8%), η Ισπανία (7,0%), οι Η.Π.Α. (6,0%), η Κίνα (5,5%) και η Ιταλία (4,9%). Γενικότερα, κατά την περίοδο 2000-2004 παρατηρούνται ιδιαίτερα καλές επιδόσεις για τις άμεσα ανταγωνίστριες προς την Ελλάδα χώρες, με εξαίρεση ίσως την Ιταλία.

Κυρίαρχα χαρακτηριστικά της τουριστικής ανάπτυξης μέχρι σήμερα αποτέλεσαν η έλλειψη στρατηγικού προγραμματισμού, ο αυτοσχεδιασμός και η απορρύθμιση. Το κυρίαρχο τουριστικό προϊόν της χώρας τις τελευταίες δεκαετίες είναι ο αδιαφοροποίητος παραθεριστικός τουρισμός («ήλιος και θάλασσα»), ενώ διαφοροποιημένα συμπληρωματικά τουριστικά προϊόντα έχουν κάνει την εμφάνισή τους τα τελευταία χρόνια, χωρίς όμως να επηρεάσουν σημαντικά το συνολικό τουριστικό προϊόν.

Ο εντεινόμενος ανταγωνισμός της παγκοσμιοποιημένης πλέον τουριστικής οικονομίας, τόσο από την πλευρά της προσφοράς με την εμφάνιση νέων τουριστικών προορισμών χαμηλού κόστους και παραπλήσιου προϊόντος, όσο και από την πλευρά της ζήτησης λόγω της μετεξέλιξης των καταναλωτικών προτύπων και της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, έχουν μεταβάλει καθοριστικά τα συστατικά στοιχεία της τουριστικής οικονομίας. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι ο ανταγωνισμός εντείνεται και εστιάζεται όλο και περισσότερο μεταξύ προορισμών, ενώ η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι το κλειδί για την ευημερία (των τουριστικών προορισμών).

Η Ελλάδα κατέχει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα και στον τομέα της ναυτιλίας, όπου διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής αλλά και της διεθνούς ναυτιλιακής κοινότητας και αποτελεί κόμβο για τα συγκοινωνιακά και μεταφορικά δίκτυα που συνδέουν την Ε.Ε. με χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Ο υπό ελληνική σημαία στόλος καταλαμβάνει την τέταρτη θέση στον κόσμο με βάση τη χωρητικότητά του, ενώ ο ελληνόκτητος στόλος κατατάσσεται ως η σημαντικότερη πλοιοκτητική κοινότητα του κόσμου και ελέγχει το 14,1% της παγκόσμιας χωρητικότητας και 16,5% της μεταφορικής ικανότητας. Στην ΕΕ ο υπό Ελληνική σημαία στόλος καταλαμβάνει την πρώτη θέση και απασχολεί περισσότερους από 25.000 Έλληνες ναυτικούς. Επιπλέον, η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην ΕΕ ως προς τη θαλάσσια κίνηση επιβατών, με ποσοστό 25% του κοινοτικού συνόλου.

Ωστόσο, η ναυπηγική δραστηριότητα στην Ελλάδα έχει συρρικνωθεί, ενώ στην ίδια σχεδόν κατάσταση βρίσκεται και η ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα¹⁸

¹⁸ Δικτυακή πύλη www.espa.gr

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο τουρισμός αποτελεί για την Ελλάδα μια μεγάλη εθνική βιομηχανία που συνεισφέρει στην οικονομία και την απασχόληση. Η τουριστική πολιτική της χώρας έχει διαμορφωθεί από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.(Κ.Π.Σ). Ο τουρισμός συμβάλλει στην παραγωγή του 7% του ελληνικού Α.Ε.Π ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος συμμετοχής του σε άλλες χώρες της Ε.Ε είναι διπλάσιος κάτι που σημαίνει ότι τα περιθώρια ανάπτυξης είναι πολύ μεγάλα συνεπώς υπάρχουν εξαιρετικά περιθώρια αύξησης της απασχόλησης στον τουριστικό τομέα. Παρακάτω αναλύονται οι πολιτικές και τα σχέδια στήριξης του ελληνικού τουρισμού¹⁸.

8.1 Το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Ελληνικού Τουρισμού 2000-2006 και η πορεία υλοποίησης του.

Αποσκοπεί στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και νέων ειδικοτήτων μέσα από την ανάπτυξη νέων και ειδικών μορφών τουρισμού, την επέκταση της τουριστικής περιόδου και την άμβλυνση της εποχικότητας.

Για να αποκτήσει το ελληνικό τουριστικό προϊόν ανταγωνιστικό προφίλ στο διεθνή χώρο θα πρέπει να αυξηθεί το μερίδιο στην ευρύτερη αγορά, να διαφοροποιηθεί σε σχέση με τα προϊόντα των ανταγωνιστών, να είναι ποιοτικό, να ενσωματώνει ένα όλο και μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών μέσα από την ενίσχυση του ρόλου του ανθρώπινου δυναμικού και της επιχειρηματικότητας και τον εκσυγχρονισμό των δομών της δημόσιας διοίκησης καθώς και των μηχανισμών άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Παράλληλα το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Ελληνικού Τουρισμού 2004-2010, στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας.

Οι ποιοτικοί στόχοι που τίθενται με ορίζοντα επίτευξης το 2010 είναι οι ακόλουθοι:

- Καλύτερος συντονισμός όλων των φορέων της «τουριστικής αλυσίδας» και αναβάθμιση της τριμερούς συνεργασίας (κυβέρνηση και τοπική αυτοδιοίκηση, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι).
- Βελτίωση (της ανταγωνιστικότητας) της εικόνας και της θέσης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος στις διεθνείς αγορές.
- Πλήρης τουριστική επιτυχία των μεγαλύτερων τουριστικών γεγονότων.
- Αναβάθμιση και διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς.
- Αναβάθμιση του συνόλου των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών που απαρτίζουν την «τουριστική αλυσίδα».
- Προώθηση των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής καθώς και των οργανωτικών υποδομών.
- Ενίσχυση της «επιχειρηματικής κουλτούρας» και της επιχειρηματικότητας.
- Συστηματική ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού μας αποθέματος.
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου των ανεπτυγμένων κυρίως περιοχών.

Στο πλαίσιο αυτό, για την περίοδο 2004-2010, η στρατηγική θα υλοποιηθεί μέσα από έξι βασικούς άξονες:

- την αναβάθμιση της ποιότητας της προσφοράς,
- τον εμπλουτισμό και την διαφοροποίηση του συνολικού τουριστικού προϊόντος,
- την εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού,
- την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας,
- την προώθηση και την προβολή της χώρας με νέα εργαλεία και σύγχρονες μεθόδους, και
- τον εκσυγχρονισμό των δομών της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Από το Υπουργείο Ανάπτυξης, που καθορίζει και εφαρμόζει την ακολουθούμενη πολιτική, εμπλέκονται μια σειρά από υπουργεία, όπως το ΥΠΕΧΩΔΕ. Στα πλαίσια αυτά, για τον καλύτερο συντονισμό στην εφαρμογή της πολιτικής, απαραίτητη είναι η λειτουργία της Διυπουργικής Επιτροπής. Έτσι, στο Στρατηγικό Σχέδιο περιγράφονται οι τομείς όπου προκύπτει ανάγκη καλύτερου συντονισμού και κοινής – Διυπουργικής – δράσης για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων και την επίτευξη των στόχων¹⁹.

8.2 Το Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Δ' ΚΠΣ)

Το Δ' ΚΠΣ διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, ενώ λήφθηκαν υπόψη τα νέα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (63% του πληθυσμού της χώρας σε καθεστώς μεταβατικής στήριξης).

Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού ΕΠ, ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσω Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

¹⁹ Υπουργείο Ανάπτυξης

Οι φορείς που αναλαμβάνουν τις αρμοδιότητες διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 προσδιορίζονται στο Ν.3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013».

Στον ίδιο νόμο προσδιορίζονται οι κανονιστικές αποφάσεις με τις οποίες εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες και η οργανωτική δομή των εμπλεκόμενων αρχών, καθορίζονται οι ειδικότερες ρυθμίσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου καθώς και μια σειρά μέτρων που στόχο έχουν τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης κατά την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2005, στο πλαίσιο κατανομής των κοινοτικών κονδυλίων για τη χρηματοδότηση της Πολιτικής της Συνοχής για την περίοδο 2007-2013, η Ελλάδα εξασφάλισε 20,4 δισ. ευρώ (τρέχουσες τιμές). Με τους πόρους αυτούς θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής.

Οι δικαιούχοι είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί, φορείς ή επιχειρήσεις αρμόδιοι για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση πράξεων. Στα πλαίσια των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 87 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση²⁰

Γενικός στόχος 3: Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας.

Ο γενικός στόχος εξειδικεύεται περαιτέρω:

- στον εμπλουτισμό και
- στην προβολή του τουριστικού προϊόντος της χώρας

Ο <<εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος>> εστιάζει στην αξιοποίηση φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Αυτό θα επιτευχθεί με τη δυναμική ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω ολοκληρωμένων και καινοτόμων παρεμβάσεων εκσυγχρονισμού του τουριστικού τομέα, καθώς και συμπλήρωσης και αναβάθμισης των υποδομών για την ανάπτυξη παραδοσιακών, ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Οι στόχοι της Περιφέρειας για το Δ' ΚΠΣ

Συνολικά 1,8 δισ. ευρώ θα διατεθούν στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης κατά την τέταρτη προγραμματική περίοδο 2007-2013, από τα κονδύλια του Δ' ΚΠΣ και

²⁰ Δικτυακή πύλη www.espa.gr

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ειδικότερα, 808 εκατ. ευρώ μέσω του ΠΕΠ ΑΜ-Θ και ένα δισ. ευρώ από τα τομεακά προγράμματα των υπουργείων.

Όπως σημειώνει ο κ.Αγγελόπουλος <<Κεντρικός στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης για την περίοδο 2007-2013 είναι η επιτάχυνση του ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ της Περιφέρειας σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, έτσι ώστε η έννοια της σύγκλισης να λάβει απτό και σαφή χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτού του στόχου ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί σε δράσεις που συντείνουν στην επίτευξη του, όπως:

- Η ανάπτυξη των βασικών υποδομών μεταφορών, των κοινωνικών υποδομών και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με αυτές
- Η μετεξέλιξη της περιοχής ως διαμετακομιστικού, ενεργειακού κέντρου και κέντρου επιχειρηματικής και επιστημονικής τεχνογνωσίας, στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο και τη Μαύρη Θάλασσα.
- Η ανάπτυξη ειδικών κλάδων δραστηριοτήτων στους οποίους η περιοχή παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα (τουρισμός, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, ιχθυοκαλλιέργειες, κλπ.)
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων στον βαλκανικό χώρο.

Επιπλέον, ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της προώθησης της γνώσης και της καινοτομίας, στην προστασία και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, καθώς και στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού>>.

Βάσει των ανωτέρω, η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα:

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,
- στο επίπεδο των θεματικών (5) και χωρικών (3) προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- στο επίπεδο των Γενικών Στόχων (17), στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

Το πλαίσιο χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στη βάση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2005 και των προδιαγραφών - περιορισμών των νέων Κανονισμών και προέκυψε με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες ανά τομέα και Περιφέρεια στην επόμενη περίοδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου και τις απαιτήσεις για δράσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική της Λισσαβώνας. Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Οι βασικές αρχές που διέπουν το πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης & ελέγχου των ΕΠ της περιόδου 2007-2013 αποτέλεσαν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης και αποτυπώθηκαν σε κείμενα θέσεων των συμμετεχόντων φορέων. Συμπληρώθηκαν από τα πορίσματα συστηματικής ανάλυσης των απαιτήσεων των νέων Κανονισμών της ΕΕ (Γραμματεία σχεδιασμού του ΕΣΠΑ, ΜΟΔ ΑΕ, ΔΑ ΚΠΣ/ΕΥΣ) και σχετικής μελέτης που εκπονήθηκε για το ΥΠΟΙΟ με θέμα τη «Βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του ΚΠΣ 2000 – 2006, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής και στην προσαρμογή αυτών για την περίοδο 2007 – 2013».

Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2007-2013 διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, ενώ λήφθηκαν υπόψη τα νέα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (63% του πληθυσμού της χώρας σε καθεστώς μεταβατικής στήριξης).

Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού ΕΠ, ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ.

Πώς υλοποιείται

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσω Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Οι φορείς που αναλαμβάνουν τις αρμοδιότητες διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 προσδιορίζονται στο Ν.3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013».

Στον ίδιο νόμο προσδιορίζονται οι κανονιστικές αποφάσεις με τις οποίες εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες και η οργανωτική δομή των εμπλεκόμενων αρχών, καθορίζονται οι ειδικότερες ρυθμίσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου καθώς και μια σειρά μέτρων που στόχο έχουν τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης κατά την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Ηλεκτρονικό Γραφείο Υποστήριξης (Helpdesk) για Στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών και των Φορέων Διαχείρισης

Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (Ε.Υ.Θ.Υ) της Γενικής Γραμματείας Ανάπτυξης και Επενδύσεων λειτουργεί Ηλεκτρονικό Γραφείο Υποστήριξης (Helpdesk) για τα στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών και των Φορέων Διαχείρισης.

Στο Helpdesk υποβάλλονται ερωτήματα και παρέχονται οι αναγκαίες διευκρινίσεις και επεξηγήσεις για την ορθή λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Συγκεκριμένα, οι χρήστες μπορούν να υποβάλλουν ερωτήματα που αφορούν:

- στην εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των
- Επιχειρησιακών Προγραμμάτων
- σε θέματα νομικής φύσης που ανακύπτουν κατά τη διαχείριση και την υλοποίηση των προγραμμάτων και των έργων σε σχέση με την τήρηση των εφαρμοστέων εθνικών και κοινοτικών κανόνων

Πώς χρηματοδοτείται

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2005, στο πλαίσιο κατανομής των κοινοτικών κονδυλίων για τη χρηματοδότηση της Πολιτικής της Συνοχής για την περίοδο 2007-2013, η Ελλάδα εξασφάλισε 20,4 δισ. ευρώ (τρέχουσες τιμές). Με τους πόρους αυτούς θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής.

Ποιοί είναι οι δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί, φορείς ή επιχειρήσεις αρμόδιοι για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση πράξεων. Στα πλαίσια των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 87 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση²¹

Η <<προβολή του τουριστικού προϊόντος της χώρας >> θα επιτευχθεί μέσω της αξιοποίησης των επιτευγμάτων και των εργαλείων της κοινωνίας της γνώσης και των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν στην ΚΣΚΓ 1.2.2<<Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας>> καθώς και στην ΟΚΓ 1,²²

Τα ενταγμένα μέτρα του Δ' ΚΠΣ που αφορούν τη στήριξη του ελληνικού τουρισμού προβλέπουν κατά άξονα δράσης τα παρακάτω:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Βελτίωση του επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

Μέτρο 1.5.2: Περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δίκτυο συμβουλευτικής και μελετητικής υποστήριξης των ΜΜΕ του τουρισμού (συνολικού ύψους 21,44 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ μέσω της δημιουργίας δομών στήριξης με χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Στήριξη και ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας

Μέτρο 2.2: Στήριξη επιχειρηματικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων (συνολικού ύψους 207,42 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ. Τελικός δικαιούχος: ΥΠΕΘΟ Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ).

Στόχος του μέτρου: Ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός των τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχείων, κάμπινγκς, ενοικιαζόμενα καταλύματα) και η ενίσχυση της

²¹ Δικτυακή πύλη www.ependeisys.gr

²² Δικτυακή πύλη www.espa.gr

ανταγωνιστικότητας όλων των κλάδων του τουρισμού, μέσω των κινήτρων που παρέρχονται από τον αναπτυξιακό νόμο.

των στόχων.

8.3. Αναπτυξιακός νόμος 3299/04

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 3299/04 παρουσίασε σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά τα κίνητρα για εκσυγχρονισμό τουριστικών υποδομών.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 3299/2004 ψηφίστηκε με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στην ελληνική επικράτεια, παρέχοντας κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος παρέχει εναλλακτικά (όχι ταυτόχρονα) στα επενδυτικά σχέδια τις παρακάτω ενισχύσεις:

- Παροχή επιχορήγησης από το ελληνικό Δημόσιο ή επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing).
- Φορολογική απαλλαγή από την καταβολή του φόρου εισοδήματος μη διανεμομένων κερδών.
- Επιδότηση κόστους δημιουργούμενων θέσεων εργασίας για 2 χρόνια.

Ο αναπτυξιακός νόμος παρέχει τη δυνατότητα συνδυασμού των παραπάνω ειδών ενισχύσεων, υπαγόμενα σε ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων.

Επιλέξιμοι Φορείς:

Επιλέξιμες θεωρούνται υφιστάμενες (παλιές και νέες) ή υπό σύσταση επιχειρήσεις, που πρόκειται να υλοποιήσουν ένα από τα επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

Διευκρινίζεται ότι τα διάφορα επενδυτικά σχέδια διακρίνονται σε 2 κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Τομέας Δραστηριότητας 1η Κατηγορία 2η Κατηγορία

Πρωτογενής Τομέας:

- Σχέδια εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών
- Σχέδια σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας και συγκομιδής αγροτικών προϊόντων τα οποία πραγματοποιούνται από αγροτικούς συνεταιρισμούς καθώς και ομάδες παραγωγών
- Επενδυτικά σχέδια τυποποίησης, συσκευασίας ή συντήρησης γεωργικών ή κτηνοτροφικών προϊόντων ή προϊόντων αλιείας και ιχθυοτροφίας μη προερχόμενα από μεταποιητική δραστηριότητα

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Σχέδια γεωργ. Επιχειρήσεων θερμοκηπιακού τύπου και βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφικών και αλιευτικών επιχειρήσεων σύγχρονης τεχνολογίας

Δευτερογενής Τομέας

- Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ήπιες μορφές ενέργειας
- Σχέδια εξόρυξης, επεξεργασίας βιομηχανικών ορυκτών και μεταλλευτικά επενδυτικά σχέδια.
- Επενδυτικά σχέδια στον ευρύτερο τομέα της μεταποίησης όπως αυτή ορίζεται στον ΣΤΑΚΟΔ
- Παραγωγή βιοκαυσίμων – βιομάζας με σκοπό που θα χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας
- Σχέδια για παραγωγή και τυποποίηση προϊόντων γεωγραφικής ένδειξης ή και προστατευμένης ονομασίας προέλευσης από επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά κτίρια.
- Τομέας Τουρισμού Εκσυγχρονισμός / δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον 2* πρώην Γ τάξης Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων τουλάχιστον 3*
- Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των 2* πρώην Γ τάξης σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία 2* πρώην Γ τάξης Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός θεματικών πάρκων που παρέχουν ολοκληρωμένης μορφής υποδομές τουρισμού.
- Μετατροπή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχεία 2* Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός αυτοκινητοδρομίων
- Εκσυγχρονισμός camping τουλάχιστον Γ' κατηγορίας
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων τουρισμού υγείας, αθλητικού τουρισμού, θαλασσοθεραπείας, γηπέδων γκολφ, ιαματικών πηγών, χιονοδρομικών, συνεδριακών κέντρων.
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός μαρινών
- Τριτογενής Τομέας Δημιουργία εμπορευματικών σταθμών και διαμετακομιστικών κέντρων / υποδομές αποθήκευσης, συσκευασίας, τυποποίησης και κλειστών χώρων στάθμευσης φορτηγών από εμπορικές και μεταφορικές επιχειρήσεις. Σχέδια για ανέγερση και εκμετάλλευση βιομηχανικών κτιρίων, κοινωνικών και πολιτιστικών χώρων σε ΒΙΠΕ
- Σχέδια για παροχής υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας Σχέδια για τη δημιουργία επιχειρήσεων υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιά
- Σχέδια δημιουργίας ευζωνικών δικτύων Σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης καθώς επίσης και σχεδίων για την παροχή στέγης αυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Σχέδια για δημιουργία εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής, δασικής και ιχθυοκαλλιεργητικής έρευνας. Σχέδια ανέγερσης και εκσυγχρονισμού ξενώνων ή μετατροπή κτιρίων σε ξενώνες και χώρους πολιτιστικών λειτουργιών και εργαστηρίων χειροτεχνίας
- Σχέδια δημιουργίας παροχής υπηρεσιών ποιότητας / υψηλής τεχνολογίας
- Σχέδια για δημιουργία parking τουλάχιστον 30 θέσεων για ΙΧ και 40 θέσεων για επαγγελματικά αυτοκίνητα.
- Σχέδια ανάπτυξης λογισμικού
- Ειδικά Επενδυτικά Σχέδια Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Παραγωγή νέων προϊόντων ή και υπηρεσιών ή προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή μεταλλευτικής ή ενεργειακής έρευνας
- Εισαγωγή και προσαρμογή περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία
- Παραγωγή καινοτομικών προϊόντων
- Αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων ή και υπηρεσιών
- Αγορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης αποθηκών
- Ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων για την εναλλακτική διαχείριση συσκευών
- Υλοποίηση ολοκληρωμένου πολυετούς επιχειρηματικού σχεδίου φορέων των μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων.
- Επιλέξιμες Δαπάνες

Στα πλαίσια του Αναπτυξιακού Νόμου, οι κύριες επιλέξιμες δαπάνες είναι οι ακόλουθες:

- Η κατασκευή , επέκταση και εκσυγχρονισμός κτιριακών ,ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων , καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.
- Η αγορά γηπέδων έως 10% της επένδυσης για μικρές επιχειρήσεις.
- Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων , ειδικών εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης , συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού.
- Οι δαπάνες μελετών που αποσκοπούν στην εισαγωγή , ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας σύγχρονων μεθόδων και βιομηχανικών σχεδίων παραγωγής ηλεκτρισμού.
- Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και προϊόντων εντός του χώρου της εντασσόμενης μονάδας. Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων μαζικής μεταφοράς προσωπικού.
- Τις δαπάνες μελετών, αγορές καινούργιου σύγχρονου εξοπλισμού, εγκατάστασης και λειτουργίας των αναγκαίων υποδομών και διαδικασιών, καθώς και τα έξοδα πιστοποίησης των προϊόντων και των διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας.
- Τις δαπάνες μελετών και τις αμοιβές συμβούλων για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου (με περιορισμούς & σε ποσοστό έως 8% του επενδυτικού σχεδίου).
- Στις επιλέξιμες δαπάνες δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα:
- Λειτουργικές Δαπάνες.
- Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων.
- Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου.
- Η ανέγερση ή η επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει ή δεν έχει εκμισθωθεί για χρονική διάρκεια 15 ετών (κατά περίπτωση) στο φορέα της επένδυσης.

Το ελάχιστο ύψος επένδυσης για τις διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων παρουσιάζεται παρακάτω:

- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις: 100.000 ευρώ
- Για μικρές επιχειρήσεις: 150.000 ευρώ
- Για μεσαίες επιχειρήσεις: 250.000 ευρώ
- Για μεγάλες επιχειρήσεις: 500.000 ευρώ

Διαίρεση της Ελληνικής Επικράτειας σε 3 Γεωγραφικές Ζώνες

Κατ' εξαίρεση οι ΒΙΠΕ των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης καθώς και τα νησιά των Νομών αυτών εντάσσονται στην Περιοχή Β.

Ανάλογα με την περιοχή όπου πραγματοποιείται μια επένδυση και την κατηγορία στην οποία ανήκει με βάση των πίνακα 1, παρέχονται οι ακόλουθες ενισχύσεις:

Επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing) ή επιδότηση κόστους δημιουργουμένων θέσεων εργασίας:

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2
ΠΕΡΙΟΧΗ Α	20%	15%
ΠΕΡΙΟΧΗ Β	30%	25%
ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	40%	35%

Με την υπ. Αριθμ. Πρωτ. 33019/25-7-2007 καθορίζονται επιπλέον ποσοστά ενίσχυσης έως 10% στις μεσαίες επιχειρήσεις και έως 20% στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, ανάλογα με το είδος του επενδυτικού σχεδίου και την περιοχή υλοποίησης της επένδυσης.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, ένα επενδυτικό σχέδιο μπορεί να επιχορηγηθεί έως και 60% ανάλογα με την περίπτωση.

Η εναλλακτικά φορολογική απαλλαγή:

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2
ΠΕΡΙΟΧΗ Α	60%	50%
ΠΕΡΙΟΧΗ Β	100%	100%
ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	100%	100%

Καταβολή ενισχύσεων

Επιχορήγηση

Η επιχορήγηση καταβάλλεται σε 2 ισόποσες δόσεις, η 1η με την υλοποίηση του 50% και η 2η με την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργία της επένδυσης.

Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης

Η επιδότηση καταβάλλεται σε 2 ισόποσες δόσεις, η 1η δόση σε ποσοστό 50%, μετά την εγκατάσταση του συνόλου του μισθωμένου εξοπλισμού και η 2η μετά τη λήξη του χρόνου ολοκλήρωσης της επένδυσης, με την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας.

Επιδότηση κόστους δημιουργουμένων θέσεων εργασίας

Καταβάλλεται ανά εξαμηνιο μέσα στο πρώτο έτος που ακολουθεί από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

Τέταρτη στο ύψος επενδύσεων και τρίτη στο ύψος επιχορήγησης πανελλαδικά κατατάσσεται η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, όσον αφορά στην προσέλκυση και την υπαγωγή επενδύσεων στις διατάξεις του Αναπτυξιακού Νόμου 3299/20.

Συνολικά για τη διετία απο τη πρώτη αίτηση υπαγωγής που κατατέθηκε στις 04/04/2005 έως τις 04/04/2007, είχαν υποβληθεί 265 αιτήσεις, εκ των οποίων οι 234 που έχουν εγκριθεί και που θα επενδύσουν συνολικά περίπου 230 εκατ. ευρώ, επιχορηγούνται με περίπου 122 εκατ. ευρώ.

Οι εν λόγω επιχειρήσεις προβλέπεται να δημιουργήσουν 779 θέσεις εργασίας.

Σύμφωνα με τον γενικό γραμματέα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης κ.Μιχάλη Αγγελόπουλο η προσπάθεια της περιφέρειας επικεντρώνεται τώρα στο να διασφαλιστεί η υλοποίηση των επενδύσεων αυτών και να δημιουργηθούν οι προβλεπόμενες θέσεις εργασίας σε σταθερή βάση.

Παράλληλα, από τον Μάρτιο του 2004 μέχρι την 19η Απριλίου 2007, έχουν γίνει 418 τροποποιήσεις επενδυτικών προτάσεων στα πλαίσια των προηγούμενων νόμων (1892/90, 2601/98 και του πρόσφατου 3299/2004), με σύνολο των εκταμιεύσεων να ανέρχεται στα 62,3 εκατ. ευρώ.

<<Οι αναπτυξιακοί νόμοι αποτελούν μοχλό ανάπτυξης. Μόνον έτσι δικαιώνονται. Οι εγκρίσεις έχουν νόημα μόνο όταν γίνονται επενδύσεις. Η Περιφέρεια μας ήταν στο παρελθόν γνωστή ως "Έλντοράντο" αλλά κατέληξε με τις ανέλεγκτες εγκρίσεις και τις θεωρητικές στατιστικές, σε κουφάρια εργοστασίων και αναπτυξιακή αποδόμηση. Σήμερα, καταβάλλουμε προσπάθεια τα νέα κίνητρα να δημιουργήσουν νέους επενδυτές, προσδίδοντας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης μια νέα αναπτυξιακή δυναμική, μια νέα προοπτική>>, αναφέρει ο κ.Αγγελόπουλος²³.

²³ Δικτυακή πύλη [www. ependeisys..gr](http://www.ependeisys.gr)

8.4 Οι 4 πυλώνες πολιτικής για τον τουρισμό

1. Αναβάθμιση και Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος

1.1. Αναβάθμιση Τουριστικών Καταλυμάτων

Η γήρανση της ξενοδοχειακής υποδομής θέτει επιτακτική την ανάγκη ριζικών ανακαινίσεων και αναβαθμίσεων. Λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες μονάδες και των συσσωρευμένων χρεών τους, η επιθυμητή ανακαίνιση και αναβάθμιση καθίσταται δύσκολη έως αδύνατη. Ως εκ τούτου προκύπτουν σοβαρές αλυσιδωτές επιπτώσεις ενώ ταυτόχρονα όχι απλώς δυσχεραίνεται αλλά καταβαρυνώνεται η θέση μας έναντι των ανταγωνιστικών προορισμών όσον αφορά τα διαθέσιμα προϊόντα διαμονής.

Εισηγήσεις:

1.1.1. Για αναβάθμιση των υφισταμένων ξενοδοχειακών μονάδων 4* και 5* που λειτουργούσαν πριν το 1993 (που είναι η χρονολογία της τελευταίας ουσιαστικής τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου που διέπει την ανέγερση και λειτουργία των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων), να παρέχεται η δυνατότητα κατεδάφισης της υφιστάμενης οικοδομής για ανέγερση νέου τουριστικού καταλύματος τουλάχιστο της ίδιας τάξης, με το συντελεστή δόμησης που ίσχυε κατά την έκδοση της άδειας οικοδομής. Ως κίνητρο να παρέχεται η δυνατότητα πώλησης και μεταφοράς ποσοστού μέχρι 40% του νόμιμα υφιστάμενου εμβαδού της ανάπτυξης από το τεμάχιο-δότη σε άλλες ιδιοκτησίες-δέκτη, οι οποίες να μπορούν να βρίσκονται σε οποιαδήποτε καθορισμένη ζώνη ανάπτυξης, στην οποία ισχύει συντελεστής δόμησης μεγαλύτερος του 0.20.1. Νοείται ότι, με εξαίρεση το συντελεστή δόμησης, η νέα ανάπτυξη θα είναι σύμφωνη με όλες τις άλλες πρόνοιες του ισχύοντος Σχεδίου Ανάπτυξης ως επίσης και του υπό διαμόρφωση νέου Θεσμικού Πλαισίου που θα διέπει την ανέγερση και λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων 4* και 5*.

1.1.2. Ουσιαστική αύξηση των κονδυλίων του υπό διαμόρφωση νέου Σχεδίου Αναβάθμισης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος ώστε να παραχωρηθούν ουσιαστικά και αποτελεσματικά κίνητρα προς τον ιδιωτικό τομέα για εμπλουτισμό, αναβάθμιση και ποιοτική διαφοροποίηση των υφιστάμενων αδειούχων ξενοδοχειακών καταλυμάτων που να καλύπτει όλο το φάσμα κατηγοριών της ξενοδοχειακής βιομηχανίας ανά το παγκύπριο²⁴.

1.2. Απόσυρση γηρασμένων και αντι-οικονομικών Τουριστικών Μονάδων

Πλείστες μονάδες σήμερα έχουν ηλικία άνω των είκοσι ετών. Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι υπάρχει σοβαρό πλεόνασμα ξενοδοχειακών κλινών στην αγορά. Ως εκ τούτου η σχέση προσφοράς και ζήτησης είναι δυσανάλογη με αποτέλεσμα οι πλείστες μονάδες να παρουσιάζουν χαμηλά και αντιοικονομικά επίπεδα πληροτήτων παρά τις συνεχώς προσφερόμενες χαμηλές τιμές. Αυτή η κατάσταση σαφώς επιβαρύνει τη βιωσιμότητα των τουριστικών καταλυμάτων και οδηγεί σε ανυπαρξία νέων επενδύσεων για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση με αποτέλεσμα η βιομηχανία να υποφέρει από μεγάλο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και επικερδότητας.

Εισήγηση:

1.2.1. Άμεση εφαρμογή των κινήτρων για απόσυρση μέχρι 20.000 κλίνες συμπεριλαμβανομένων καταλυμάτων 3* αστέρων. Αυτό θα συμβάλει στη σταθεροποίηση και σταδιακή αύξηση των τιμών και στη διενέργεια των επιθυμητών επενδύσεων προς αποκατάσταση της προσελκυστικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων που θα παραμείνουν σε λειτουργία, ιδιαίτερα όσον αφορά τουρίστες ψηλότερης εισοδηματικής στάθμης και κατά κεφαλή δαπάνης που είναι το κύριο ζητούμενο της τουριστικής πολιτικής.

Ο ΣΤΕΚ θεωρεί ότι μόνο με τη συνδυασμένη επίδραση της μείωσης όσο το δυνατό περισσότερων γηρασμένων κλινών (κατά 20.000) σε συνάρτηση με την αναβάθμιση των κλινών και με μια στοχευμένη προσπάθεια για σταδιακή αύξηση των αφίξεων μέχρι το 2010-2013 στο εφικτό επίπεδο των 2.8 εκατομμυρίων θα εξασφαλιστεί καθοριστικά ένα ανεκτό επίπεδο μέσης ετήσιας πληρότητας ύψους γύρω στο 60% για τη διάσωση έτσι της Ξενοδοχειακής Βιομηχανίας που θάνατι τούτο ασφαλώς προς μεγάλο όφελος της Εθνικής Οικονομίας²⁴.

1.3. Έρευνα και Καινοτομία στην Ανάπτυξη Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού

Οι δράσεις που έχουν αναληφθεί μέχρι σήμερα για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως είναι ο συνεδριακός, ο πολιτιστικός, ο θρησκευτικός, ο αθλητικός, ο ιατρικός, κ.α., δεν έχουν ακόμη αποδώσει τα αναμενόμενα επιθυμητά αποτελέσματα ώστε να μπορεί η Κύπρος να χαρακτηριστεί ως ένας αξιόλογος τουριστικός προορισμός που προσφέρει με αξιώσεις εναλλακτικές μορφές τουρισμού πέραν του ήλιου και της θάλασσας. Παρόλο που στο Στρατηγικό Σχέδιο για τον Τουρισμό αραδιάζονται δεκάδες τέτοια ειδικά προϊόντα, δεν έχουν προωθηθεί με επάρκεια ειδικές μελέτες και έρευνες και δεν έχουν

αναληφθεί με αποτελεσματικότητα συγκεκριμένες δράσεις σε τομείς προτεραιότητας ώστε να έχουμε σύντομα ουσιαστικά αποτελέσματα.

Εισήγηση:

1.3.1 Να αναληφθούν συγκεκριμένες δράσεις, βάσει αυστηρώς προδιαγεγραμμένων χρονοδιαγραμμάτων, για την κάθε εναλλακτική μορφή τουρισμού που παρουσιάζει προοπτική, ώστε χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση να αναπτυχθούν σε επάρκεια και ποιότητα νέα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες.

1.4 Εκσυγχρονισμός του Θεσμικού Πλαισίου

Παρά την πρόοδο που έχει επιτελεσθεί όσον αφορά την προώθηση σχεδίων για εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου ιδιαίτερα όσον αφορά τα ξενοδοχειακά καταλύματα, αναντίλεκτα οι τουριστικές επιχειρήσεις στην Κύπρο σήμερα υστερούν έναντι των ανταγωνιστών τους λόγω αναχρονιστικών αλλά και παράλογων, πολλές φορές, προνοιών της κείμενης πολυνομίας και των γραφειοκρατικών κανονισμών που διέπουν τα τουριστικά καταλύματα του τόπου αλλά και τον τουρισμό γενικότερα.

Εισήγηση:

1.4.1 Με την έμπειρη συμβουλευτική ικανότητα του ιδιωτικού τομέα, σε στενή συνεργασία με τον ΚΟΤ και τις άλλες εμπλεκόμενες Κρατικές Αρχές, να προωθηθούν συγκεκριμένες απλοποιημένες ρυθμίσεις, κανονιστικές διατάξεις και τροποποιήσεις του ευρύτερου θεσμικού πλαισίου που διέπει την τουριστική οικονομία του τόπου ώστε να διασφαλιστεί η εύρυθμη και σύγχρονη λειτουργία του ευρύτερου τομέα τουρισμού και ταξιδίων της χώρας. Τούτο είναι απαραίτητο ώστε να αφεθεί ο ανταγωνισμός, ιδίως για ξενοδοχεία 3, 4 & 5 αστερών, να λειτουργήσει ελεύθερα χωρίς δημοσιο-υπαλληλική υπαγόρευση και απηρχαιωμένες αντιλήψεις. Οι αναγκαίες αναθεωρήσεις να τύχουν της λεπτομερούς και σε βάθος επεξεργασίας και μελέτης στα πλαίσια ολιγομελών εξειδικευμένων Κοινών Τεχνικών Επιτροπών Εργασίας οι οποίες θα αναλάβουν το αποκαλούμενο «πολιτικό κόστος» και θ' απαλλάξουν με συλλογική ευθύνη και συναίνεση τον τουρισμό της Κύπρου από πλείστες όσες αγκυλώσεις και λάθη ή παραλείψεις του παρελθόντος²⁴.

1.5 Ποιοτικά Κριτήρια

Τα ελάχιστα υποχρεωτικά ποιοτικά κριτήρια κατάταξης και κατηγοριοποίησης τουριστικών

καταλυμάτων να εφαρμοσθούν δοκιμαστικά σε πρώτη φάση ως «πυλοτικό σχέδιο» ώστε να διαπιστωθούν οι οποιεσδήποτε αδυναμίες και πρακτικές δυσκολίες. Ταυτόχρονα, η εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων να γίνει με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει ταυτόχρονη εξαγγελία σύστασης και λειτουργίας ειδικής «Επιτροπής» που να έχει αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται επίλυσης προβλημάτων και/ή διαφωνιών αναφορικά με την εφαρμογή των εν λόγω μίνιμουμ ποιοτικών κριτηρίων, που δυνατό να προκύψουν κατά τις επιθεωρήσεις των ξενοδοχειακών μονάδων. Η εν λόγω «Επιτροπή» θα πρέπει να απαρτίζεται από ανώτερους λειτουργούς τόσο του ΚΟΤ όσο και των Ξενοδοχειακών Συνδέσμων²⁴.

1.6 Προστασία Περιβάλλοντος και Στοχευμένη Ανάπτυξη

Οποιαδήποτε ανάπτυξη ή δράση στο τομέα του Τουρισμού πρέπει να εστιάζεται στα πλαίσια και τις αρχές της αειφορίας, της οποίας προϋπόθεση αποτελεί ο σεβασμός, η προστασία και η ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Εισήγηση:

1.6.1 Η ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των υφιστάμενων πολλαπλών περιβαλλοντικών αλλοιώσεων, προβλημάτων και αδιεξόδων που αφέθηκαν να δημιουργηθούν από πολλά χρόνια αδιαφορίας και συνεχίζουν να δημιουργούνται, θα επιτευχθεί μονάχα με την άμεση εισαγωγή και εφαρμογή αυστηρών νομοθετικών ρυθμίσεων που να συνάδουν με την περιβαλλοντική νομοθεσία και πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁴.

1.7 Ενίσχυση των Μέσων Δημόσιας Συγκοινωνίας για τους Τουρίστες

Η τουριστική μας υποδομή είναι παντελώς ελλιπής όσον αφορά τη διακίνηση των τουριστών με μέσα δημόσιας συγκοινωνίας. Η δε μεταφορά τους από και προς τα αεροδρόμια είναι εφικτή μόνο με ταξί τα οποία συχνά έχουν απαγορευτικές τιμές.

Εισήγηση:

1.7.1. Εισαγωγή ειδικών λεωφορείων κατά το πρότυπο 'hop on-hop off buses' που υπάρχουν σε αρκετές τουριστικές χώρες και τα οποία να καλύπτουν τη διαδρομή μεταξύ των αεροδρομίων, των πόλεων και άλλων τουριστικών περιοχών. Με αυτό τον τρόπο θα μπορεί ο τουρίστας να διακινείται εύκολα και αυτόνομα με αποτέλεσμα την ενίσχυση της προσπάθειας

αύξησης των απευθείας κρατήσεων στα ξενοδοχεία στα πλαίσια του απώτερου στόχου μείωσης της εξάρτησης από τους Οργανωτές Ταξιδιών.

2. Δυναμικό και Αποτελεσματικό Μάρκετινγκ

2.1 Δημιουργία Μικτής Εταιρείας Μάρκετινγκ

Το τουριστικό μάρκετινγκ δεν ανταποκρίνεται με αξιώσεις στις μεγάλες απαιτήσεις του οξύτατου ανταγωνισμού και των αλλαγών που πραγματοποιούνται με γρήγορους ρυθμούς στο διεθνές τουριστικό προσκήνιο αλλά και στη νέα επιθυμητή στρατηγική κατεύθυνση της ανάμειξης της εποχικότητας και προσέλκυσης επίσης τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα και προτιμήσεις.

Εισηγήσεις:

2.1.1. Να δημιουργηθεί Μικτή Εταιρεία στον τομέα της τουριστικής εμπορίας (marketing), διαφήμισης και προβολής, περιλαμβανομένων των Δημόσιων Σχέσεων και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων, ώστε να τυγχάνει αξιοποίησης η έμπειρη γνώμη του ιδιωτικού τομέα και να επιτυγχάνεται συγχρονισμός των επενδύσεων στο μάρκετινγκ.

2.1.2. Να επιμετρηθεί η αποτελεσματικότητα του τουριστικού μάρκετινγκ που διενεργείται κατά τα τελευταία τρία τουλάχιστο χρόνια²⁴.

2.2 Δημιουργία Τουριστικού Branding

Η τουριστική εικόνα που επικρατεί στις ξένες τουριστικές αγορές για την Κύπρο σήμερα είναι αυτή του μαζικού εποχιακού παραθεριστικού τουρισμού του ήλιου και της θάλασσας. Συνεπώς, η Κύπρος δεν έχει, όσον αφορά την εικόνα της, συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες χώρες της Μεσογείου που προσφέρουν παρόμοιου τύπου τυποποιημένα πακέτα τουριστικών υπηρεσιών. Δύσκολα, λοιπόν, μπορούμε να ξεχωρίσουμε από τους ανταγωνιστές μας γιατί δεν καλλιεργήθηκε η «αναγνωρισιμότητα» της χώρας.

Εισήγηση:

2.2.1. Επιβάλλεται να βρεθεί τάχιστα, και να προβληθεί κατάλληλα, εκείνη η ιδιαιτερότητα της Κύπρου που να γίνει το τουριστικό μας σύμβολο, το λεγόμενο “branding”. Υπάρχουν πολλά μοναδικά και ξεχωριστά χαρακτηριστικά του νησιού μας τα οποία μπορούν να

προσδιοριστούν και να προωθηθούν δυναμικά και συντονισμένα εκτός και επιπλέον της συναισθηματικής έκκλησης «Love Cyprus».

2.3. Ενθάρρυνση ενίσχυσης συνεργασίας με τους Οργανωτές Ταξιδίων

Ο κυπριακός τουρισμός εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και δυστυχώς θα συνεχίσει να εξαρτάται από τους ξένους Οργανωτές Ταξιδίων (Ο.Τ.). Γι αυτό είναι σημαντικό να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία μαζί τους ώστε να συνεχίσουν να υποστηρίζουν και να ενθαρρύνουν την έλευση μεγαλύτερου τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο τόσο κατά την καλοκαιρινή όσο και κατά τη χειμερινή περίοδο²⁴.

Εισηγήσεις:

2.3.1. Ενθάρρυνση των ξένων Ο.Τ. να διενεργήσουν νέες εμπλουτιστικές επενδύσεις σε συνεργασία με τους Κύπριους επιχειρηματίες του τουρισμού ώστε να έχουν άμεσα οικονομικά συμφέροντα στο νησί. Αυτό θα βοηθήσει, μεταξύ άλλων, και σε υποστήριξη του τουρισμού σε περίπτωση κρίσεων.

2.3.2. Επιστράτευση των Γραφείων εξωτερικού του ΚΟΤ και εντατικοποίηση των προγραμμάτων του για δημόσιες σχέσεις που θα πρέπει να διαμορφώνονται πάνω σε τριετή βάση με βασικό στόχο την εφαρμογή μιας πιο στοχευμένης, σοφιστημένης και αποτελεσματικής διαδικασίας επικοινωνίας και συνεργασίας με παραδοσιακούς και νέους Ο.Τ., ηλεκτρονικά και άλλα διεθνή και Ευρωπαϊκά έντυπα μέσα μαζικής επικοινωνίας που εξειδικεύονται στον τουρισμό κ.ο.κ.

2.3.3. Προς αύξηση της αποδοτικότητας των Γραφείων εξωτερικού του ΚΟΤ, η εργοδότηση του αρμόδιου Διευθυντή να καλύπτεται από συμβόλαιο με ανανέωση βάσει αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Να εξεταστεί επίσης η δυνατότητα παροχής κινήτρων απόδοσης στα αρμόδια άτομα.

2.4. Μετονομασία αεροδρομίων

Η μετονομασία των νέων αεροδρομίων σε «Larnaca Zenon» και «Paphos Aphrodite» - εισήγηση του ΣΤΕΚ την οποία έχουν επικροτήσει γραπτώς αρκετοί Υπουργοί, Αρχηγοί Κομμάτων και Οργανωμένα Σύνολα - θα συμβάλει, χωρίς κανένα κόστος, στη γενικότερη προσπάθεια για ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας της τουριστικής Κύπρου²⁴.

2.5. Στοχευμένο Μάρκετινγκ για Εξειδικευμένες Μορφές Τουρισμού

Το μάρκετινγκ που διενεργείται σήμερα είναι πολύ γενικό (κυρίως ανά γεωγραφική κατάτμηση) με αποτέλεσμα τα μηνύματα που προωθούνται να περνούν εν πολλοίς απαρατήρητα στο ενδιαφερόμενο κοινό για εξειδικευμένες μορφές τουρισμού.

Εισηγήσεις:

2.5.1. Δημιουργία «Τομεακών Κέντρων Τουριστικού Μάρκετινγκ» που να αναλάβουν το ευρύτερο μάρκετινγκ της κάθε εξειδικευμένης μορφής τουρισμού. Με αυτό τον τρόπο, το branding, η προβολή, η προώθηση, η επικοινωνία και οι δημόσιες σχέσεις θα γίνονται στοχευμένα, σε εύθετο και εύστοχο χρόνο, προς τα επιστημονικά επιλεγόμενα στρώματα των ξένων αγορών.

2.5.2. Μελέτη, πάνω σε συνεχή βάση, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ταξιδιωτών-πελατών του παρόντος και του μέλλοντος ώστε, αφού προηγουμένως αξιολογείται συστηματικά και επισταμένα η αποτελεσματικότητα της εκάστοτε στρατηγικής μάρκετινγκ αυτή να αναπροσαρμόζεται έγκαιρα στις ανάγκες τους. Έτσι μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητα της τμηματοποίησης και της ανάλογης στόχευσης.

3. Επικερδότητα και Ανταγωνιστικότητα των Τουριστικών Επιχειρήσεων

3.1 Εποχικότητα / Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου

Το φαινόμενο της εποχικότητας είναι ίσως το πιο ζημιογόνο πρόβλημα του κυπριακού τουρισμού. Το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων κατά τη χειμερινή περίοδο είναι όχι μόνο δραματικά επιζήμιο για τις μονάδες αλλά προκαλεί και αλυσιδωτές κοινωνικοοικονομικές διαταραχές. Δυστυχώς, ο στρατηγικός στόχος για μια πιο ισορροπημένη κατανομή των αφίξεων στη διάρκεια του χρόνου με σταδιακή μείωση κατά το τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου από 40% σε 33%, με παράλληλη αύξηση κατά τα τρίμηνα Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου και Ιανουαρίου-Μαρτίου από 19% σε 22% και από 10% σε 14% αντίστοιχα μέχρι το 2010, εκ των πραγμάτων φαίνεται να έχει αποτύχει παταγωδώς. Γι αυτό η εποχικότητα τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί.

Εισηγήσεις:

3.1.1. Διαμόρφωση με τη συνεργασία της ξενοδοχειακής βιομηχανίας και των τοπικών αρχών

συγκεκριμένου προγράμματος δράσης και μέτρων πολιτικής (που να περιλαμβάνουν και τη δημιουργία ευφάνταστων, καινοτόμων αλλά ταυτόχρονα εφικτών και αποδοτικών έργων υποδομής) για σταδιακή μείωση της εποχικότητας - βελτίωσης της κατανομής των αφίξεων στη διάρκεια του έτους - συμφώνως των στόχων του Στρατηγικού Σχεδίου.

3.1.2. Νοείται ότι η δημιουργία κατάλληλου και ελκυστικού χειμερινού τουριστικού προϊόντος, με ποιοτική υποδομή και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι βασική προϋπόθεση για αποτελεσματική καταπολέμηση της εποχικότητας (π.χ. συνεδριακά κέντρα, αθλητικές υποδομές, θεματικά πάρκα και άλλα). Παράλληλα, να δοθεί έμφαση στη διοργάνωση πολιτιστικών, καλλιτεχνικών, αθλητικών και άλλων εκδηλώσεων διεθνούς εμβέλειας που θα αποτελούν από μόνες τους πόλο προσέλκυσης τουριστών και οι οποίες να ταυτίζονται με το νησί, όπως έγινε με το φεστιβάλ ψωνίσματος στο Ντουμπαί, το καρναβάλι της Πάτρας κ.ο.κ.

3.1.3. Αισθητή μείωση του χειμερινού κόστους λειτουργίας ή υπολειτουργίας στις ξενοδοχειακές μονάδες και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις, για να ενθαρρυνθούν έτσι να λειτουργούν ανταγωνιστικά και κατά τη χειμερινή περίοδο αλλά με μείωση της ζημιάς που προκύπτει από τη χειμερινή τους αδράνεια. Η κεντρική κυβέρνηση και οι τοπικές αρχές σε συνεργασία με τους τουριστικούς φορείς και τις συντεχνίες να εξεύρουν πρακτικούς τρόπους μείωσης του λειτουργικού κόστους και εποχιακής αρωγής χάρη στην προσφορά ελαφρύνσεων ή απαλλαγών από επιβαρύνσεις, φόρους και τέλη²⁴.

3.2 Παραξενοδοχία που δημιουργείται από μη ξενοδοχειακά καταλύματα

Αυτό το πολύ σοβαρό θέμα επηρεάζει αρνητικά την έννομη ξενοδοχειακή βιομηχανία της χώρας. Η συνεχής ανεξέλεγκτη και αλματώδης αύξηση των τουριστικών επαύλεων και άλλων κατηγοριών παραθεριστικών κατοικιών, οι οποίες σε πλείστες περιπτώσεις χαρακτηρίζονται από χαμηλά ποιοτικά επίπεδα, ακαλαισθησία και όχι μόνο αποτελεί υπονόμηση της φορολογούμενης και ελεγχόμενης ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Έτσι, η αύξηση του προβλήματος της παραξενοδοχίας, νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό αλλά και προκαλεί μια δυσμενή εικόνα για την Κύπρο ως προορισμό ποιότητας. Ήδη, με βάση επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας υπολογίζεται ότι ένα ποσοστό γύρω στο 30% των αφίξεων τουριστών δεν καταλύει σε αδειούχα τουριστικά καταλύματα του τόπου. Οι αριθμοί λοιπόν ευημερούν αλλά τα ξενοδοχεία ασθενούν.

Το πρόβλημα αυτό αναμένεται να «ξετινάξει» την ξενοδοχειακή βιομηχανία σε 2-3 χρόνια όταν θα προστεθούν περίπου 40.000 καινούριες κλίνες από τα νέα γήπεδα γκολφ και περίπου

10.000 από τις μαρίνες καθώς και επιπλέον χιλιάδες κλίνες που προστίθενται συνεχώς από τον οργανισμό ανέγερσης τουριστικών κατοικιών.

Εισήγηση:

3.2.1 Η άναρχη ανάπτυξη τουριστικών κατοικιών ν' ανακοπεί (α) με την ένταξη αυτής της δραστηριότητας μέσα σε ένα εθνικό χωροταξικό σχέδιο και (β) τη ρύθμιση του μεγέθους και άλλων χαρακτηριστικών των επιθυμητών συγκροτημάτων ή μονήρων κατοικιών με ανάλογο φυσικό περιβάλλον καθώς και των συνοδευτικών ουσιαστών τουριστικών υπηρεσιών. Το φαινόμενο της ανέγερσης τουριστικών κατοικιών έχει ρυθμισθεί στην Ισπανία και Γαλλία, κατεξοχήν τουριστικές χώρες από τις οποίες μπορεί και πρέπει να αντληθούν παραδείγματα. Εις δε την Ελλάδα βρίσκεται υπό θεώρηση ειδική επί του θέματος νομοθεσία²⁴.

3.3 Condominium (Condo) Hotels

Το νομικό πλαίσιο στην Κύπρο σήμερα απαγορεύει την υιοθέτηση επιτυχημένων μορφών λειτουργίας για τα υφιστάμενα ξενοδοχειακά καταλύματα που εφαρμόζονται στο εξωτερικό και που επιτρέπουν την εξασφάλιση σημαντικών οικονομικών πόρων για τις εν λόγω μονάδες.

Εισήγηση:

3.3.1. Κατά το πρότυπο των Condo Hotels, να παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης τμηματικών/μεμονωμένων τίτλων ιδιοκτησίας με σκοπό την πώληση δωματίων/σουίτων/διαμερισμάτων υφισταμένων μονάδων στο χώρο του ξενοδοχείου σε ποσοστό μέχρι 30% της δυναμικότητας του καταλύματος, νοουμένου ότι διασφαλίζεται η ενιαία διαχείριση και λειτουργία του συγκροτήματος με τον παραδοσιακό τρόπο από τον ξενοδόχο²⁴.

3.4 Πολύ Ψηλό Ενεργειακό Κόστος

Το συνεχώς αυξανόμενο λειτουργικό κόστος της ξενοδοχειακής βιομηχανίας θέτει σε κίνδυνο την ίδια τη βιωσιμότητα των μονάδων. Το ενεργειακό κόστος των ξενοδοχείων αποτελεί ένα σημαντικό μέρος των λειτουργικών τους δαπανών και είναι από τα σχετικά ψηλότερα ανάμεσα σε ανταγωνιστικούς προορισμούς.

Εισηγήσεις:

3.4.1. Αναθεώρηση των χρεώσεων της ΑΗΚ, ιδιαίτερα όσον αφορά (i) τη μονάδα χρέωσης ύψιστης ζήτησης (maximum demand) και (ii) την επιβολή του χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ – αντί του κανονικού (15%) – επί των τιμολογίων της ΑΗΚ, όπως εφαρμόζεται σε αρκετά άλλα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. – Επιτάχυνση των διαδικασιών πλήρους υιοθέτησης των νέων διατιμήσεων οριακού κόστους σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε.

3.4.2. Μείωση του φόρου κατανάλωσης για το πετρέλαιο θέρμανσης των ξενοδοχειακών μονάδων στο χαμηλότερο επιτρεπτό από την Ευρωπαϊκή Ένωση επίπεδο (1,3 σέντ ανά λίτρο). (Η Ελληνική Κυβέρνηση επιδοτεί το πετρέλαιο κίνησης-θέρμανσης σε όλες τις ξενοδοχειακές μονάδες παραχωρώντας €125 ανά τόνο πετρελαίου καθώς και επιπρόσθετη επιδότηση κατά τη χειμερινή περίοδο). Σημειώνεται ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση επιδοτεί το πετρέλαιο θέρμανσης για κατοικίες σε υψόμετρο πάνω από 600 μέτρα όχι όμως και στις ξενοδοχειακές μονάδες που δραστηριοποιούνται στο ίδιο υψόμετρο παρόλο που οι εν λόγω μονάδες υποφέρουν από ψηλό λειτουργικό κόστος και πολύ χαμηλές πληρότητες.

3.4.3. Αύξηση του ποσού και ποσοστού επιδότησης του Υπουργείου Τουρισμού για μια ουσιαστική ενθάρρυνση συμμετοχής των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στο Σχέδιο χορηγιών για εξοικονόμηση ενέργειας και ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας²⁴.

3.5 Τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη

Παρά το ότι ο Τουρισμός αποτελεί υπόβαθρο και κινητήρια δύναμη στην αναπτυξιακή πορεία της εθνικής οικονομίας, εν τούτοις ο συνολικός σχεδιασμός της δημοσιονομικής και γενικότερα της οικονομικής πολιτικής του Κράτους δεν αντανάκλα τη βαρύτητα του τομέα στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη η φθίνουσα ανταγωνιστική πορεία αυτού του τομέα.

Εισηγήσεις:

3.5.1. Επιβάλλεται να εγκατασταθεί μια στενότερη συνεργασία και συντονισμός, στα πλαίσια της γενικότερης οικονομικής πολιτικής του Κράτους, του Υπουργείου Οικονομικών, του Γραφείου Προγραμματισμού και του Υπουργείου Τουρισμού με τους εταίρους του τουριστικού ιδιωτικού τομέα με ιδιαίτερη έμφαση την προσέλκυση νέων εκσυγχρονιστικών και εμπλουτιστικών επενδύσεων. Σήμερα οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες και αποθαρρυντικές.

3.5.2. Να εμπεδωθεί στην κοινή γνώμη η μεγάλη σημασία του τουρισμού στην οικονομία, με στόχο την καθολική δημιουργία τουριστικής συνείδησης των πολιτών²⁴.

3.6 Εξασφάλιση Πόρων από Ευρωπαϊκά Ταμεία

Ο Τουρισμός παραδόξως μειονεκτεί σε σχέση με άλλους κλάδους όσον αφορά την αναλογία των πόρων που εξασφαλίζονται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία.

Εισήγηση:

3.6.1. Το Γραφείο Προγραμματισμού να τοποθετήσει τον τομέα του Τουρισμού ανάμεσα στους τομείς μείζονος προτεραιότητας ώστε ο κλάδος να μπορεί ν' αντλήσει τα ανάλογα κονδύλια σύμφωνα με το ποσοστό συνεισφοράς του στο ΑΕΠ, που σήμερα ανέρχεται στο 13% κατόπιν της πτώσης του από 22% προ πενταετίας.

4. Θεσμικές Τομές

4.1 Δημιουργία Εθνικού Συμβουλίου Τουρισμού

Το μέλλον του τουρισμού από το οποίο μεγάλως εξαρτάται η οικονομία της χώρας μας, αφήνεται να είναι αποτέλεσμα της καλής κρίσης του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού. Δεδομένου όμως ότι οι Υπουργοί έρχονται και παύουν, δεν υπάρχει στον Τουρισμό συνέχεια, συνέπεια και αποτελεσματικότητα.

Εισήγηση:

4.1.1. Δοθέντος ότι ο τουρισμός διαχέεται σε όλη την οικονομία και αποτελεί το κατ' εξοχήν εθνικό μας προϊόν, προτείνεται να δημιουργηθεί ένας νέος θεσμός, «το Εθνικό Συμβούλιο Τουρισμού». Το εν λόγω Συμβούλιο να αποτελεί ένα ολιγομελές τεχνοκρατικό σώμα με επίλεκτα ιδιωτική συμμετοχή υπό την προεδρία και εποπτεία του εκάστοτε Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Επιτρόπου Τουρισμού (βλ. 4.2) το οποίο να επωμισθεί την ευθύνη του τουριστικού μας μέλλοντος και τη διαμόρφωση ανάλογης συντονιστικής πολιτικής.

4.2 Επίτροπος Τουρισμού

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει Υπουργείο Τουρισμού που να χειρίζεται σημαντικά τουριστικά θέματα, δεν δίδεται στον κλάδο η απαραίτητη προτεραιότητα και βαρύτητα που θάπρεπε ασμένως να παρέχεται για τη γρήγορη και αποτελεσματική θεραπεία των πολλών προβλημάτων του τουρισμού.

Εισήγηση:

4.2.1. Υιοθέτηση του θεσμού του Επιτρόπου Τουρισμού περιβεβλημένου με σημαντικές εξουσίες και υπόλογον μόνο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ώστε όχι μόνο να συντονίζει αλλά και να προωθεί αποτελεσματικά σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους Φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα τη διαμορφούμενη στρατηγική και δράσεις για τον τουρισμό.

4.3 Εκσυγχρονισμός ΚΟΤ

Το κύριο κρατικό εργαλείο τουριστικής πολιτικής, εποπτείας και ανάπτυξης είναι ο ΚΟΤ, του οποίου η σημερινή σύνθεση και υπόσταση, μέσα στο συνεχιζόμενο κυκλώνα της κρατικής πολυνομίας και της διοικητικής πολυαρχίας, δεν δικαιολογεί καν το ψηλό κόστος της συντήρησής του γιατί δεν του παρέχεται η ικανότητα να διαδραματίζει αποφασιστικά ρυθμιστικό και εποπτικό ρόλο.

Εισήγηση:

4.3.1. Ο ΚΟΤ έχει αναδιαρθρωθεί μισθολογικά αλλά παραμένει να εκσυγχρονισθεί ριζικά για να ανταποκριθεί πιο αποτελεσματικά και γρήγορα στη ζωτική αποστολή του, άμεσα προσαρμοσμένος στις σύγχρονες τουριστικές τάσεις και τις ραγδαία μεταλλασσόμενες εξελίξεις στα διεθνή τουριστικά δρώμενα.

4.4 Νομιμοποίηση παρατυπιών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων

Το πρόβλημα των αυθαίρετων τροποποιήσεων ή επεκτάσεων σε υφιστάμενες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις παρακωλύει τη νόμιμη λειτουργία αλλά και την μελλοντική αναπτυξιακή πορεία των μονάδων μέσα από την αδυναμία εξασφάλισης των αναγκαίων αδειοδοτήσεων.

Εισήγηση:

4.4.1. Ταχέως να εφαρμοσθεί τολμηρό και ευφάνταστο Σχέδιο κατηγοριοποίησης παρατυπιών των υφιστάμενων καταλυμάτων ώστε να υιοθετηθεί ανάλογο σχέδιο νομιμοποίησης τους. Το σχετικό προσχέδιο να προωθηθεί με σπουδή αφού προηγουμένως διασφαλισθεί η σύμφωνη γνώμη των άμεσα εμπλεκόμενων Τουριστικών Συνδέσμων. Εισηγούμαστε όπως οι σχετικές αιτήσεις και αποφάσεις λαμβάνονται από μια ολιγομελή Επιτροπή προς αποφυγή γραφειοκρατικών καθυστερήσεων.

4.5 Δημιουργία Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου

Σήμερα δεν υπάρχει μια δυνατή και υπεύθυνη φωνή που να εκπροσωπεί όλες τις επιχειρήσεις του τουριστικού και ξενοδοχειακού κλάδου παγκυπρώς. Αυτή η διασπορά αφήνει σχετικά αδύναμες και απροστάτευτες τις εν λόγω επιχειρήσεις από αρκετούς κινδύνους που ελλοχεύουν. Η στενή συνεργασία και σύμπλευση με τον ΚΟΤ και την Κυβέρνηση για προώθηση του τουρισμού παραμένει χαλαρή χωρίς ένα κεντρικό και καθολικό φορέα του ιδιωτικού τουριστικού τομέα.

Εισήγηση:

4.5.1. Εισαγωγή του θεσμού του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου ή Ομοσπονδίας Τουριστικών Επιχειρήσεων ώστε να καταβληθεί συλλογική προσπάθεια και συντονισμός στη βιομηχανία της φιλοξενίας. Σ' ένα τέτοιο Οργανισμό να συμμετέχουν όλες οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα του τουρισμού και των ταξιδιών της χώρας.

4.6 Εκσυγχρονισμός Εργασιακών Θέσμιων

Τα εργασιακά θέματα καθώς και οι θεσμοί στη ξενοδοχειακή βιομηχανία δεν έχουν εξελιχθεί και εκσυγχρονισθεί ως θα έπρεπε, βάσει σύγχρονων Ευρωπαϊκών πρακτικών. Αυτό δυσχεραίνει τη θέση των κυπριακών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους όσον αφορά την ευελιξία στην εργασία και την αύξηση της παραγωγικότητας.

Εισήγηση:

4.6.1. Η εξέλιξη των τουριστικών πραγμάτων καθιστά αναγκαίο τον εκσυγχρονισμό των εργασιακών θεμάτων που διέπουν τη βιομηχανία, περιλαμβανομένων και των συλλογικών

συμβάσεων. Γι' αυτό το σκοπό απαιτείται κοινή προσέγγιση και διάλογος γι' αντιμετώπιση του θέματος μαζί με τις εργατικές οργανώσεις, ώστε να εξασφαλισθεί έτσι όχι μόνο βελτίωση των όρων εργασίας αλλά και αύξηση της παραγωγικότητας που μόνο τότε θα δικαιολογείται η αύξηση του συγκριτικά ήδη ψηλού μισθολογικού κόστους σε μία βιομηχανία ιδιαίτερα ανθρωπο-κεντρική²⁴.

4.7 Πάταξη Γραφειοκρατίας

Είναι γνωστή η γενική δυσκινησία της κρατικής μηχανής λόγω των διαφόρων γραφειοκρατικών διαδικασιών και αγκυλώσεων. Οι πολύπλοκες αυτές διαδικασίες δυσχεραίνουν τη λειτουργία των επιχειρήσεων, στοιχίζουν και εμποδίζουν την ανάπτυξη νέων επενδύσεων και καθυστερούν την υλοποίηση βασικών έργων υποδομής. Γι' αυτό και τα τελευταία επτά τουλάχιστο χρόνια στην Κύπρο επαναλαμβάνονται οι ίδιες πολιτικές δεσμεύσεις και υποσχέσεις για το τι πρόκειται να γίνει: συνεδριακά κέντρα, μαρίνες, γήπεδα γκολφ κλπ. ενώ στο ίδιο χρονικό διάστημα οι ανταγωνιστικοί προορισμοί έχουν αλματωδώς ενισχύσει την τουριστική τους υποδομή δοθέντος ότι οι απλές διαδικασίες που εφαρμόζουν ενθαρρύνουν νέους επενδυτές.

Εισήγηση:

4.7.1. Πρέπει να υπάρχει συνεχής εγρήγορση του Κράτους για τα φλέγοντα προβλήματα καθώς και τα συναφή γραφειοκρατικά αδιέξοδα. Επιβάλλεται λοιπόν πάσει θυσία να εξευρεθούν μέθοδοι ικανής καταπολέμησης της γραφειοκρατίας και απλοποίησης των διαφόρων διαδικασιών μεταξύ άλλων και στους ακόλουθους τομείς:

- Στη μελέτη και έγκριση προσφορών για τη δημιουργία έργων,
- Στην έκδοση αδειών οικοδομής και άλλων αδειών/πιστοποιητικών/εγγράφων,
- Στην έκδοση θεωρήσεων εισόδου (βίζας) με την ταυτόχρονη ενίσχυση της αναγκαίας και ταυτόχρονα σύγχρονης υποδομής στις Πρεσβείες/Προξενεία,
- Στο σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινοτικών και άλλων προγραμμάτων,
- Στη μελέτη και λήψη απόφασης επί των εισηγήσεων/προτάσεων των Φορέων του ιδιωτικού τομέα και
- Στην ίδρυση εταιρειών και την παροχή στοιχείων για τις εγγεγραμμένες εταιρείες²⁴.

4.8 Επιμόρφωση Ανθρώπινου Δυναμικού

Η σωστή και συστηματική τουριστική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση θα χαρίσει

εφόδια στους εργαζόμενους στον τουρισμό να εργαστούν μόνιμα, επαγγελματικά και παραγωγικά.

Εισηγήσεις:

4.8.1. Στενή συνεργασία των εργοδοτών και των εργαζομένων να καθορίζουν μαζί και από κοινού με το Κράτος και με επαΐοντες, εκείνα τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα προσελκύσουν, μορφώσουν και καταρτίσουν τους εργαζόμενους σε διάφορες ειδικότητες (multi-skills) ώστε να εξασφαλίζεται και ν' αυξάνεται η παραγωγικότητα.

4.8.2. Ενίσχυση της λειτουργίας της Ακαδημίας Τουρισμού η οποία στόχο έχει την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης και της τουριστικής μόρφωσης και η οποία φαίνεται ότι υπολειτουργεί.

4.8.3. Προγράμματα στοιχειώδους εκμάθησης της ελληνικής και/ή της αγγλικής γλώσσας του κοινοτικού και ξένου προσωπικού που εργάζεται στην ξενοδοχειακή και τουριστική βιομηχανία²⁴.

²⁴ ΣΤΕΚ(σύνδεσμος τουριστικών επιχειρήσεων Κύπρου)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Νομός Θεσσαλονίκης κατέχει κεντρική θέση στη βόρεια Ελλάδα αλλά και στα νότια Βαλκάνια. Ο Νομός αποτελείται από το πολεοδομικό συγκρότημα (το οποίο θα αναφέρεται παρακάτω ως ΠΣΘ), τη νοτιοανατολική εδαφική συνέχεια προς Θέρμη, Βασιλικά και την κοιλάδα του Ανθεμούντα, τη λεκάνη της Μυγδονίας ανατολικά και την πεδιάδα του ποταμού Αξιού δυτικά.

Διαθέτει πλούσιο ανάγλυφο (όρη Χορτιάτης, Βερτίσκοι, Κερδύλλια), σημαντικά ποτάμια (Αξιός, Γαλλικός, Λουδίας) και λίμνες (Κορώνεια, Βόλβη), διαβρέχεται από δύο κόλπους (Θερμαϊκός και Στρυμωνικός), παρουσιάζοντας πλήθος φυσικών οικοσυστημάτων και βιοτόπων. Τα κυριότερα από αυτά είναι τα δασικά, τα λιβαδικά και τα υγροτοπικά οικοσυστήματα ενώ σημαντική είναι και η ποικιλία χλωρίδας και πανίδας που παρουσιάζεται.

Εκτός από το πολεοδομικό συγκρότημα που παρουσιάζει οικονομική, πληθυσμιακή και πολεοδομική ανάπτυξη, η πεδιάδα του Αξιού σημειώνει δυναμική αγροτική ανάπτυξη και φιλοξενεί αξιόλογες μεταποιητικές δραστηριότητες τόσο για τον πρωτογενή τομέα όσο και άλλους κλάδους, με αιχμή τη βιομηχανική περιοχή της Σίνδου. Από την άλλη, η λεκάνη της Μυγδονίας με τον αγροτικό χώρο του Λαγκαδά, το σύστημα των λιμνών και το γεωθερμικό πεδίο παρουσιάζει χαμηλότερους δείκτες ανάπτυξης.

Η περιοχή που ενδιαφέρει και για την οποία θα μελετηθεί η δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αποτελεί την ύπαιθρο του Νομού Θεσσαλονίκης και περιλαμβάνει 22 Δήμους και 90 Δημοτικά Διαμερίσματα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πίνακας 1: Δήμοι και Δημοτικά Διαμερίσματα περιοχής μελέτης

Δήμος	Δημοτικό Διαμέρισμα
Άγιος Αθανάσιος	Άγιος Αθανάσιος
	Αγχιάλος
	Βαθύλακος
	Γέφυρα
	Νέα Μεσήμβρια
	Ξηροχώρι
Άγιος Γεώργιος	Ασπροβάλτα
	Βρασνά
Αξίος	Βραχιά
	Κόμινια
	Νέα Μάλαρα
Απολλωνία	Μελισσουργός
	Νέα Απολλωνία
	Νικομηδινό
	Περιστερώνας
	Στίβος
Αρέθουσα	Αρέθουσα
	Μαυρούδα
	Σκεπαστό
	Στεφανινά
	Φιλαδέλφειο
Άσσηρος	Άσσηρος
	Κριθιά
Βασιλικά	Άγιος Αντώνιος
	Αγία Παρασκευή
	Βασιλικά
	Λιβάδι
	Περιστερά
	Σουρωτή
Βερτίσκος	Βερτίσκος
	Εξάλοφος
	Λοφίσκος
	Όσσα
Εγνατία	Ευαγγελισμός
	Νυμφόπετρα
	Σχολάρι
	Προφήτης
Εχέδωρος	Διαβατά
	Καλοχώρι
	Νέα Μαγνησία
	Σίνδος

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Καλλιθέα	Πεντάλοφος
	Μεσσαίο
	Νέα Φιλαδέλφεια
	Νεοχωρούδα
Καλίνδοια	Αδάμ
	Ζαγκλιβέρι
	Καλαμιτό
	Πετροκέρασα
	Σαρακήνα
Κορώνεια	Άγιος Βασίλειος
	Αρδαμέρι
	Βασιλούδι
	Γερακαρού
	Λαγκαδίκια
Κουφάλια	Κουφάλια
	Πρόχωμα

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δήμος	Δημοτικό Διαμέρισμα
Λαγκαδάς	Ανάληψη
	Ηράκλειο
	Καβαλλάρι
	Κολχικό
	Λαγκαδάς
	Λαγυνά
	Περιβολάκι
	Χρυσανγή
Λαχανάς	Καρτερές
	Λαχανάς
	Λευκοχώρι
	Νικόπολη
	Ξυλόπολη
Μάδυτος	Απολλωνία
	Μόδι
	Νέα Μάδυτος
Μυγδονία	Δρυμός
	Λητή
	Μελισσοχώρι
Ρεντίνα	Άνω Σταυρός
	Βόλβη
	Σταυρός
Σοχός	Άσκος
	Κρυονέρι
	Σοχός
Χαλάστρα	Ανατολικό
	Χαλάστρα
Χαλκηδόνα	Άδενδρο
	Βαλτοχώρι
	Ελεούσα
	Μικρό Μοναστήρι
	Παρθένιο
	Χαλάστρα

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, 2001

1.1 Οικιστική διάρθρωση

Εκτός από το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, ο οικιστικός ιστός του Νομού διευρύνεται και με την περιαστική ζώνη, η οποία εκτείνεται κατά κύριο λόγο στους Δήμους Βασιλικών, Εχεδώρου, Ασσήρου και Μυγδονίας. Οικιστικά δυναμικές περιοχές εμφανίζονται και οι Δήμοι Αγίου Γεωργίου και Σταυρού, οι οποίοι αν και δεν γειτνιάζουν

γεωγραφικά με το πολεοδομικό συγκρότημα, ωστόσο πρόκειται για περιοχές όπου είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος ο μαζικός τουρισμός, λόγω της θαλάσσιας ζώνης του Στρυμωνικού κόλπου.

Στις δυναμικές αγροτικές περιοχές του Νομού διακρίνονται τα Δημοτικά Διαμερίσματα των Κουφαλίων, της Χαλκηδόνας και του Αγίου Αθανασίου, όπου συναντάται και μεταποιητική δραστηριότητα, αλλά και της Νέας Απολλωνίας, του Λαγκαδά, του Σοχού και του Ζαγκλιβερίου.

1.2 Μεταφορική υποδομή-οδικό δίκτυο

Ο Νομός Θεσσαλονίκης, με τη χρήση της Εγνατίας Οδού και τις κάθετες συνδέσεις αυτής με τις όμορες χώρες της Βαλκανικής, του λιμανιού, του σιδηροδρομικού σταθμού και του αεροδρομίου, αποτελεί κομβικό σημείο και πόλο αναφοράς της ευρύτερης περιοχής. Στο δυτικό τμήμα του Νομού, εκτός από την εξωτερική περιφερειακή οδό της Θεσσαλονίκης, υπάρχει η νέα και η παλιά εθνική οδός Θεσσαλονίκης-Αθηνών καθώς και η νέα και η παλιά εθνική Θεσσαλονίκης-Κιλκίς-Σκοπίων. Επιπλέον, υπάρχει πλήρες δίκτυο επαρχιακών δρόμων, το οποίο βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση. Στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού το οδικό δίκτυο αποτελείται από την εθνική οδό Θεσσαλονίκης-Σερρών και από την Εγνατία Οδό (παλιά εθνική οδός Θεσσαλονίκης-Καβάλας), στην οποία σήμερα ολοκληρώνεται η κατασκευή ανισόπεδων κόμβων επικοινωνίας με τους υφιστάμενους κάθετους επαρχιακούς οδικούς άξονες. Η κατάσταση του οδικού δικτύου είναι αρκετά καλή, γεγονός που δίνει νέες δυνατότητες ανάπτυξης στην περιοχή. Τέλος, στο νότιο τμήμα του Νομού το οδικό σύστημα αποτελείται από την εθνική οδό Θεσσαλονίκης-Νέων Μουδανιών (Χαλκιδική), την εθνική οδό Θεσσαλονίκης-Πολυγύρου (Χαλκιδική) και πλήρες επαρχιακό δίκτυο, σε καλή κατάσταση.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο πληθυσμός της περιοχής ανέρχεται σε 257.061 κατοίκους (χωρίς το πολεοδομικό συγκρότημα της πόλης), σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της απογραφής της Ε.Σ.Υ.Ε. για το 2001) ενώ το 1991 ανερχόταν σε 197.816 κατοίκους. Τα τελευταία 30 χρόνια η πληθυσμιακή

εξέλιξη της περιοχής παρουσίασε σταθερή και σημαντική αύξηση του πληθυσμού κατά 66% περίπου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης του πληθυσμού από το 1971 παρουσιάζεται κατά την τελευταία δεκαετία 1991-2001 (30% περίπου). Παράλληλα, ο μόνιμος πληθυσμός της περιοχής, σύμφωνα με την απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε. το 2001 ανέρχεται σε 247.181 κατοίκους, δηλαδή αποτελεί το 96,16% του πληθυσμού που απογράφηκε το 2001.

Η πυκνότητα του πληθυσμού δείχνει τον αριθμό ατόμων που υπάρχουν ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο έκτασης. Διαχρονικά, η πυκνότητα πληθυσμού της περιοχής παρουσιάζει αύξηση, λόγω της αύξησης του πληθυσμού. Έτσι, από το 1971 που κυμαινόταν σε 43,46 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, σήμερα ανέρχεται σε 72,25 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Βέβαια, επιμέρους οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα της υπαίθρου του Νομού (επαρχία Θεσσαλονίκης), όπου είναι πιο ανεπτυγμένη η βιομηχανία και γενικά ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας ενώ οι πιο αραιοκατοικημένες περιοχές βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του Νομού (επαρχία Λαγκαδά), όπου η οικονομική εξάρτηση από τη γεωργία είναι πιο έντονη.

Σε ότι αφορά την κατά φύλο σύνθεση, δηλαδή πόσες γυναίκες αντιστοιχούν σε 100 άνδρες, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής, το 2001 δεν υπήρχε αριθμητική υπεροχή κάποιου φύλου, καθώς διαπιστώθηκε ότι ανά 100 άνδρες υπάρχουν 97 γυναίκες. Ως προς την κατανομή του πληθυσμού στις διάφορες κλάσεις ηλικιών, το 2001, το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού, σχεδόν 23%, ανήκει στην κλάση ηλικιών από 25 έως 39 ετών ενώ το μικρότερο (2%) είναι ηλικίας άνω των 80 ετών. Συγκρίνοντας την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού της περιοχής το 2001 με το 1991, μπορεί να διαπιστωθεί η σταδιακή γήρανση του πληθυσμού κατά την τελευταία δεκαετία.

Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού της υπαίθρου του Νομού Θεσσαλονίκης, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτού, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. το 2001, είναι απόφοιτοι Δημοτικού (34%). Αν και το ποσοστό είναι μεγάλο, αν συγκριθεί με τα αντίστοιχα των προηγούμενων απογραφών (1991, ακόμη και 1971), παρατηρείται ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των κατοίκων είναι σαφών βελτιωμένο. Σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού (17%) είναι απόφοιτοι της μέσης εκπαίδευσης και μόλις το 3% αγράμματοι. Το 6% των κατοίκων της περιοχής είναι πτυχιούχοι ανώτατων σχολών ενώ άλλο ένα 6% έχει τελειώσει κάποια σχολή της τεχνικής ή ανώτερης εκπαίδευσης.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του πληθυσμού είναι η ανάλυση του πληθυσμού που μπορεί να εργαστεί (οικονομικά ενεργού πληθυσμού) κατά κατηγορία επαγγελματών. Παρατηρείται λοιπόν, ότι στην περιοχή για το 2001 το μεγαλύτερο ποσοστό (42%) δηλώνει ανεvidίκευτος εργάτης ή μικροεπαγγελματίας. Οι άλλες κατηγορίες που συγκεντρώνουν σημαντικό τμήμα του εργαζόμενου πληθυσμού είναι οι τεχνίτες και οι ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα (11%) και οι γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς (10%).

1.3 Στοιχεία απασχόλησης

Σε ότι αφορά την απασχόληση του πληθυσμού της περιοχής, σύμφωνα με τα δεδομένα της Ε.Σ.Υ.Ε. για το 2001, η κατανομή των απασχολούμενων στους τρεις τομείς της οικονομίας είναι: πρωτογενής τομέας: 19%, δευτερογενής τομέας: 28% και τριτογενής τομέας: 47% (ένα ποσοστό 6% δεν έχουν δηλώσει κλάδο οικονομικής δραστηριότητας). Φαίνεται λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων ασχολείται με τον τομέα της παροχής υπηρεσιών, όπως είναι και ο τουρισμός ενώ ένα σημαντικό ποσοστό ασχολείται με την μεταποίηση, τις βιοτεχνίες και τις βιομηχανίες (στην περιοχή συμπεριλαμβάνεται και η Βιομηχανική Περιοχή Σίνδου, που συγκεντρώνει αξιόλογο αριθμό επιχειρήσεων). Το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων εργάζεται στη γεωργία, γεγονός σχεδόν αναμενόμενο λόγω της παγκόσμιας συρρίκνωσης του αγροτικού χώρου.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της περιοχής, δηλαδή αυτός που εργάζεται και προσφέρεται για εργασία, στην περιοχή το 2001, ήταν λιγότερος από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, δηλαδή αυτόν που δεν εργάζεται και δεν αναζητά εργασία. Το γεγονός αυτό ενισχύει τη διαπίστωση της γήρανσης του τοπικού πληθυσμού την τελευταία δεκαετία. Ειδικότερα, στη διάρθρωση του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού σε απασχολούμενο και άνεργο, διαπιστώνεται ότι η περιοχή, για το συγκεκριμένο έτος (2001), εμφανίζει ποσοστό ανεργίας 10%, ποσοστό που διπλασιάστηκε σε σχέση με το αντίστοιχο του 1991. Ως προς την κατανομή των ανέργων κατά φύλο και ηλικία, φαίνεται να είναι μεγαλύτερο το πρόβλημα στους άνδρες και στους νέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Παραγωγικές δραστηριότητες

2.1 πρωτογενής τομέας

Από το σύνολο των εκμεταλλεύσεων που υπάρχουν στο Νομό Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με την απογραφή της γεωργίας-κτηνοτροφίας το 2000 (Ε.Σ.Υ.Ε., 2000), το 83,7% είναι γεωργικές, 14,0% μικτές και το 2,3% κτηνοτροφικές. Το μέσο μέγεθος εκμετάλλευσης (μικτές, γεωργικές) ανέρχεται σε 62,8 στρέμματα. Σε ότι αφορά τη διάρθρωση της μέσης εκμετάλλευσης, δηλαδή τον αριθμό των αγροτεμαχίων που αυτή αποτελείται, στο Νομό κατά μέσο όρο είναι 8 αγροτεμάχια/εκμετάλλευση, με μέση έκταση κατά αγροτεμάχιο 7,9 στρέμματα, γεγονός που συνάδει με το κατ' εξοχήν διαρθρωτικό πρόβλημα της ελληνικής γεωργίας που είναι ο πολυτεμαχισμός της γης των εκμεταλλεύσεων. Το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων για το 2000 στο Νομό ανερχόταν μόλις στο 45% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης ενώ η άρδευση γίνεται κατά κύριο λόγο με επιφανειακές μεθόδους (αυλάκια, κατάκλιση) και καταιονισμό, με νερό προερχόμενο από συλλογικά δίκτυα και ιδιωτικές γεωτρήσεις.

Σε ότι αφορά την φυτική παραγωγή της περιοχής, εξετάζοντας τα στρέμματα για το έτος 2003, διαπιστώνεται ότι το κυριότερο ποσοστό (92%) είναι αροτριαίες καλλιέργειες, το 4% κηπευτική γη και λαχανοκομικά, ένα ακόμη 3% δενδρώδεις καλλιέργειες και μόλις το 1% αμπέλια. Αναλυτικά ως προς τις καλλιέργειες, παρατηρείται γενικώς μία τάση προς τις ετήσιες καλλιέργειες που βασίζονται στις επιδοτήσεις της ΚΑΠ, όπως ρύζι, βαμβάκι, σιτάρι, καλαμπόκι, μηδική, ζαχαρότευτλα και αμπέλια. Παράλληλα, υπάρχει μία στροφή και προς τη

βιολογική γεωργία, καθώς οι πιστοποιημένες εκτάσεις στο Νομό το 2005 ανερχόταν σε 40.573 στρέμματα, με σιτάρι, μηδική, βίκο, αραβόσιτο, ρύζι και αμπέλι.

Ως προς την κτηνοτροφία του Νομού Θεσσαλονίκης, φαίνεται ότι επικρατούν τα βοοειδή και τα αιγοπρόβατα και δευτερευόντως τα πουλικά και τα χοιροειδή. Τα ποιμνιοστάσια είναι κατά κύριο λόγο μέτριας κατάστασης ενώ οι κτηνοτροφικές μονάδες βρίσκονται συνήθως εκτός οικισμών.

Αξιόλογο παραγωγικό στοιχείο του Νομού είναι η αλιεία καθώς ο Θερμαϊκός κόλπος αποτελούσε και αποτελεί την πιο σημαντική περιοχή στην Ελλάδα για τη διαβίωση μεγάλου αριθμού ψαριών και τον πλουσιότερο μυλότοπο της χώρας, λόγω της ύπαρξης ταυτόχρονα 4 ποταμών, Αλιάκμονας, Αξιός, Λουδίας και Γαλλικός.²⁵

2.2 Δευτερογενής τομέας

Η ύπαιθρος του Νομού Θεσσαλονίκης αποτελεί ίσως το σημαντικότερο τόπο εγκατάστασης βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων, κατά κύριο λόγο στο δυτικό τμήμα της, λόγω της Βιομηχανικής Περιοχής της Σίνδου αλλά και στο ανατολικό με τη συγκέντρωση μεσαίων και μικρών μονάδων στην περιοχή του Λαγκαδά.

Το σύνολο των επιχειρήσεων όλων των κλάδων του δευτερογενή τομέα παρουσιάζουν αύξηση κατά την τελευταία δεκαετία και κυρίως οι επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών, οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την κατασκευή επίπλων και προϊόντων από μέταλλο ενώ αντίθετα είναι τα μηνύματα για τις επιχειρήσεις ειδών ενδυμασίας. Στην περιοχή επίσης δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις των κλάδων της κλωστοϋφαντουργίας, κατασκευής μηχανών και συσκευών, προϊόντων από ξύλο, από ελαστικό και μη μεταλλικά ορυκτά, χημικών βιομηχανιών καθώς και ορυχείων-λατομείων.

2.3 Τριτογενής τομέας

Αναφορικά με τον τριτογενή τομέα, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων, μαζί με τα σχετικά επαγγέλματα του τριτογενή τομέα. Στην ύπαιθρο

²⁵ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΕΘ 2008

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

του Νομού υπάρχει η δυνατότητα εξυπηρέτησης από υπηρεσίες ταχυδρομείου, αστυνομίας, τράπεζας και κέντρου υγείας, σε σημαντικό αριθμό Δημοτικών Διαμερισμάτων, σε όλη την έκταση του Νομού, εκτός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Παράλληλα, κατά κύριο στον τριτογενή τομέα υπάρχουν καφεενία-καφετέριες-εστιατόρια, παντοπωλεία-σούπερ μάρκετ, κουρέια-κομμωτήρια, αρτοποιεία, πρατήρια υγρών καυσίμων και εμπορικά κέντρα, υπηρεσίες δηλαδή που διευκολύνουν και υποστηρίζουν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο τουρισμός που αναπτύχθηκε στο Νομό Θεσσαλονίκης, εκτός από την πόλη, χαρακτηρίζεται κατά κύριο λόγο ως μαζικός, λόγω της συγκέντρωσης του στις παράκτιες περιοχές του Θερμαϊκού και του Στρυμωνικού κόλπου. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια και στο Νομό Θεσσαλονίκης άρχισε να αναπτύσσεται ένα τουριστικό ρεύμα που αναζητά εναλλακτικές μορφές τουρισμού (οικολογικό, θερμαλισμό, αγροτουρισμό, κλπ). Το γεγονός αυτό είναι απόρροια δύο κυρίως παραγόντων: α) της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου με αποτέλεσμα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και β) στην αλλαγή των προτύπων της τουριστικής ζήτησης, σε συνάρτηση με την κρίση που διέπει το μαζικό τουρισμό, λόγω της υπερσυγκέντρωσης των μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων στις παράκτιες περιοχές και την απώλεια του τοπικού χαρακτήρα.

Ο Νομός Θεσσαλονίκης, εκτός από τους σημαντικούς φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους που διαθέτει (υδροβιότοποι, ιαματικές πηγές, αρχαιολογικοί χώροι, εκδηλώσεις, κ.α.), οι οποίοι αναλύονται παρακάτω, μπορεί να προσφέρει και ποιοτικές υπηρεσίες στον τομέα του τουρισμού της υπαίθρου. Μέσω κοινοτικών προγραμμάτων, κατά κύριο λόγο, όπως το LEADER I, LEADER II και LEADER+, το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, τον Κανονισμό 950/97 αλλά και το Ε.Α.Π.Τ.Α., κινητοποιήθηκε τόσο η ιδιωτική όσο και η δημόσια πρωτοβουλία και δημιουργήθηκαν αξιόλογες μονάδες εναλλακτικών μορφών τουρισμού, διάσπαρτα στην ύπαιθρο του Νομού, με αποτέλεσμα σήμερα οι κάτοικοι των αστικών κυρίως κέντρων να μετακινούνται σε νέους «άγνωστους» τόπους, αναζητώντας έναν άλλο τρόπο ζωής και ψυχαγωγίας.

3.1 Φυσικοί πόροι

Το φυσικό τοπίο είναι ένας από τους σημαντικότερους πόρους της υπαίθρου του Νομού Θεσσαλονίκης, καθώς πρόκειται για ένα σύνολο χαρακτηριστικών ως αποτέλεσμα διαφόρων φυσικών παραγόντων (τοπογραφικό ανάγλυφο, ύδατα, βλάστηση, ανθρώπινη παρουσία).

Ένα κυρίαρχο φυσικό οικοσύστημα της περιοχής είναι ο υγρότοπος του Δέλτα του Αξιού, του οποίου ένα μεγάλο τμήμα έχει χαρακτηριστεί ως καταφύγιο θηραμάτων. Κατά μήκος των ακτών το Δέλτα καλύπτεται από βλάστηση υγρών λιβαδιών, καλαμώνων και θαμνώνων ενώ οι συνθήκες που επικρατούν, λόγω της απομόνωσης της περιοχής από την ανθρώπινη παρουσία, δίνουν τη δυνατότητα αναπαραγωγής και διατροφής σε μεγάλη ποικιλία άγριων ζώων, όπως 36 είδη ιχθύων, 6 είδη αμφιβίων, 15 είδη ερπετών, 215 είδη πτηνών αλλά και πλήθος θηλαστικών, όπως αλεπού, τσακάλι, βουβάλι, κλπ.²⁶

Ανατολικά, υπάρχει το φυσικό οικοσύστημα της λεκάνης της Μυγδονίας και κυρίως ο υγρότοπος των λιμνών Κορώνεια και Βόλβη. Η φυτική ποικιλότητα του υγρότοπου ανέρχεται σε 336 είδη φυτών, από τα οποία τα 13 θεωρούνται σπάνια. Στη ζώνη των υδρόφιλων δασών διαμορφώνονται σχηματισμοί με ιδιαίτερη οικολογική και αισθητική αξία, όπως τα υπεραιώνobia πλατάνια του Σχολαρίου, τα οποία έχουν κηρυχθεί Μνημεία της Φύσης, το παραλίμνιο δάσος της Απολλωνίας που αποτελεί μοναδικό στο είδος του σχηματισμό στη χώρα και το παραποτάμιο δάσος της Ρεντίνας, στην κοιλάδα του Ρήχιου ποταμού. Η πανίδα του υγροτόπου περιλαμβάνει 23 είδη ιχθύων, 42 είδη θηλαστικών και περίπου 200 είδη πουλιών, με διεθνές ενδιαφέρον.²⁷

Ο Νομός διαθέτει επίσης αξιόλογα δασικά συμπλέγματα, με κυριότερα εκείνα των δασών Ζαγκλιβερίου-Αδάμ-Πετροκεράσων-Λιβαδίου, Λαχανά-Ευαγγελίστριας-Βερτίσκου-Φλαμουρίου-Κρυονερίου-Σοχού, Σταυρού-Βρασνών και Ασπροβάλτας-Στεφανινών-Αρέθουσας. Ακόμη, υπάρχει το ιδιωτικό δάσος στην περιοχή της Μαδύτου αλλά και οι αναδασώσεις στον άξονα Γερακαρού-Λαγκαδίκια-Νικομηδινό-Στίβος-Περιστερώνας.

3.2 Αρχιτεκτονική κληρονομιά

Ο Νομός Θεσσαλονίκης χαρακτηρίζεται από πλούσια αρχιτεκτονική κληρονομιά, η οποία συνδέεται με την ιστορία της περιοχής. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές έχουν φανερώσει ευρήματα και μνημεία που αποκαλύπτουν τη συνεχή κατοίκηση του Νομού από τα προϊστορικά χρόνια, όπως οι μακεδονικοί τάφοι στον Άγιο Αθανάσιο, την Αγία Παρασκευή και η αρχαία Απολλωνία. Τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία εξιστορούν τα γεγονότα της περιόδου εκείνης, όπως ο οχυρωμένος οικισμός της Ρεντίνας, ο οχυρωματικός πύργος στον Άγιο Βασίλειο κ.α.

Επιπλέον, εκτός από την πολιτιστική και πνευματική αξία, στην ύπαιθρο του Νομού υπάρχει πλήθος μοναστηριών και εκκλησιών, μεγάλης αρχιτεκτονικής σημασίας, όπως ο Ιερός Ναός

²⁶ Ανατολική Α.Ε 2000

²⁷ ANEΘ 2008

Αγίου Ανδρέα στην Περιστερά, κτισμένος τον 9^ο αιώνα, ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής, μια ξυλόστεγη βασιλική του 1836 στο Αδάμ, ο Ιερός Ναός Κοίμησης της Θεοτόκου του 1836 στο Αρδαμέρι, ο Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου του 1819 στην Αρέθουσα και ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου του 1860 στο Βαθύλακο.

Ξεχωριστής σημασίας στην αρχιτεκτονική κληρονομιά του Νομού αποτελεί και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική των κτιρίων, δηλαδή διώροφες κατοικίες, λιθόχτιστες με χαγιάτι, η οποία διατηρείται μέχρι και σήμερα σε αρκετά μέρη του Νομού, όπως στο

Αρδαμέρι, στην Περιστερά, στο Αδάμ, στον Άνω Σταυρό, στην Όσσα, στη Νέα Απολλωνία, στην Αρέθουσα και το Βερτίσκο (ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε., 2000).

Παράλληλα, δείγμα της παραδοσιακής τεχνολογίας που χρησιμοποιούνταν στα χωριά της Θεσσαλονίκης διαφυλάσσεται σήμερα μέσω των μύλων, όπως ο ανεμόμυλος και ο νερόμυλος στη Λητή, οι αλευρόμυλοι στο Νικομηδινό και την Όσσα και οι νερόμυλοι στα Στεφανινά.

3.3 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στο Νομό Θεσσαλονίκης παρατηρείται ένα πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων που άλλοτε συνδέονται με παλιά παραδοσιακά έθιμα της περιοχής, άλλοτε με έθιμα των κατοίκων που είχαν εγκατασταθεί στην περιοχή και άλλοτε με τοπικά αγροτικά προϊόντα.

Περισσότερο γνωστές εκδηλώσεις στο Νομό είναι η «γιορτή του κρασιού» στην Αγχίαλο, η «γιορτή του κεφάλου» και το «φεστιβάλ ρυζιού» τον Αύγουστο στα Κύμινα, η «γιορτή μαντιού» στην Κριθιά και η «γιορτή κάστανου» στο Λιβάδι και τα Πετροκέρασα. Άλλες εκδηλώσεις βασισμένες σε τοπικά προϊόντα των χωριών της Θεσσαλονίκης είναι η «γιορτή κερασιού» στην Όσσα στις αρχές Ιουνίου, η «γιορτή σταφυλιού» στο Κάτω Σχολάρι, η «γιορτή της σαρδέλας» στο Σταυρό, η «γιορτή καρυδιού» στο Σοχό τον Οκτώβριο, η «γιορτή γιαουρτιού» το Μάιο στη Δορκάδα αλλά και το «φεστιβάλ μυδιού» στην Χαλάστρα τον Ιούνιο.

Παράλληλα, υπάρχουν εκδηλώσεις που συνδέονται και αναβιώνουν την παράδοση και τα έθιμα των ντόπιων και των προσφύγων κατοίκων του Νομού. Χαρακτηριστικά είναι το πανηγύρι του Άη Γιώργη στο Καλοχώρι και η «αναβίωση της Τζαμάλας» την Καθαρά Δευτέρα, με ρίζες του εθίμου στη Θράκη, τα «Σίνδια» τον Αύγουστο στη Σίνδο με πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων, το πανηγύρι του Αγίου Αθανασίου όπου αναβιώνει το έθιμο του «κουρμπανιού» και τα «εννεάμερα της Παναγίας» στα Κουφάλια τον Αύγουστο, με πανηγύρι και αναβίωση παραδόσεων που συνδέονται με το γάμο, τον αρραβώνα, κλπ.

Επίσης, στη Λητή συναντώνται οι «αυποδρομίες» ανήμερα των Αγίων Θεοδώρων, προς τιμή των καβαλάρηδων, τα «αναστενάρια» στο Λαγκαδά προς τιμή των Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης αλλά και το «αντέτι» την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς και τα «Μυγδόνεια» στα

τέλη Αυγούστου. Ακόμη, στο Σοχό την Κυριακή της Αποκριάς και την Καθαρά Δευτέρα, όπου πραγματοποιούνται εκδηλώσεις με κεντρικό σημείο τις τραγόμορφες μεταμφιέσεις, στον Ασκό η γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής και η «γιορτή της μπάμπως» τον Ιανουάριο, το «Κουρμπάνι» στα Στεφανινά στις 26 Οκτωβρίου, ημέρα γιορτής του Πολιούχου ή στο Μελισσουργό ανήμερα του Αγίου Γεωργίου και το έθιμο του «Αφανού» στην Περιστερά που αναπαριστά το κάψιμο του Ιούδα το Πάσχα. Επιπλέον, στον Ξηροπόταμο τον Αύγουστο πραγματοποιείται θρακώτικο γλέντι, στο Ζαγκλιβέρι δεκαήμερες εκδηλώσεις με θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, γνώστες ως «Ακυλίνεια» και στα Νέα Βρασνά στις 21 Μαΐου πολιτιστικές εκδηλώσεις²⁸.

3.4 Τοπικά παραδοσιακά προϊόντα

Πλήθος τοπικών προϊόντων από όλα σχεδόν τα χωριά έχει να επιδείξει. Ο Νομός Θεσσαλονίκης, τα οποία είναι γνωστά και από την εμπορία τους και από τις εκδηλώσεις που γίνονται. Ένα από τα κυριότερα είναι το κρασί που προέρχεται από τοπική παραγωγή στον Άγιο Αθανάσιο, την Αγχιάλο, το Βαθύλακο, τη Γέφυρα, τη Νέα Μεσήμβρια, την Όσσα και το Καλοχώρι και μάλιστα πολλοί παραγωγοί έχουν προχωρήσει σε κατοχύρωση της επωνυμίας του κρασιού με βάση την περιοχή παραγωγής του. Επίσης, σε πολλά χωριά του Νομού υπάρχουν καζάνια για την παραγωγή τσίπουρου, όπως στον Άγιο Αθανάσιο, την Αγχιάλο, το Αδάμ, την Αρέθουσα, τον Ασκό, το Βασιλούδι, τη Γερακαρού, τα Πετροκέρασα, το Εξαμίλι, το Καλαμωτό και τη Μικρή Βόλβη.

Άλλα γνωστά τοπικά προϊόντα είναι το τυρί από τη Μαυρούδα, η πίτα μαντί από την Κριθιά, η πίτα περέκ από τον Άγιο Αντώνιο, το κασέρι και τα λουκάνικα από το Σοχό, το σουβλάκι από τη Χαλκηδόνα, το γιαούρτι της Δορκάδας, η λιπαριά της Ρεντίνας, τα φασόλια από την Αρέθουσα, τα κάστανα από το Λιβάδι, το μέλι και τα κράνα από το Βερτίσκο και τα φρούτα του δάσους από την Όσσα.²⁸

3.5 Ξενοδοχειακές μονάδες και ξενώνες

Σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ο αριθμός των ξενοδοχείων του Νομού Θεσσαλονίκης, εκτός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος ανέρχεται σε 4.016, χωρίς όμως διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των κλινών. Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία της ANEΘ Α.Ε. (2002, 2007) και της ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ Α.Ε. (2000), οι ξενοδοχειακές μονάδες του Νομού Θεσσαλονίκης, εκτός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, ανέρχονται σε 29 και η δυναμικότητα τους σε 1.790 κλίνες, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 2 που ακολουθεί.²⁸

Πίνακας 2: Ξενοδοχεία Νομού Θεσσαλονίκης

Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός Ξενοδοχείων	Αριθμός κλινών
Αγχιάλος	1	163
Άγιος Αθανάσιος	1	230
Ασπροβάλτα	4	111
Γέφυρα	1	25
Λαγκαδάς	3	211
Λητή	1	62
Λουτρά Απολλωνίας	5	251
Χαλκηδόνα	4	331
Σταυρός	9	406
ΣΥΝΟΛΟ	29	1.790

ΠΗΓΗ: ΑΝΕΘ Α.Ε. (2002, 2007), ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε., 2000

Εκτός από τις ξενοδοχειακές μονάδες υπάρχουν επίσης 3 κάμπινγκ στην Ασπροβάλτα, περιοχή όπου έχει αναπτυχθεί ο μαζικός τουρισμός λόγω της γειτνίασης με τη θάλασσα, τα οποία μπορούν να φιλοξενήσουν 966 σκηνές ή τροχόσπιτα ενώ διαθέτουν και 62 bungalows. Επιπλέον, υπάρχουν και δύο κατασκηνωτικοί χώροι, στο Βερτίσκο και στις Καρτερές.

Ακόμη, στην ύπαιθρο του Νομού Θεσσαλονίκης υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων, ωστόσο πολύ μικρό ποσοστό αυτών λειτουργούν με ειδικό σήμα από τον ΕΟΤ

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στα προσφερόμενα καταλύματα-ξενώνες που δημιουργήθηκαν στην ύπαιθρο του Νομού μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων, λόγω της υψηλής ποιότητας που προσφέρουν, τόσο αρχιτεκτονικά όσο και λειτουργικά. Συγκεκριμένα μέσω προγραμμάτων ιδρύθηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν 1 μονάδα στο Σοχό, 1 στον Άνω Σταυρό, 1 στην Περιστερά, 1 στα Βρασνά, 1 στο Λιβάδι, το οποίο είναι δημοτικό και 2 στη Νέα Απολλωνία.²⁸

3.6 Χώροι εστίασης

Σε ότι αφορά τα εστιατόρια της υπαίθρου του Νομού Θεσσαλονίκης, αυτά ανέρχονται περίπου σε 222, τα οποία κατανέμονται ανάλογα με την περιοχή, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

Πίνακας 3: Χώροι εστίασης Νομού Θεσσαλονίκης (εκτός ΠΣΘ)

Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός χώρων εστίασης	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός χώρων εστίασης
Κριθιά	2	Περιβολάκι	4
Ασσηρος	1	Ηράκλειο	1
Ξυλόπολη	2	Ασπροβάλτα	18
Λαγκαδάς	9	Χρυσανγή	1
Άγιος Βασίλειος	10	Σχολάρι	1
Καβαλλάρι	2	Λαγκαδικία	3
Νέα Απολλωνία	3	Γερακαρού	1
Μελισουργός	1	Βασιλούδι	1
Προφήτης	3	Σταυρός	14
Σοχός	1	Βόλβη	3
Ασκός	2	Νυμφόπετρα	1
Κρυονέρι	2	Όσσα	1
Βερτίσκοι	1	Ζαγκλιβέρι	3
Εξάλοφος	1	Περιστέρα	3
Βρασνά	2	Άγιος Αθανάσιος	15
Γέφυρα	10	Νέα Μεσήμβρια	10
Καλοχώρι	15	Ανατολικό	20
Χαλάστρα	15	Χαλκηδόνα	40
ΣΥΝΟΛΟ			

ΠΗΓΗ: ΑΝΕΘ Α.Ε. (2002, 2007), ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε., 2000

Και για τα κέντρα εστίασης, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται σε αυτά που δημιουργήθηκαν στην ύπαιθρο του Νομού μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων, λόγω της υψηλής ποιότητας που προσφέρουν, τόσο αρχιτεκτονικά όσο και λειτουργικά. Συγκεκριμένα μέσω προγραμμάτων ιδρύθηκαν 3 κέντρα εστίασης-παραδοσιακά καφεενεία στα Πετροκέρασα, 1 στα Βρασνά, 1 στο Λευκοχώρι, 1 στο Δρυμό, 1 στην Όσσα, 1 στις Κυδωνιές, 2 στο Σοχό, 1 στον Ασκό, 1 στο Ζαγκλιβέρι, 1 στο Λιβάδι και 1 στο Μελισσοχώρι.

3.7 Υδροθεραπευτήρια

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, ο ιαματικός τουρισμός αποτελεί μία εναλλακτική μορφή τουρισμού. Σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδος, στην ύπαιθρο του Νομού Θεσσαλονίκης υπάρχουν 2 ιαματικές πηγές:

- 1) Ιαματική πηγή Νέας Απολλωνίας, η οποία βρίσκεται επί της παλαιάς εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Καβάλας, σε απόσταση μόλις 50 χλμ. από την πόλη της Θεσσαλονίκης, δίπλα στη λίμνη Βόλβη. Η θερμοκρασία του νερού φθάνει τους 49°C ενώ χαρακτηρίζεται ως θειονατριούχο, διανθρακικό αλκαλικό γαίων. Οι θεραπευτικές του ιδιότητες

ενδείκνυνται για ρευματισμούς, αρθριτικά, παθήσεις νεφρών και κατάγματα. Η επιχείρηση, που λειτουργεί από το Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο, διαθέτει εγκαταστάσεις με υδροθεραπευτήριο (ομαδικούς και ατομικούς λουτήρες) και ξενοδοχειακή μονάδα.

- 2) Ιαματική πηγή Λαγκαδά, η οποία βρίσκεται επί της παλαιάς εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Βασιλικών, σε απόσταση 25 χλμ. από την πόλη της Θεσσαλονίκης. Η θερμοκρασία του νερού φθάνει τους 39°C ενώ χαρακτηρίζεται ως φθοριούχο θειονατριούχο, διανθρακικό αλκαλικό γαίων. Οι θεραπευτικές του ιδιότητες ενδείκνυνται για ρευματοπάθειες. Η επιχείρηση, που λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, διαθέτει εγκαταστάσεις με υδροθεραπευτήριο και ατομικούς λουτήρες υδρομασάζ, πισίνα και ξενοδοχειακή μονάδα.

3.8 Επισκέψιμα οινοποιεία-καζάνια

Τα επισκέψιμα οινοποιεία που υπάρχουν στην περιοχή, τα οποία προσφέρουν κυρίως στους οινόφιλους τη δυνατότητα επίσκεψης σε αμπελώνες και εγκαταστάσεις οινοποίησης, για γνωριμία με τον οίνο, γευστιγνωσία, σε συνδυασμό με την τοπική γαστρονομία, αλλά και αγορά τοπικών οίνων, είναι 10, από τα οποία 8 βρίσκονται στο δυτικό τμήμα της περιοχής (Γέφυρα, Βαλτοχώρι, Σίνδος, Αγχίαλος, Καλοχώρι, Νέα Μεσήμβρια και Κάτω Σχολάρι) και 2 στο ανατολικό τμήμα (Όσσα και Αρέθουσα).

Επίσης, στην ύπαιθρο του Νομού υπάρχει μεγάλος αριθμός καζανιών απόσταξης τσίπουρου, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 4 που ακολουθεί, τα οποία λειτουργού κανονικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών είναι ιδιωτικά, ενώ στη Σαρακήνα και τα Πετροκέρασα είναι δημοτικά²⁸.

Πίνακας 4: Ενεργά καζάνια Νομού Θεσσαλονίκης (εκτός ΠΣΘ)

Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός καζανιών	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός καζανιών
Προφήτης	1	Βασιλούδι	2
Ασκός	4	Νυμφόπετρα	2
Πεντάλοφος	1	Ζαγκλιβέρι	1
Γερακαρού	2	Άγιος Αθανάσιος	5
Αγχίαλος	35	Αδάμ	1
Γέφυρα	9	Δρυμός	1
Κάτω Σχολάρι	10	Καλαμωτό	1
Κουφάλια	4	Λητή	1
Νικομηδινό	2	Σαρακήνα	1
Σκεπαστό	1	Χρυσανγή	3
Αρέθουσα	2	Βαθύλακος	8
Εξαμίλι	1	Ευαγγελισμός	2
Μικρή Βόλβη	1	Νέα Μεσήμβρια	28

Πετροκέρασα	2	ΣΥΝΟΛΟ	131
-------------	---	--------	-----

ΠΗΓΗ: ΑΝΕΘ Α.Ε. (2002, 2007), ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε., 2000

3.9 Υπαίθριες δραστηριότητες-επισκέψιμα αγροκτήματα

Στην ύπαιθρο του Νομού υπάρχει κρίσιμος αριθμός επιχειρήσεων στις οποίες ο επισκέπτης μπορεί να συμμετάσχει σε υπαίθριες δραστηριότητες, όπως αναρρίχηση, εναέρια διαπέραση, τοξοβολία, ποδήλατο, ιππασία, κλπ, και συγκεκριμένα 3 μονάδες υπαίθριων δραστηριοτήτων στο Λευκοχώρι, 1 μονάδα στις Κυδωνιές, 1 μονάδα στο Λιβάδι και 1 μονάδα στην Περιστερά.

Εκτός από αυτές τις μονάδες, στο Νομό, και ειδικά στην Όσσα και το Λευκοχώρι, υπάρχουν δύο οργανωμένα επισκέψιμα αγροκτήματα, όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει, να ενημερωθεί, ακόμη και να συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία (αμπελώνας και μηλεώνας αντίστοιχα), να προχωρήσει στη γευσιγνωσία των προϊόντων ή και να διαμείνει στο αγρόκτημα, ένα το επιθυμεί (στη δεύτερη μονάδα λειτουργεί υποδομή διανυκτέρευσης).²⁸

3.10 Κέντρα Πληροφόρησης

Στην περιοχή λειτουργούν 2 Κέντρα Πληροφόρησης, των οποίων σκοπός είναι η λειτουργία τους ως ένα σημείο αναφοράς για την προστασία και ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών καθώς και για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού στις αξίες και λειτουργίες αυτών. Στις δραστηριότητες τους συμπεριλαμβάνονται η συνεργασία με σχολεία και περιβαλλοντικές διευθύνσεις όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, η οργανωμένη ξενάγηση επισκεπτών και η έκδοση ενημερωτικού υλικού. Αυτά είναι:

- 1) Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Αλιάκμονα, Λουδία, Αξιού, Γαλλικού και Αλυκής Κίτρους, το οποίο βρίσκεται στη Χαλάστρα.
- 2) Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπου λιμνών Κορώνειας-Βόλβης, το οποίο βρίσκεται στην Ν.Απολλωνία.²⁸

²⁸ Ανατολική Α.Ε 2000

²⁸ ΑΝΕΘ 2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Νομός Θεσσαλονίκης έχει πάρει θέση μέσα στα πιο δημοφιλή ελληνικά θέρετρα. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στο Ν. Θεσσαλονίκης είναι αρκετά αναπτυγμένες.

Ωστόσο, για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη δυναμική και να βοηθήσει ακόμη περισσότερο στην οικονομία της χώρας θα πρέπει εκτός από τον παραδοσιακό τουρισμό να αναπτύξει και άλλες μορφές όπως ο συνεδριακό τουρισμό, αθλητικό τουρισμό κ.α που αποτελούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

- Ιππικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- φυσιολατρικός τουρισμός
- αθλητικός τουρισμός
- συνεδριακός τουρισμός
- Ιαματικός τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- εκπαιδευτικός – ερευνητικός τουρισμός
- πολιτιστικός τουρισμός

4.1 ΙΠΠΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στο Ν. Θεσσαλονίκης ο ιππικός τουρισμός έχει κερδίζει έδαφος και συγκεκριμένα , λειτουργεί ως ένας χώρος πολυδραστηριότητας στη φύση. Διαθέτει 18 εκπαιδευτικά άλογα, ζωολογικό κήπο με οικόσιτα ζώα και πτηνά. Οι επισκέπτες μπορούν εκτός από τις δραστηριότητες, να μείνουν στα 15 βαγόνια που έχουν διαμορφωθεί ως δωμάτια, να πάρουν πρωινό ή γεύμα στο εστιατόριο, να προμηθευτούν προϊόντα από το μικρό κατάστημα και να ασχοληθούν με τη φροντίδα των ζώων και τη συλλογή καρπών. Οι παραπάνω δυνατότητες είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και κυρίως η διαμονή, δεν παρέχεται ξεχωριστά. Είναι ένα Κέντρο Ιππικού Τουρισμού με όλες τις συμπληρωματικές υπηρεσίες.

Χαρακτηριστικά είναι:

- Κατασκηνωτικός χώρος
- Έτος έναρξης λειτουργίας: 2000
- Απασχολούμενου προσωπικού: 3
- Στοιχεία Κίνησης / Πληρότητας: ; ;όλο το χρόνο

Δραστηριότητες είναι:

- Ιππασία
- Ποδηλασία βουνού

Άλλες δραστηριότητες είναι:

- ζωολογικός κήπος, ποδόσφαιρο, βόλεϋ ρακέτες ²⁶

4.2 Θρησκευτικός τουρισμός

Μια σημαντική μορφή τουρισμού στο Ν. Θεσσαλονίκης είναι ο θρησκευτικός τουρισμός. Όπου ο επισκέπτης μπορεί να δει τα ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, μοναστήρια(τον Άγιο Ανδρέα στη Περιστερά, Αγίας Αναστασίας κτλ)και τις εκκλησίες (Άγιο Δημήτριο, την Άγια Σοφία, την Παναγία των Χαλκείων, τη Μόνη Βλατάδων. Τέλος μπορεί να δει τα βυζαντινά Μνημεία (εκκλησίες και μοναστήρια) καθώς και η διαδρομή «Στα βήματα του Αποστόλου Παύλου» που ξεκινά από την Καβάλα διέρχεται από την Θεσσαλονίκη και καταλήγει στη Βέροια²⁶.

4.3 Φυσιολατρικός τουρισμός

Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους αποτελούν :

ΛΙΜΝΗ ΒΟΛΒΗ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ <i>Σπάνια οικοσυστήματα, υγρότοπους, υδροχαρή φυτά και δέντρα.</i>
ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΣΧΟΛΑΡΙ <i>Ανάμεσα στις λίμνες, με αιωνόβια πλατάνια όπου φωλιάζουν χιλιάδες ερωδιοί.</i>
ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΝΥΜΦΟΠΕΤΡΑ <i>Ασβεστόλιθοι σχηματισμοί, ένα σύμπλεγμά από χλιοτρυπημένους βράχους.</i>
ΠΟΤΑΜΙ ΑΞΙΟΥ <i>Μεγάλη έκταση προσχωσιγενής με παραποτάμια βλάστηση, λεύκες, ιτιές και θαμνώδη, την οποία σχηματίζουν οι υδάτινες απολήξεις του ποταμού. Επίσης το χειμώνα εκεί περνούν πολλά είδη πουλιών, κύκνοι, πάπιες, ερωδιοί και πολλοί κορμοράνοι.</i>
ΤΟ ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΑΞΙΟΥ <i>Μεγάλες εκτάσεις με ορυζώνες, και στις αβαθείς θάλασσες, όπου τελειώνει το Δέλτα κυριαρχούν πλούσιοι ψαρότοποι και εγκαταστάσεις για οστρακοκαλλιέργια.</i>
ΣΤΟ ΧΟΡΤΙΑΤΗ

<i>Ορειβατικό καταφύγιο/διαδρομή μέσα στο δάσος με καστανιές, οξιές και βελανιδιές</i>
ΣΤΟ ΛΙΒΑΔΙ <i>Δασωμένες ορεινές εκτάσεις.</i>
ΣΤΑ ΠΕΤΡΟΚΕΡΑΣΑ <i>Πλατεία με πλατάνια και με πελώρια λευκά/λαογραφικό μουσείο</i>
ΠΕΡΙΟΧΗ ΡΕΝΤΙΝΑ <i>Καταπράσινο φαράγγι, που οδηγεί στα ίχνη μίας μεσαιωνικής πολιτείας/ καστρα, τείχη ερείπια βυζαντινού ναού.</i>
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΕΜΠΗ <i>Πανοραμική θέα, παραδεισένια κοιλάδα με πλατάνια μέσα στην οποία κυλάει τα νερά του ο μικρός Ρηχίος ποταμός.</i>
ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ <i>Καταπράσινη κοιλάδα γεμάτη κερασιές και βελανιδιές.</i>

4.4 Αθλητικός τουρισμός

Στην Θεσσαλονίκη υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις για καλοκαιρινά σπορ. Επίσης υπάρχουν κάθε είδους συγκροτήματα, ξενοδοχεία, μαρίνες, γήπεδα κάμπινγκς και γραφικές παραδοσιακές ταβέρνες πάνω στο κύμα, και διάφοροι χώροι για διασκέδαση στην ύπαιθρο.

Η παραλία της Αγίας Τριάδας, στην Πειραιά, Επανωμή, Ν. Μηχανιώνα, Ασπροβάλτα, Νέους Επιβάτες έχουν τιμηθεί με τις γαλάζιες σημαίες της ευρωπαϊκής ένωσης για την ποιότητα και την καθαριότητα τους.

Με την ιστιοπλοΐα και την κωπηλασία ασχολούνται ο Ναυτικός Όμιλος Θεσσαλονίκης, ο Ιστιοπλοϊκός Όμιλος και ο Ναυτικός Όμιλος Καλαμαριάς, ενώ στην περιοχή της Αρεστούς , υπάρχει η πιο οργανωμένη μαρίνα της Β. Ελλάδος με εγκαταστάσεις για ελλιμενισμό, τροφοδοσίας και συντήρηση σκαφών κάθε είδους²⁶.

4.5 Συνεδριακός τουρισμός

Ο Ν. Θεσσαλονίκης διαθέτει κάποιους χώρους όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί οποιουδήποτε συνεδρίου. Τα ξενοδοχεία Μακεδονία Παλλάς, Ηλέκτρα Παλλάς, Hyatt, Νικόπολις κ.α με αίθουσες μεγάλης χωρητικότητας.

Στην Διεθνή Έκθεση λειτουργούν και συνεδριακά κέντρα Ιωάννης Βελίδης, Νικόλας Γερμανός. Οι περισσότεροι από τους χώρους προσφέρουν κυρίως για επιστημονικά συνέδρια²⁶.

4.6 Ιαματικός τουρισμός

Από τη γη της Μακεδονίας αναβλύζουν πολλές ιαματικές πηγές. Στο Ν. Θεσσαλονίκης υπάρχουν πέντε μεσόθερμες αλκαλικές και μια ψυχρή οξυπηγή. Βρίσκονται στις περιοχές στη θέρμη, έξω από την Θεσσαλονίκη με θειούχες ιαματικές πηγές και εγκαταστάσεις διαμονής. Επίσης στο Νέα Απολλώνια, έξω από τη Θεσσαλονίκη είναι κατάλληλα για αρθριτικά και δερματικά νοσήματα. Ακόμη και στην περιοχή του Λαγκαδά όπου εκεί υπάρχουν θερμά θεραπευτικά λουτρά, ξενοδοχείο, εστιατόριο και χώρους αναψυχής. Τέλος, στο χωρίο Σουρωτή που βρίσκεται κοντά στη Θεσσαλονίκη υπάρχει πηγή με πόσιμο θεραπευτικό νερό που διευκολύνει την πέψη και έχει διουρητική δράση²⁶.

4.7 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται σε μη αστικό χώρο από αγρότες, σε μικρές μονάδες οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής, με στόχο τη δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος στον τοπικό πληθυσμό, τόσο από την ενοικίαση των καταλυμάτων όσο και από την τροφοδοσία αυτών με προϊόντα τοπικής παραγωγής. Στο Ν. Θεσσαλονίκης και ήδη υπάρχει σημαντικός αριθμός αγροτουριστικών καταλυμάτων αν και υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω οργάνωση κα προώθηση του δικτύου.

Αυτή η μορφή τουρισμού έχει αναπτυχθεί περισσότερο με τη δημιουργία αγροτουριστικών καταλυμάτων χωρίς να έχουν αξιοποιηθεί ιδιαίτερα και άλλες δραστηριότητες που προωθούν τον αγροτουρισμό.

Παρόλο που έχει αναπτυχθεί η δημιουργία των αγροτουριστικών καταλυμάτων για την προώθηση του αγροτουρισμού δεν έχει δημιουργηθεί ένα κατάλληλα οργανωμένο δίκτυο προώθησής του αφού δεν έχουν αξιοποιηθεί όλες οι δυνατότητες για σωστή προώθηση τοπικών προϊόντων και γενικότερα δεν υπάρχει πνεύμα συνεργασίας των ιδιοκτητών αγροτουριστικών καταλυμάτων με άλλες δραστηριότητες που θα οδηγούσαν στην επιτυχημένη εδραίωση του αγροτουρισμού.

Ωστόσο, ο αγροτουρισμός μπορεί να συνδυαστεί με τον οικοτουρισμό, το θρησκευτικό, πολιτιστικό τουρισμό και τον συνεδριακό τουρισμό²⁶.

4.8 Εκπαιδευτικός – ερευνητικός τουρισμός

Η μορφή αυτή τουρισμού συνδέεται άμεσα με την επιστημονική έρευνα και αναζήτηση. Οι περιοχές που ενδείκνυται για μια τέτοια τουριστική ανάπτυξη είναι εκείνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σχετικά με ένα επιστημονικό τομέα. Ο εξερευνητής ζητά εξορμήσεις στο πεδίο όπου θα μπορεί να εξετάσει το μελετώμενο αντικείμενο. Κατά τη θεώρηση αυτή, η περιοχή της Θεσσαλονίκης παρουσιάζουν εκπαιδευτικό ενδιαφέρον και ενδείκνυται για έρευνα σε τομείς γνωστικών αντικειμένων όπως η αρχαιολογία, η τέχνη, οι πικανοθήκες και μουσεία κ.α

Μερικά από τα μοναδικά ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία, όπως η Αρχαία Αγορά, το Ανάκτορο, η Αψίδα του Γαλερίου καθώς επίσης και οι ναοί της Αγίας Σοφίας, του Αγίου Δημητρίου κ.α

Η Θεσσαλονίκη διαθέτει αρκετά μουσεία και πινακοθήκες:

Μουσείου βυζαντινού Πολιτισμού (αφορούν τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους)

Μουσείο για την ιστορία και την τέχνη της Θεσσαλονίκης Λευκός πύργος.

Λαογραφικό και Εθνολογικό μουσείου (παραδοσιακό πολιτισμό της Μακεδονίας και της
Θράκης)κ.α

Η μορφή αυτή τουρισμού συνδέεται άμεσα με την επιστημονική έρευνα και αναζήτηση. Οι περιοχές που ενδείκνυται για μια τέτοια τουριστική ανάπτυξη είναι εκείνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σχετικά με ένα επιστημονικό τομέα. Ο εξερευνητής ζητά εξορμήσεις στο πεδίο όπου θα μπορεί να εξετάσει το μελετούμενο αντικείμενο. Κατά τη θεώρηση αυτή, η περιοχή της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης παρουσιάζουν εκπαιδευτικό ενδιαφέρον και ενδείκνυται για έρευνα σε τομείς γνωστικών αντικειμένων όπως η σπηλαιολογία, η οικολογία, η αρχαιολογία, η λαογραφία, κ.α²⁶.

4.9 Πολιτιστικός τουρισμός

Ο Ν. Θεσσαλονίκης έχει πλούσιες σε πολιτιστικές αναφορές του χτες, του σήμερα και του αύριο είναι ιδανικός προορισμός για γνωριμία με την πολιτιστική κληρονομιά του.

Η Θεσσαλονίκη, Πολιτισμική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (1997) πέρα από την πλούσια ιστορία, έχει μια πολύ πολιτισμική και πολιτιστική ταυτότητα.

Πιο συγκεκριμένα ο Ν. Θεσσαλονίκης ξεχωρίζουν:

-Τα Δημήτρια ένας από τους σημαντικότερους κύκλους πολιτιστικών εκδηλώσεων, στα πλαίσια των οποίων διοργανώνεται και το διεθνές Ethno Jazz Festival.

-Φεστιβάλ κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης ένα από σημαντικότερα της Ευρώπης

-Διεθνής έκθεση Θεσσαλονίκης, καθώς και η σειρά των εκθέσεων που πραγματοποιούνται από τη HELEXPO

- Η ποικιλία της χορευτικής φόρμας του κάθε χορού

- Η αυτοσχέδια δημιουργία κατά τη διάρκεια των διαφόρων εορτασμών και του χορού²⁹.

²⁹ Γραφείο ΕΟΤ Ν. Θεσσαλονίκης, έντυπο υλικό 2008-2009

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέσα από τον εναλλακτικό τουρισμό ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει το σύγχρονο χώρο και πολιτισμό, την ιστορία, τα μοναδικά και θεαματικά γεωλογικά φαινόμενα αλλά και την τοπική γαστρονομία. Μπορεί να εμπλουτίσει τη συνολική εμπειρία των διακοπών μέσα από αθλητικές δραστηριότητες ή προγράμματα περιήγησης. Για τους λάτρεις της περιπέτειας υπάρχουν και άλλες επιλογές. Η ιππασία, η ορεινή ποδηλασία, το απλαγιάς, η κωπηλασία, η ιστιοπλοΐα, η παρατήρηση άγριων ζώων και πτηνών, αποτελούν μερικές από αυτές τις δραστηριότητες όπου μπορούν να συμμετέχουν όλοι όσοι θέλουν να εξασκήσουν το αγαπημένο σπορ ή χόμπι τους.

Οι νέες τουριστικές προτάσεις θα είναι αυθεντικές και τελικά βιώσιμες, στο βαθμό που θα καταφέρουν να αξιοποιήσουν και να προβάλλουν τα στοιχεία που κάνουν τον Ν. Θεσσαλονίκης μοναδικά, τον πολιτισμό που είναι διάχυτος σε κάθε γωνιά.

Το νέο μοντέλο τουρισμού σημαίνει για τις τοπικές οικονομίες και κοινωνίες:

- Προσέλκυση επισκεπτών υψηλού επιπέδου. Υπολογίζεται ότι οι νέες μορφές τουρισμού αφορούν τουλάχιστον 20 εκ. τουρίστες μεσαίου ή ανώτερου εισοδήματος, με ετήσια αύξηση της ζήτησης κατά 10% το χρόνο.
- Αυξημένη κατά κεφαλήν τουριστική δαπάνη μέσα από τη σύνδεση της τουριστικής αγοράς με την εγχώρια προσφορά. Για παράδειγμα, μπορεί να προωθηθεί η τοπική αγροτική παραγωγή μέσα από ειδικά ελκυστικά προϊόντα τοπικής τουριστικής κατανάλωσης. Στον τομέα της μεταποίησης μπορούν να προωθηθούν σε πόλους τουριστικής έλξης όπως σε μουσεία, συλλογές και εκθέσεις προϊόντα τοπικής βιοτεχνίας και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας, και είδη λαϊκής τέχνης.
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μέχρι και 8 μήνες ετησίως. Δημιουργείται αγορά που αξιοποιεί το τοπικό κεφάλαιο όλο το χρόνο.
- Παροχή δυνατοτήτων για αυξημένη συμμετοχή της μικρομεσαίας ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην τουριστική δραστηριότητα αλλά και ανάληψη πρωτοβουλιών από την Α'βάθμια Αυτοδιοίκηση. Ενώ με το μοντέλο του μαζικού τουρισμού οι επενδύσεις επικεντρώνονται σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, με το εναλλακτικό μοντέλο κινητοποιούνται πολλοί μικροί επιχειρηματίες (ξενοδόχοι, εστιατορές, τουριστικοί πράκτορες, επαγγελματίες του βουνού, βιοτέχνες τοπικών προϊόντων), αλλά και οι κοινότητες που φιλοξενούν τις τουριστικές δραστηριότητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ανάλυση swot (πλεονεκτήματα, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές, για τον Ν. Θεσσαλονίκης).

Η ανάλυση που ακολουθεί έγινε με βάση τις προδιαγραφές του κοινωνικο-οικονομικού προφίλ του Ν. Θεσσαλονίκης όπως αυτές ορίστηκαν.

Τα κριτήρια αυτά ήταν τα εξής:

- ✚ Δημογραφικές τάσεις
- ✚ Οικονομικές επιδόσεις σε σχέση με
 - α) τον πρωτογενή τομέα
 - β) τον δευτερογενή τομέα
 - γ) τον τριτογενή τομέα
- ✚ Φυσικό περιβάλλον της περιοχής
- ✚ Τεχνική υποδομή της περιοχής και ποιότητα ζωής

Με βάση την ανωτέρω ανάλυση και την συσχέτιση των πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών, αντίστοιχα με τις απειλές και τις αδυναμίες, αναδεικνύονται συγκεκριμένα προβλήματα και οι προοπτικές για την περιοχή.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
εγάλες παρεμβάσεις σε δομές, στο Ν. Θεσ/νίκης τον καθιστούν αστικό προ με μητροπολιτική ουργία.	1)Εξάρτηση σε κρίσιμους τομείς (οικονομική δραστηριότητα, υγεία, παιδεία) από την μητροπολιτική περιοχή της Θεσ/νίκης.	1) Η Θεσ/νίκη είναι η έδρα διεθνών οργανισμών περιφερειακής συνεργασίας.	1)Υφεση βιομηχανικής δραστηριότητας.
υξημένη ζήτηση για εναλλακτικές μορφές τουρισμού(αγροτουρισμός, ορεινός τουρισμός κτλ).	2)Περιβαλλοντική ρύπανση λόγω πλήθους διάσπαρτων μονάδων μεταποίησης ΒΙ.ΠΕ	2) Δυναμικός παραγωγικός πόλος και κέντρο παραγωγής βασικών αγροτικών προϊόντων με ισχυρές τοπικές αγροτικές εξειδικεύσεις.	2)Χαμηλός βαθμός απασχόλησης και υψηλό ανεργίας, οι πληττούν κυρίως οι γυναίκες, τους νέους και τους μακροχρόνιους άνεργους.
διαρκής αύξηση της διεθνούς ζήτησης τουριστικού προϊόντος	3)Ανεπάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού για την αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρονται από την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.	3)Σημαντικοί φυσικοί, εδαφικοί και υδάτινοι πόροι	3)Σημαντικές ελλείψεις σε υποδομή περιβαλλοντικής προστασίας και μειωμένη δράση των ενεργείων πρόληψης παρακολούθησης και προστασίας οικολογικών πόρων.
εξοχική και ανάπτυξη τουριστικών στον τριτογενή τομέα (αγροτοτουρισμός) μέσω της αξιοποίησης της ορεινής θέσης της περιοχής.		4)Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.	4)Πολεοδομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα στα αστικά κέντρα.
		5)Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ανθρωπίνων πόρων	5)Ιδιαίτερα υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση στη Θεσ/νίκη.
		6)Αξιόλογοι τουριστικοί πόροι(πολιτισμός, ιστορία, φυσικά πόροι κτλ).	

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ –
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα διεξάγει τον Μάρτιο του 2007 στο Ν. Θεσσαλονίκης. Το ερευνητικό πεδίο του ερωτηματολογίου είναι η υπάρχουσα η κατάσταση του Ν. Θεσσαλονίκης στον τομέα του τουρισμού, και ειδικότερα στο εναλλακτικό τουρισμό καθώς και η συμβολή των τοπικών φορέων στην ανάπτυξή του μέσω διενέργειας έρευνας με δομημένο ερωτηματολόγιο σε επιλεγμένους φορείς της τουριστικής πολιτικής του νομού Θεσσαλονίκης.

Ειδικότερα, οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν οι εξής:

- ❖ Δήμος Εγνατίας
- ❖ Δήμος Βερτίσκου
- ❖ Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- ❖ Νομαρχία

Παράλληλα διερευνήθηκε και έρευνα σε επισκέπτες –τουρίστες εναλλακτικών δραστηριοτήτων προκειμένου να διερευνηθεί η τουριστική κίνηση του Ν. Θεσσαλονίκης, καθώς και οι προτιμήσεις τους .

+

+

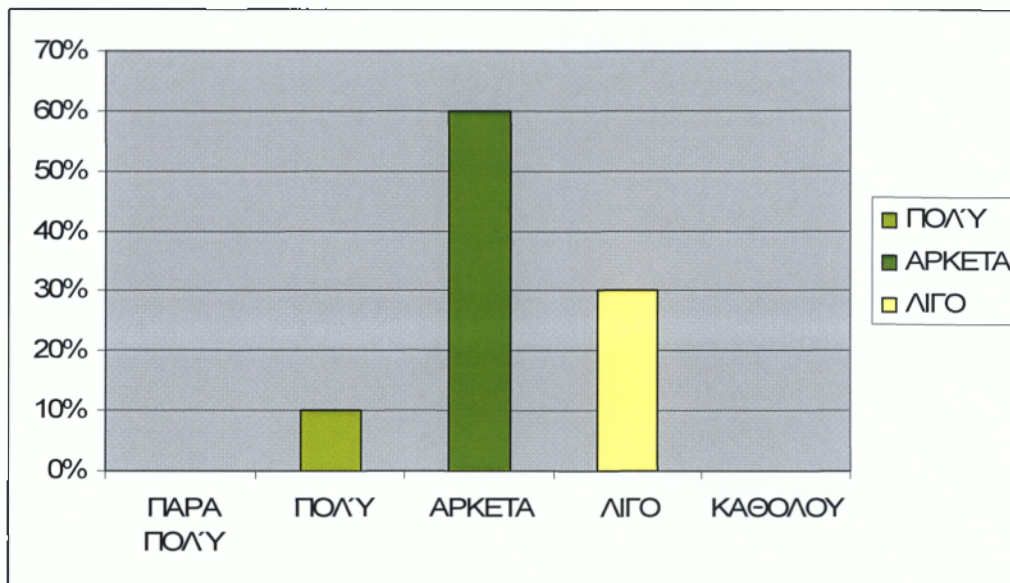
Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε με προσωπική επιτόπια έρευνα στην ευρύτερη περιοχή του Ν. Θεσσαλονίκης. Η έρευνα ολοκληρώθηκε σε διάστημα τριών μηνών. Η συνεργασία με τους παραπάνω συμμετέχοντες ήταν άριστη και ουσιαστική. Υπήρξε μάλιστα ιδιαίτερη προθυμία στην επίλυση αποριών.

Το πρώτο ερωτηματολόγιο ήταν δομημένο σε 15 ερωτήσεις ανοικτού ή κλειστού τύπου.

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο το οποίο αναφέρετε στους επισκέπτες- τουρίστες ήταν δομημένο σε 18 ερωτήσεις ανοικτού ή κλειστού τύπου.

Ανάλυση Αποτελεσμάτων

1) Έρευνα στους φορείς άσκησης τουριστικής πολιτικής του Νομού Θεσσαλονίκης έδειξε ότι η τουριστική ανάπτυξη είναι αρκετά αναπτυγμένη.

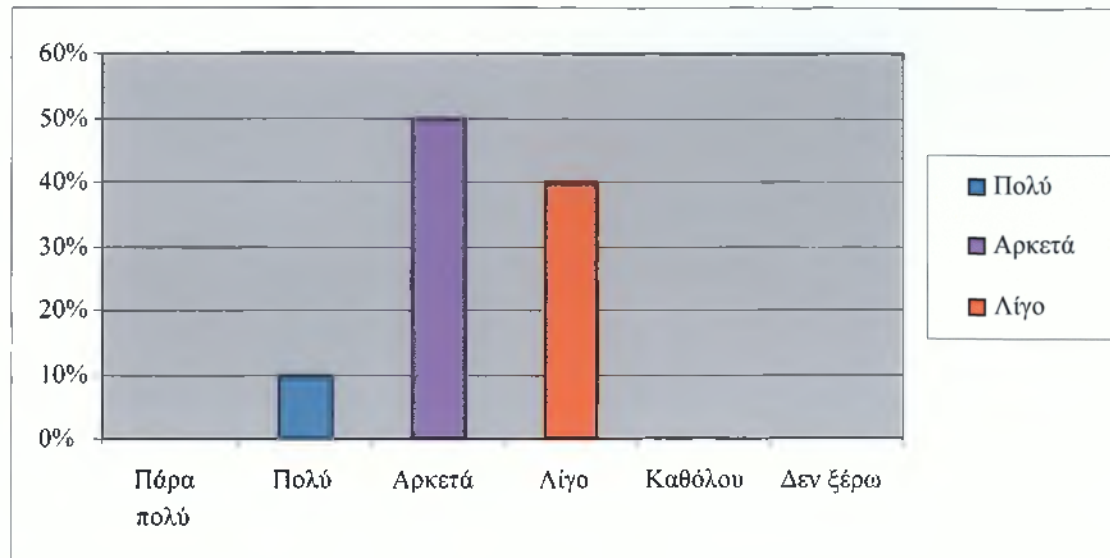

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

Παρατηρώντας το διάγραμμα το 60% από τους φορείς τις τουριστικής πολιτικής υποστήριξαν ότι είναι αρκετά ικανοποιητική η τουριστική ανάπτυξη και έχει φτάσει σε ένα ενθαρρυντικό σημείο.

2) Στην ερώτηση εάν πιστεύουν ότι προωθείται επαρκώς το τουριστικό προϊόν στο Ν. Θεσσαλονίκης οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους φορείς είναι ενθαρρυντικές το

μεγαλύτερο ποσοστό δηλαδή το 50% υποστήριξε ότι το τουριστικό προϊόν παρωθείται αρκετά ενώ το 10% υποστήριξε ότι προωθείται πολύ.

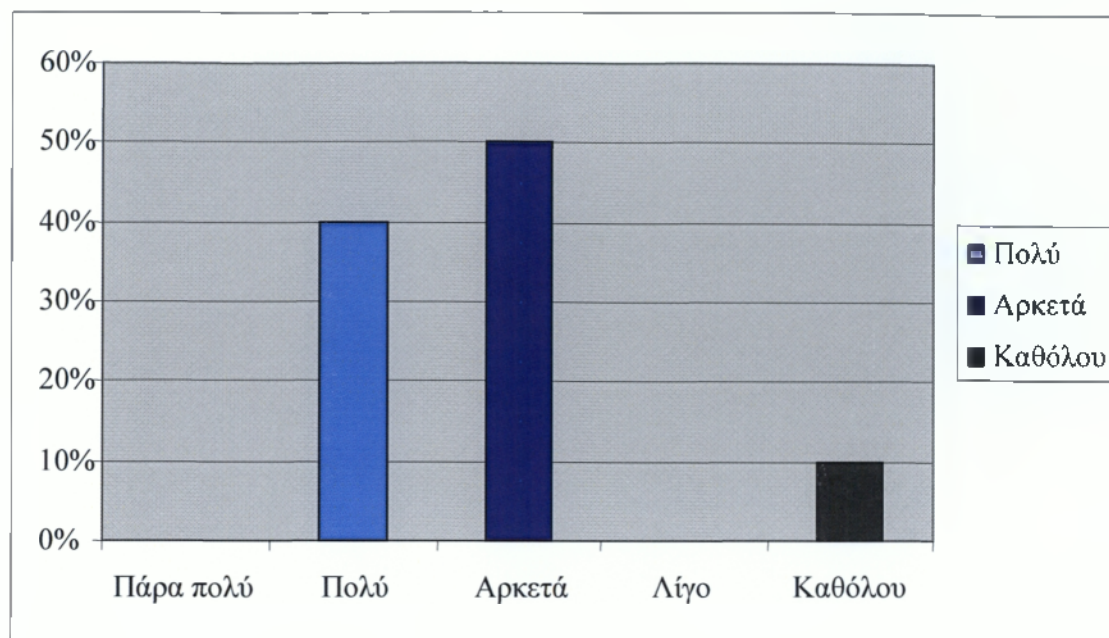

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

3)Ρωτήσαμε αν παρατηρούν ελλείψεις από πλευράς υποδομών στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης και σύμφωνα με τους Δήμους Βερτίσκου και Εγνατίας αναφέρονται στο ότι υπάρχει έλλειψη της διαφήμισης του τουριστικού προϊόντος καθώς επίσης και στην έλλειψη καταλυμάτων κυρίως στην επαρχία.

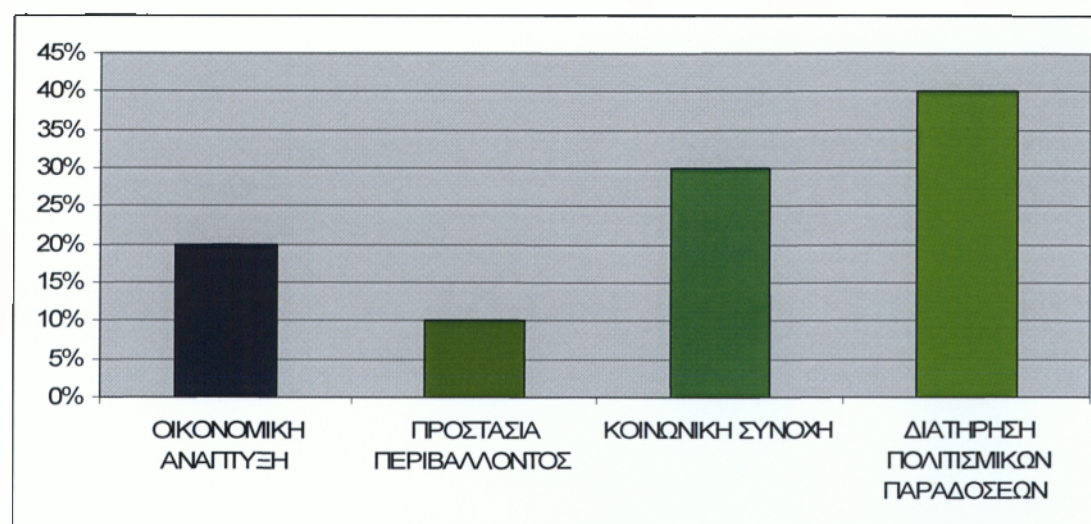
Η Νομαρχία με τη σειρά της απάντησε ότι υπάρχει έλλειψη καταλυμάτων.

Η Αναπτυξιακή Θεσσαλονίκης και η Περιφέρεια υποστηρίζει ότι παρά την βελτίωση των τελευταίων χρόνων, υπάρχει έλλειψη καλών ξενοδοχείων στη πόλη και έλλειψη υποδομών για συνεδριακός τουρισμός εκτός Π.Σ.Θ.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

4) Στην ερώτηση για το που θα πρέπει να επικεντρωθεί η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής το μεγαλύτερο ποσοστό 40% απάντησε στη διατήρηση πολιτιστικών παραδόσεων.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

5) Οι φορείς ρωτήθηκαν κατά πόσο θεωρούν ότι ο εναλλακτικός τουρισμός παρουσιάζει ανάπτυξη.

Η ANEΘ απάντησε ότι ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζει ιδιαίτερα ο ημερήσιος τουρισμός καθώς και ο εκπαιδευτικός τουρισμός.

Η Νομαρχία απάντησε ότι ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζει ιδιαίτερα ο εκπαιδευτικός τουρισμός.

Όσο αναφορά τους Δήμους θεωρούν ότι ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζει ιδιαίτερα θρησκευτικός, εκπαιδευτικός τουρισμός και ο αγροτουρισμός.

Η περιφέρεια απάντησε ότι ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζει ο ημερήσιος και θρησκευτικός.

6) οι φορείς ρωτήθηκαν ποιοι τομείς του τουρισμού θεωρούν ότι δεν έχουν αξιολογηθεί ανάλογα και όλοι συμφώνησαν, ότι οι τομείς που δεν έχουν αξιολογηθεί ανάλογα είναι ο θαλάσσιος τουρισμός και ο συνεδριακός τουρισμός.

7) Οι φορείς ρωτήθηκαν πια πιστεύουν ότι είναι τα στοιχεία που εννοούν τον εναλλακτικό τουρισμό στην περιοχή τους. Οι Δήμοι και η Νομαρχία απάντησαν ότι την περιοχή την ευνοείται από την γεωγραφική της θέση, η πολιτιστική κληρονομιά και υπέροχο περιβάλλον.

Η περιφέρεια υποστηρίζει ότι η περιοχή ευνοείται από την γεωγραφική της θέση και οι διαδρομές στα βουνά και γενικότερα στη φύση.

Η ANEΘ απάντησε ότι ο Ν. Θεσσαλονίκης είναι εύκολη η πρόσβαση, αξιόλογο φυσικό περιβάλλον (ειδικά στην επαρχία Λάγκαδά και Δέλτα Αξιού), και σημαντικός αριθμός τοπικών προϊόντων.

8) Μια άλλη ερώτηση ήταν πια είναι τα μειονεκτήματα /ελλείψεις της περιοχής για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών. Το μεγαλύτερο πρόβλημα σύμφωνα με τους ερωτηθέντες δήμους ήταν η έλλειψη καταλυμάτων.

Η περιφέρεια και η Νομαρχία υποστηρίζουν ότι δεν προστατεύουν το περιβάλλον.

Η γνώμη της ANEΘ είναι η έλλειψη προστατευτικών μέτρων για την διαχείριση και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τις πιέσεις της αστικής και της βιομηχανικής ανάπτυξης.

9)Οι φορείς ρωτήθηκαν κατά πόσο υπάρχει τουριστική δραστηριότητα στην περιοχή η απάντηση ήταν ομόφωνή δηλαδή όλοι θεωρούν ότι έχουν υλοποιηθεί οι κατάλληλες δομές στο Ν. Θεσσαλονίκης.

10) Η επόμενη ερώτηση είναι η συνέχεια από την παραπάνω δηλαδή οι φορείς ρωτήθηκαν ποιες είναι αυτές οι δομές που προωθούν την τουριστική δραστηριότητα και η απάντηση ήταν ότι υπάρχει η Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης και προωθείται έμμεσα ο εναλλακτικός τουρισμός από διάφορους φορείς όπως η ΑΝΕΘ.

11) Οι φορείς ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι Μέσω των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων ή Κοινοτικών Πρωτοβουλιών έχουν ενισχυθεί δράσεις που συμβάλουν στην Τουριστική ανάπτυξη στο Ν. Θεσσαλονίκης και η απάντηση ήταν θετική.

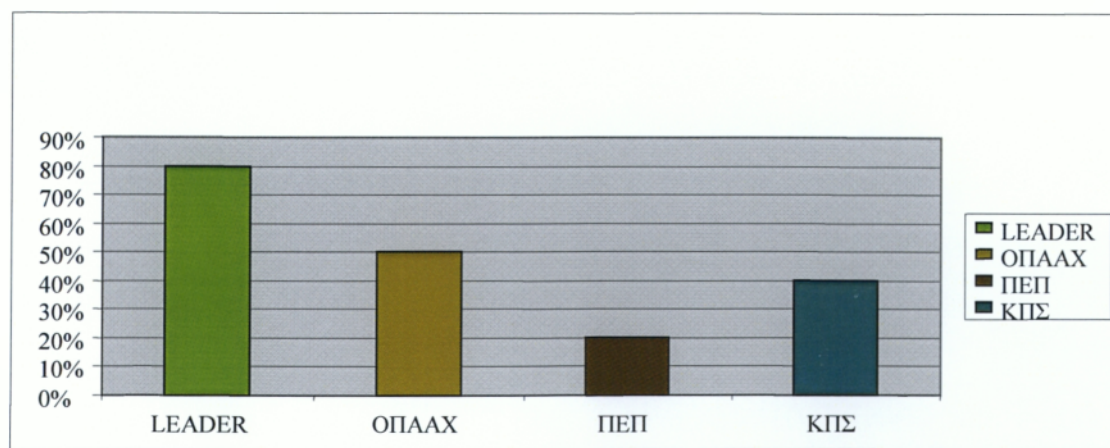
12)Και οι τρόποι που συμβάλλουν είναι μέσω προγραμμάτων.

Η Νομαρχία απάντησε μέσω LEADER, ΟΠΑΑΧ, ΠΕΠ,ΚΠΣ .

Η Αναπτυξιακή Εταιρία απάντησε μέσω LEADER I, II ,PLUS, , ΟΠΑΑΧ..

Η Περιφέρεια απάντησε μέσω ΠΕΠ

Οι Δήμοι μέσω LEADER και ΟΠΑΑΧ.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

Β) Έρευνα σε επισκέπτες –τουρίστες εναλλακτικού τουρισμού

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο αναφέρεται σε επισκέπτες-τουρίστες. Προσπαθεί να ερμηνεύσει την ικανοποίηση τους από την επίσκεψη σε διαφορά καταλύματα. Στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο οι ερωτήσεις είναι 18 διαφορετικού τύπου. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε στο διάστημα δύο εβδομάδων. Η προσέγγιση των τουριστών – επισκεπτών ήταν δύσκολη, άλλοι ήταν πρόθυμοι και άλλοι αρχικά επιφυλακτικοί, ήταν το μοναδικό «εμπόδιο» που αντιμετωπίσα. Τα μέρη τα οποία επέλεξα για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν με βάση την τουριστική κινητικότητα που είχαν από το κοινό.

Τελικά συγκεντρώθηκαν και επεξεργάστηκαν 50 ερωτηματολόγια.

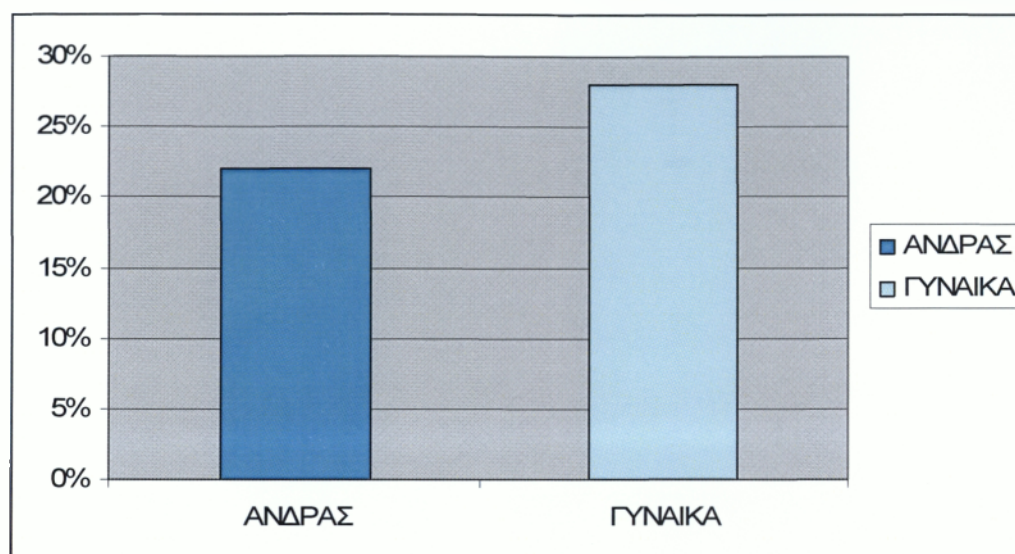
Οι υποβληθέντες στο ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε ήταν επισκέπτες στους εξής τουριστικούς προορισμούς:

- ❖ Παραδοσιακός ξενώνας «ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ»
- ❖ Ξενώνας «ΑΦΟΙ ΚΥΡΙΑΚΟΥ»
- ❖ Αγροτουριστική μονάδα «ΑΡΑΒΑΝΙ»
- ❖ Αγρόκτημα «ΚΥΔΩΝΙΕΣ»
- ❖ Παραδοσιακός ξενώνας «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ»

Προφίλ ερωτηθέντων:

1)Φύλο

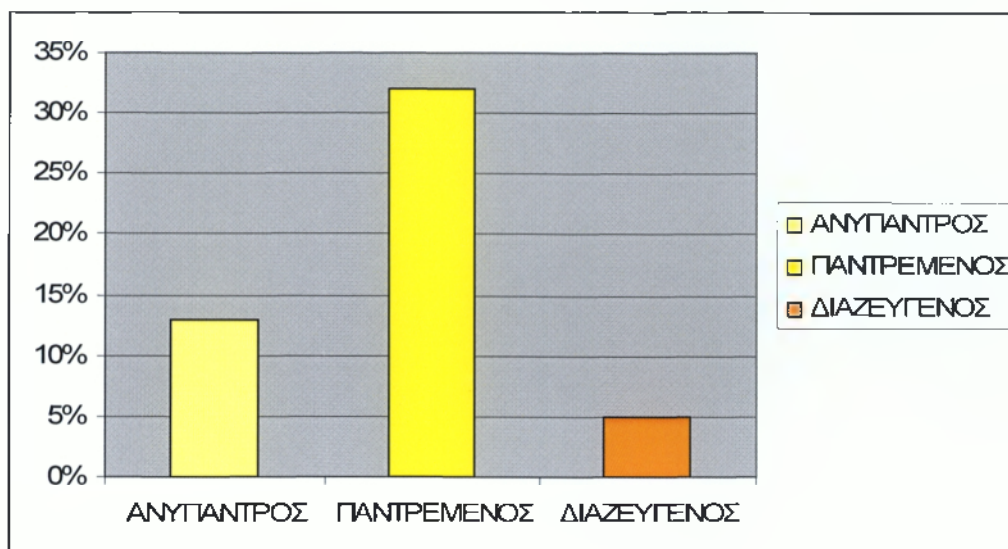
Το μεγαλύτερο ποσοστό που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ήταν 28% γυναίκες και 23% άνδρες .

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

2)Ανύπαντρος- παντρεμένος- διαζευγμένος ,χήρα

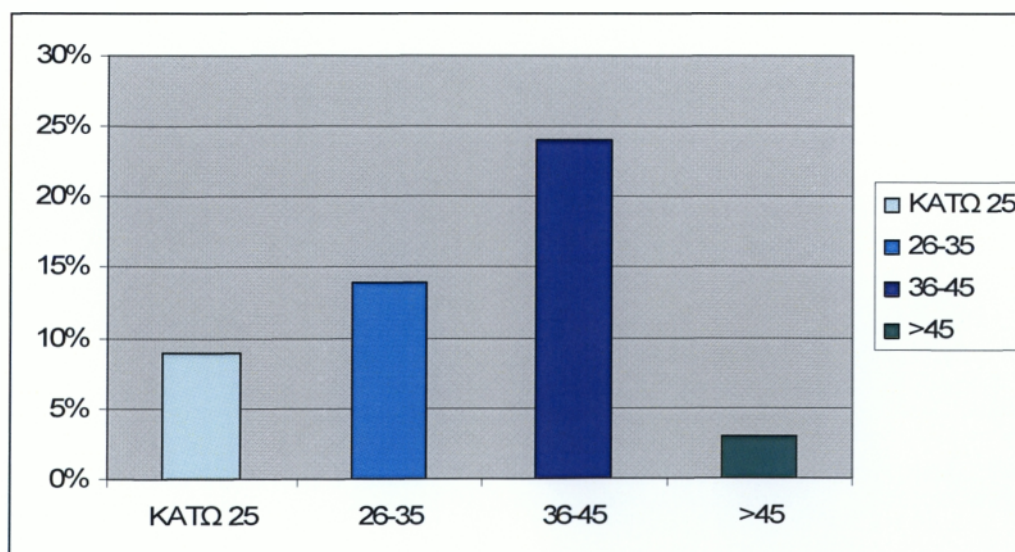
Στο συγκεκριμένο διάγραμμα παρατηρούμε ότι την μεγαλύτερη «ανάγκη» για εξορμήσεις την έχουν οι παντρεμένοι με μεγάλοι διαφορά από του ανύπαντρους που ακολουθούν με 14% και με 5% οι διαζευγμένοι.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

3) Ηλικία

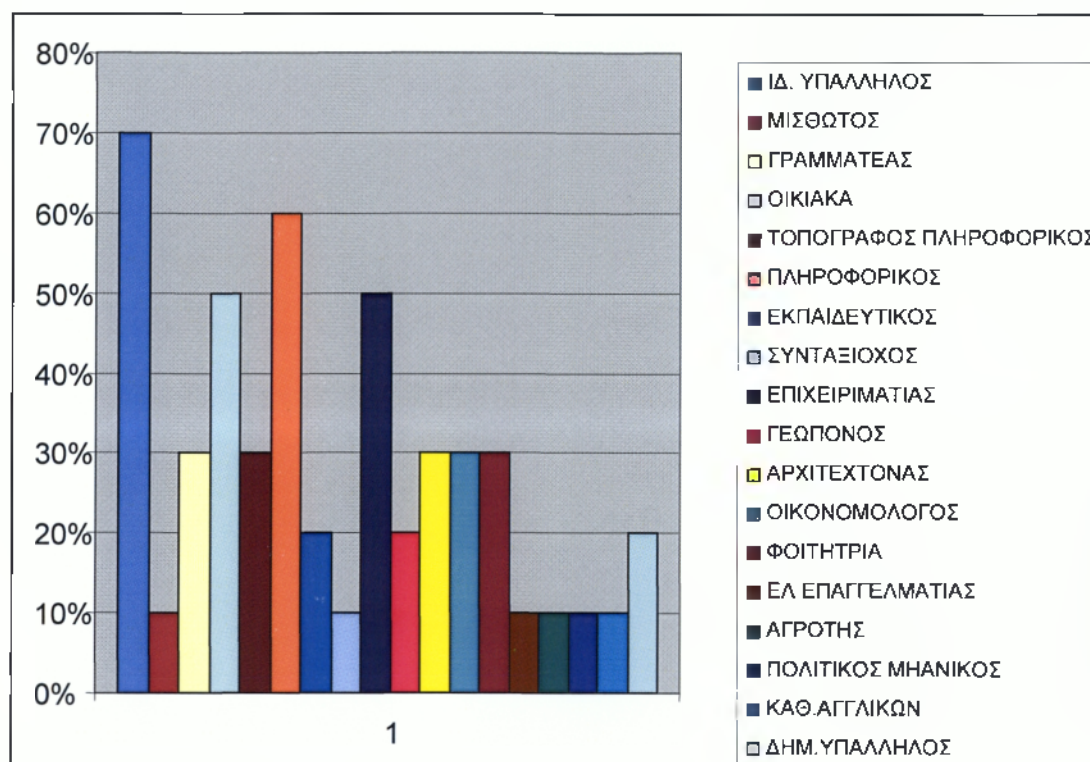
Εδώ παρατηρούμε ότι οι ηλικίες που θέλουν να κάνουν εκδρομές κυμαίνετε στις ηλικίες από 26 χρονών που το ποσοστό φτάνει 14% και παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό είναι 36 με 45 που ποσοστό φτάνει στα 24%.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

4) Επάγγελμα

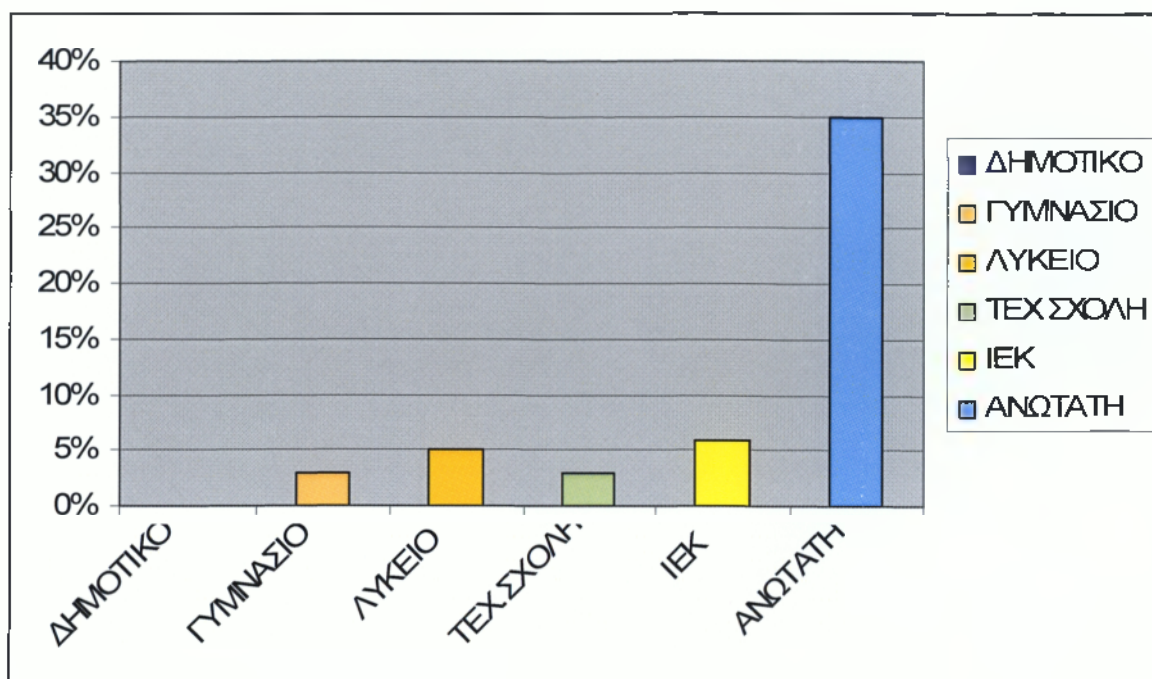
Βλέποντας το διάγραμμα το 70% είναι οι ΙΔ.. Υπάλληλος που προτιμούν της εξορμήσεις.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

5) Μορφωτικό επίπεδο

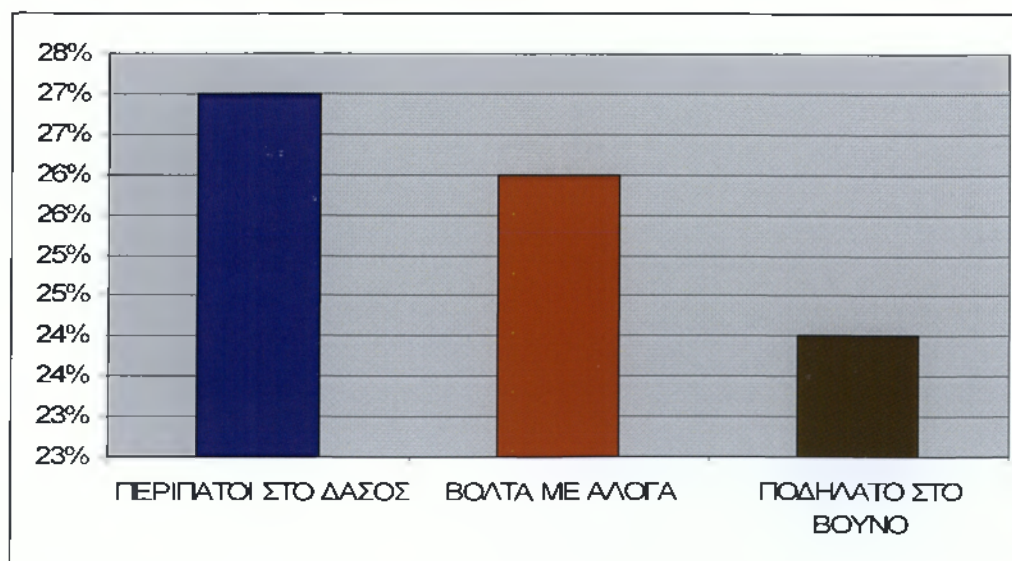
Το μορφωτικό επίπεδο των τουριστών-επισκεπτών είναι το 35% που έχουν τελειώσει μία ανώτατη σχολή.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

Απόψεις τουριστών για εναλλακτικές δραστηριότητες τουρισμού

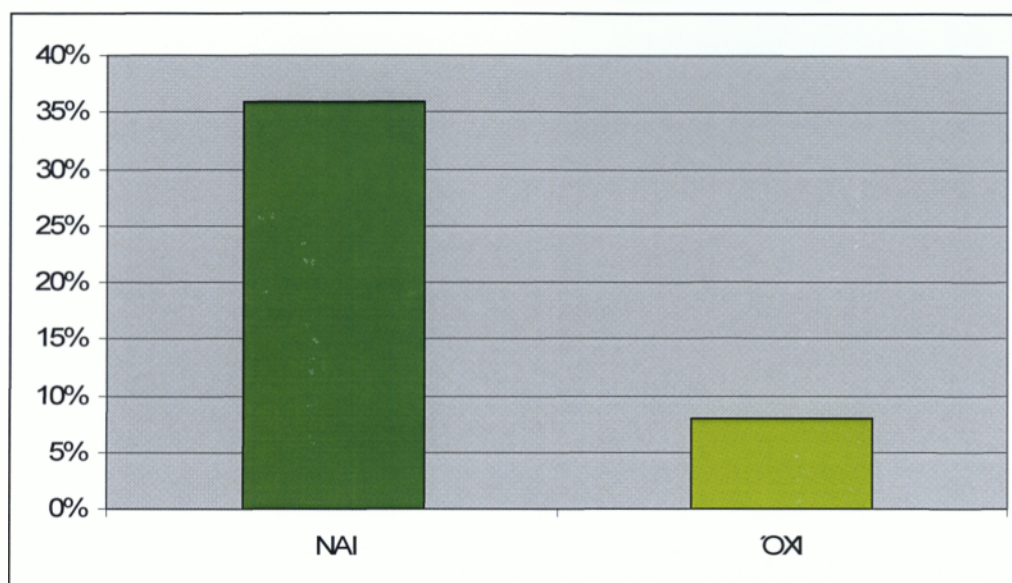
Παρατηρούμε ότι οι επισκέπτες-τουρίστες επιθυμούν να έρθουν σε επαφή με την φύση, το 27% περίπατοι στο δάσος, 26% βόλτα με άλογα και ένα 24% ποδήλατο στο βουνό.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

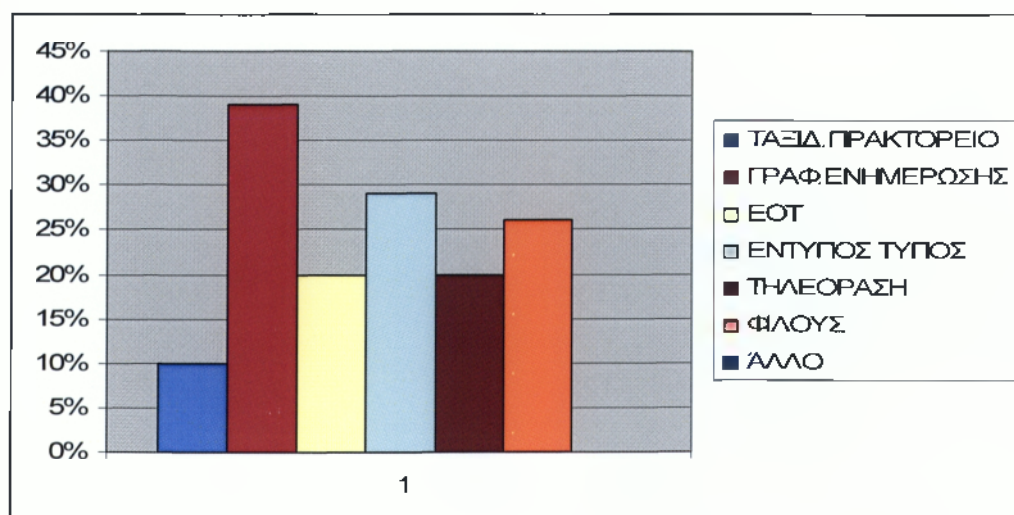
16) Κατά την διάρκεια της επίσκεψή σας στο Ν. Θεσ/νίκης θα σας ενδιέφεραν οι αθλητικές δραστηριότητες ή η συμμετοχή σε τοπικές γιορτές;

Είναι φανερό ότι ένα 36% από τους τουρίστες-επισκέπτες επιθυμούν να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες καθώς επίσης και σε τοπικές εορτές.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

17) Η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο έχει σχέση για την ενημέρωση του επισκέπτη-τουρίστα από πια μέσα προτιμά να ενημερώνετε σχετικά με τις εξορμήσεις του. Το 39% προτιμούν να ενημερώνονται από γραφείο ενημερώσεις ακολουθώντας ο έντυπος τύπος με 29%.

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίων

18) Πόσο συμβάλλουν ανάλογες δραστηριότητες στην ανάπτυξη της περιοχής;

Πολλοί υποστηρίζουν ότι συμβάλλουν πολύ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, άλλοι υποστηρίζουν ότι δεν συμβάλλουν πουθενά.

Επίσης , υπήρξαν κάποιοι ότι εάν οι δραστηριότητες είναι οργανωμένες και εγκατεστημένες σε κλειστά αγροκτήματα ή σε πλήρους μονάδες, τότε καθόλου.

Αν είναι δραστηριότητες ανοιχτές και διάσπαρτες σε όλο το οικισμό ή Δήμο, τότε συμβάλλουν αρκετά έως πολύ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας τα στοιχεία της εργασίας και μέσα από μια προσωπική κριτική θεώρηση των πορισμάτων της έρευνας που πραγματοποιήθηκε καταλήγω στο συμπέρασμα πως η τουριστική εικόνα του Νομού Θεσσαλονίκης παρουσιάζει τόσο αρνητικές όσο και θετικές παραμέτρους.

Τα αδύνατα σημεία αφενός της εικόνας που παρουσιάζει ο Νομός στον τομέα του τουρισμού είναι πρωτίστως η έλλειψη καταλυμάτων και τουριστικής εκπαίδευσης των κατοίκων του νομού καθώς και το αίσθημα της «τουριστικής συνείδησης» μέσω των οποίων προωθείται επιτυχημένα ο τουρισμός ο οποίος οδηγεί στην ανάπτυξη του τόπου σε όλους τους τομείς.

Παράλληλα η έλλειψη σωστής συνεργασίας μεταξύ των τοπικών φορέων και των πολιτών αναστέλλει τη δημιουργία νέων ιδεών για προώθηση εναλλακτικών δραστηριοτήτων στο νομό έτσι ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της έντονης εποχικότητας του τουρισμού. Η συμβολή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων μέχρι σήμερα είναι αισθητή στο Νομό κυρίως του ΠΕΠ, των Leader I, II , +, και του Ο.Π.Α.Α.Χ όμως δεν έχουν εξαντληθεί όλα τα περιθώρια σωστής αξιοποίησής τους. Αυτό οφείλεται κυρίως λόγω της έλλειψης σωστού σχεδιασμού και οργάνωσης από τους αρμόδιους φορείς καθώς και στην έλλειψη ενδιαφέροντος σημαντικής μερίδας πολιτών.

Την τουριστική εικόνα του Νομού Θεσσαλονίκης συνθέτουν αφετέρου και πολυάριθμα θετικά στοιχεία. Η ανάπτυξη του Νόμου εξελίσσεται σταδιακά χωρίς να πραγματοποιούνται μεγάλα άλματα προς αποφυγήν αρνητικών επιπτώσεων.

Ένα πλεονέκτημα είναι, τα αξιοθέατα η αναβίωση παλιών εθίμων με εκδηλώσεις, η πλούσια πολιτιστική και ιστορική παράδοση καθώς και η φιλοξενία των ντόπιων κατοίκων προσφέρουν στον επισκέπτη μοναδικές στιγμές.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού στο νομό και κατά συνέπεια για τη θετική συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής είναι απαραίτητη η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος του νομού με τη στήριξη όλων των αρμόδιων φορέων καθώς και των πολιτών έτσι ώστε ο Νομός Θεσσαλονίκης να παρατείνει την τουριστική της κίνηση και να εξακολουθεί να αποτελεί έναν ξεχωριστό προορισμό αναψυχής για κάθε επισκέπτη όλες τις εποχές του χρόνου.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1) Να αξιοποιηθεί περισσότερο ο συνεδριακός τουρισμός αφού υπάρχουν ήδη σχετικές υποδομές που εξυπηρετούν την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την πρόσκληση στο νομό διακεκριμένων επιστημόνων και ερευνητών με μεγαλύτερη συχνότητα γύρω από θέματα που αφορούν το νομό και όχι μόνο.

2) Η επάνδρωση των τοπικών φορέων -κυρίως των δήμων -με ανθρώπους καταρτισμένους στη διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα συντελούσε στην αποφυγή κακών επιλογών σε ό, τι αφορά τη διαχείριση των προγραμμάτων και θα είχε ως συνέπεια την αποτελεσματική λειτουργία τους που θα οδηγούσε στην ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη

3) Να δημιουργηθούν δραστηριότητες και εγκαταστάσεις για την αναψυχή τουριστών μικρής ηλικίας αφού το νομό επισκέπτονται πολλές οικογένειες για τις διακοπές τους κάθε χρόνο όπου οι περισσότερες επαναλαμβάνουν τις επισκέψεις τους στο Νομό Θεσσαλονίκης

4) Να γίνεται σωστή και ολοκληρωμένη ενημέρωση για την προώθηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ο καλύτερος δυνατός σχεδιασμός τους με στόχο τη βέλτιστη οργάνωση δράσεων και ενθάρρυνση επενδύσεων για μια ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη

5) Να αξιοποιηθεί η πολιτιστική κληρονομιά, να αναδειχθούν οι παραδοσιακές δραστηριότητες, και σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του αξιόλογου φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής να επιτευχθεί η δικτύωση δράσεων για τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρήσεων και η δημιουργία θεματικών διαδρομών, πόλων έλξης, με διττή λειτουργία : γνωριμία με το φυσικό και ιστορικό πλούτο της περιοχής και ανάδειξη και ενσωμάτωση των διαφόρων επιμέρους παραγωγικών δραστηριοτήτων της περιοχής μέσα σε ευρύτερα σύνολα

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

1. Πώς βλέπετε την εξέλιξη του εναλλακτικού τουρισμού στο Ν. Θεσ/νίκης και κατά πόσο υπάρχουν προοπτικές αξιόλογης ανάπτυξης;
.....
.....
2. Ποιες ελλείψεις παρατηρείτε από πλευράς υποδομών στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης ;
.....
.....
3. Πόσες μόνιμες θέσεις εργασίες δημιουργήθηκαν σε επίπεδο νόμου στο τομέα του τουρισμού γενικότερα;
.....
.....
4. Πιστεύετε ότι προωθείτε επαρκώς το τουριστικό προϊόν και γενικότερα το τουριστικό προφίλ του Νομού; Η τιμή του προϊόντος σε τι επίπεδα κυμαίνεται;
.....
.....
- 5.Είστε ευχαριστημένοι από την παροχή υπηρεσιών κατά την διαμονή σας στο Νομό;
Και αν όχι, που αντιμετωπίσατε πρόβλημα;
.....
.....
6. Σε ποιούς τομείς του τουρισμού εκτιμάτε ότι παρουσιάζεται ικανοποιητική ανάπτυξη;
.....
.....
7. Ποια θεωρείται ότι είναι τα βασικότερα πλεονεκτήματα για την τοπική ανάπτυξη του Ν. Θεσ/νίκης;
.....
.....
8. Υπάρχουν κάποιοι τομείς του τουρισμού που θεωρείτε ότι δεν έχουν αξιολογηθεί ανάλογα;
.....
.....
- 9 Είστε ικανοποιημένος-η από την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής του Ν. Θεσ/νίκης;

Πάρα πολύ / πολύ / καθόλου

10. Πιστεύετε ότι η στροφή προς τον εναλλακτικό τουρισμό προωθεί την τοπική ανάπτυξη

Πάρα πολύ / πολύ / καθόλου

11. Αξιολογείστε τα βασικότερα κριτήρια γύρω από τα οποία θα επικεντρωθεί η
τουριστική ανάπτυξη της περιοχής;(βάλτε τα με την σειρά)

1.Οικονομική ενίσχυση

2.Προστασία περιβάλλοντος

3.Κοινωνική συνοχή

4.Διατήρηση πολιτιστικών παραδόσεων

12. Έχουν υλοποιηθεί κάποιες δομές εναλλακτικών μορφών τουρισμού;

ΝΑΙ / ΟΧΙ

13. Αν ναι, ποιες είναι αυτές;

.....
.....

14. Μέσω των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων ή Κοινοτικών Πρωτοβουλιών έχουν ενισχυθεί
δράσεις που συμβάλουν στην Τουριστική ανάπτυξη;

ΝΑΙ / ΟΧΙ

15. Αν ΝΑΙ με ποιους τρόπους(LEADER,ΟΠΑΑΧ, κτλ);

.....
.....

1. Φύλο:

Άνδρας / Γυναίκα

2. Είστε:

Ανύπαντρος-η / παντρεμένος-η / διαζευγμένος-χήρος-α

3. Είστε ηλικίας:

Κάτω των 25 / 26-35 / 36-45 / >45

4. Ποιο είναι το επάγγελμα σας

5. Ποιο το μορφωτικό επίπεδο σας:

Δημοτικό / Γυμνάσιο / Λύκειο /

Τεχνική Σχολή / ΙΕΚ / Ανώτατη

6. Συνηθίζεται να συμμετέχετε σε εναλλακτικές δραστηριότητες τουρισμού;

ΝΑΙ / ΟΧΙ

7. Αν ναι πόσες φορές το χρόνο;

1-3 / 4-6 / > 6

8. Προτιμάτε οι εξορμήσεις να είναι;

Οργανωμένες / Ατομικές

9. Θα σας ενδιέφερε να επισκεφτείτε ξανά τη συγκεκριμένη εγκατάσταση;

ΝΑΙ / ΟΧΙ

10. Εάν ναι, θέλετε να επισκεφτείτε την περιοχή;

Μόνος-η / με τα παιδιά σας / με φίλους

11. Αν ναι, θέλατε η επίσκεψή σας να είναι διαρκείας;

Ημερησία / με 1 διανυκτέρευση / με περισσότερες διανυκτερεύσεις.

12. Κατά την διάρκεια των επισκέψεων σας διανυκτερεύσετε;(βάλτε τα με την σειρά).

Σε ενοικιαζόμενα δωμάτια

Διαμερίσματα

Ξενώνες / Ξενοδοχεία

Στην ύπαιθρο

13. Εάν είστε ευχαριστημένοι με την διανομή;

Πάρα πολύ / αρκετά / καθόλου

14. Τι ποσό είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε;

100-500 / >500

15. Τι από τα παρακάτω θα επισκεπτόσασταν;

(βάλτε τα με την σειρά).

Λουτρά Λαγκαδά

Λαογραφικό μουσείο

Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

16. Σας ενδιαφέρουν οι περίπατοι στο δάσος ή μία βόλτα με άλογα ή ποδήλατο στο βουνό.

.....

17. Κατά την διάρκεια της επίσκεψής σας στο Ν. Θεσ/νίκης θα σας ενδιέφεραν οι αθλητικές δραστηριότητες ή η συμμετοχή σε τοπικές γιορτές;

ΝΑΙ / ΟΧΙ

18. Η ενημέρωσή σας για τις υπάρχουσες δραστηριότητες

θα επιθυμούσατε να γινόταν;

Μέσω ταξιδιωτικών πρακτορείων

Μέσω οργανωμένων δημοτικών γραφείων ενημέρωσης

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Από τον ΕΟΤ

Από τον έντυπο τύπο

Από την τηλεόραση

Από φίλους

άλλο

19. Πόσο συμβάλλουν ανάλογες δραστηριότητες στην ανάπτυξη της περιοχής;

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✚ Αναπτυξιακή Εταιρία Ν. Θεσσαλονίκης. «Σχέδιο τοπικού προγράμματος LEADER+ για το Ν. Θεσσαλονίκης»
- ✚ Ανατολική ΑΕ 2000 «Σχέδιο ανάπτυξης αγροτουρισμού στο Ν. Θεσσαλονίκης»
- ✚ Γραφείο ΕΟΤ Ν. Θεσσαλονίκης, έντυπο υλικό 2008-2009 «Θεσσαλονίκη ...ένα ταξίδι για όλους, CITY ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ BREAK) »
- ✚ Εμμανουιλίδου Μαρία, Σταυράκας Θεόδωρος, Συμμεωνλίδου Πολυμάχη, Χρισστομίδης Γιώργος, (2000), «Προοπτικές ανάπτυξης αγροτουρισμού στα Άνω Πορόια. Η περίπτωση του αγροτουριστικού συνεταιρισμού γυναικών πορτίων ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2000,ΑΤΕΙ Α.Π.Θ. »
- ✚ Ιατρού Α. (2005) , “ Επενδύσεις σε Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού “, Πρακτικά 3^{ης} διημερίδας Επιχειρηματικότητας , Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα
- ✚ Παπακωνσταντινίδης Λ.(2002) “Εναισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία”, Εκδόσεις τπωθύτω, Αθήνα
- ✚ ΠΟΕ (2000) «παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου»
- ✚ ΣΤΕΚ(σύνδεσμος τουριστικών επιχειρήσεων Κύπρου) «Οι 4 πυλώνες πολιτικής για τον τουρισμό»
- ✚ Τσάρτας –Θανόπουλος (1994) Αθήνα.«Έρευνα για τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης΄΄,ΕΚΚΕ, »

Internet

Ελληνική διαδικτυακή πύλη : **Υπουργείο τουρισμού (πρόσβαση 28/1/09)**

Ελληνική διαδικτυακή πύλη: **www.traveldailyness.gr** (πρόσβαση 27/2/09)

Ελληνική διαδικτυακή πύλη: **http: www.epsa.gr** (πρόσβαση 24/3/09)

Ελληνική διαδικτυακή πύλη: **www.ependeisys.gr**(πρόσβαση 2/4/09)